

ΝΕΟΛΟΓΟΥ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΙ
ΜΕΤΑ ΤΟΥ "ΝΕΟΛΟΓΟΥ"

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐτησίᾳ . . . Φρ. χρ. 46
Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις . . . . . Μετ. 16
Ἐν Ἑλλάδι, Αἴγυπτῳ καὶ Ἐθ-
ρώπῃ . . . . . Φρ. χρ. 70
Ἐν Ρωσίᾳ . . . . . Ρουβλ. 25
Ἐξάμηνοι τὰ ἡμίση.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΙ
ΜΕΤΑ ΤΟΥ "ΝΕΟΛΟΓΟΥ"

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐτησίᾳ . . . Μετ. 4
Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις . . . . . Λιρ. 1
Ἐκτὸς τῆς Τουρκίας . . . . . Φρ. χρ. 25
Αἱ συνδρομαὶ ἐτίησται.
Ἐκατὸν φύλλον τιμᾶται γροσίον δύο (2).

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις.—(Ἐργέστου Κουρτίου) Ἡ Ἑλλη-
νικὴ Ἱστορία (Μεταφραζομένη ὑπὸ Μ. Ε. Μιχαλοπούλου).—Ἡ
ἐν Βιέννῃ διεθνὴς Ἐκθεσίς τῆς μουσικῆς καὶ τοῦ θεάτρου.—
Ἰλίου πέρδις (Ἐκ τῶν τοῦ Ὀιδίου Μεταμορφώσεων).—Ποικί-
λα.—Νομιματολογικὰ (Τὰ πρῶτα ἐν Κύπρῳ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων
καὶ Φοινίκων ἡγεμόνων κοπέντα νομίσματα).—Ἡ Δευτέρα Μή-
τηρ (διήγημα).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Αἱ τῶν μοναρχῶν συνεντεύξεις διαδέχονται ἀλλήλας καὶ ὁ εὐρωπαϊκὸς κόσμος ἐστραμμένον τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἔχει νῦν πρὸς τὸ Πότσδαμ καὶ τὸ Βερολίνον, ὅπου ἐγένετο ἡ συνέντευξις τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου μετὰ τοῦ συμμάχου αὐτοκράτορος Γουλιέλμου. ἡ καὶ ἀποτελοῦσα τὸ σπουδαιότερον τῶν κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην γεγονότων. Κατὰ νοέμβριον τοῦ 1889 ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος, ἐπανακάμπτων εἰς τὰ βασίλεια αὐτοῦ ἐκ τῆς μακρᾶς ἀνά τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην περιουσίας ἐπὶ τοῖς γάμοις τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Σοφίας μετὰ τοῦ διαδόχου τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου, ἐπεσκέπτετο τῇ 15 τοῦ ρηθέντος μηνὸς ἐν Μότζα τὸν σύμμαχον βασιλέα Οὐμβέρτον καὶ ἐτι μᾶλλον συνέσφιγγε τοὺς ὑφισταμένους δεσμοὺς τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Χοχενζόλερν μετὰ τοῦ ἰταλικοῦ βασιλείου. Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη ἔμεινεν ἄχρι τοῦδε ἀνανταπόδοτος, ἐφ' ᾧ ὁ ἰταλὸς βασιλεὺς καλὸν ἠγάσαστο ν' ἀντεπισκεφθῆ τὸν γερμανὸν μονάρχη καὶ νὰ ἐκπληρώσῃ οὕτω τὰς ὑπὸ τῆς διεθνοῦς ἐθιμοτυπίας ἐπιβαλλομένας αὐτῷ ὑποχρεώσεις. Τὸ σχετικὸν σχέδιον συνέλαβεν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος μαρτίου, ἀλλ' αἱ ἀλλεπάλληλοι ὑπουργικαὶ μεταβολαί, ἡ ὅλως ἐκκρεμῆς κοινοβουλευτικὴ κατάστασις, ἡ δεινώσις τῶν τοῦ βασιλείου οἰκονομικῶν, ἡ ἐξεγείρασα τοῦ ληθάρ-
γου τοὺς ὑπκόους τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου καὶ ἀποδοθεῖσα εἰς τὰς ὑπερβολικὰς δαπάνας, εἰς ἃς τὸ ἀνακτοβούλιον Ρώμης ὑπεβλήθη ἕνεκα τῶν πρὸς τὴν τριπλῆν συμμαχίαν ὑποχρεώσεων, παρεκώλυσαν τὴν Α. Μ. ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ συλληφθέντος σχεδίου, ἄτε ἀδυνατοῦσαν νὰ μεταβῆ ὑπὸ τοιοῦτους ὅρους πρὸς ἀπαιτητικὸν σύμμαχον, ἐπιζητοῦντα τὴν κατὰ γράμ-

μα ἐκτέλεσιν τῶν ὑπεσχημένων καὶ τὴν κραταίωσιν οὕτω τοῦ συνδέσμου ἀπέναντι τῆς ρωσογαλλικῆς συμφωνίας. Μόλις ὅμως τὸ ὑπουργεῖον Γιολίτη ἐστερεώθη διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τῶν αἰτηθέντων δωδεκατημορίων καὶ ἀπεσοδύθη ὁ κίνδυνος ὑπουργικῆς κρίσεως, ἀμέσως ὁ βασιλεὺς Οὐμβέρτος, παραλαβὼν τὴν σύζυγον μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ αὐτοῦ κ. Βρίν, τοῦ ἀκροῦ τούτου θιασώτου τῆς τριπλῆς συμμαχίας, ἀπῆλθεν εἰς Γερμανίαν διὰ τῆς χώρας τῆς Ἑλβετικῆς ὀμοσπονδίας, ἧς ὁ πρόεδρος προσηγόρευσε τῇ Α. Μ. δι' ἀρμοδίου προσώπου, καὶ συνήντησε τὸν σύμμαχον αὐτοκράτορα ἐν Πότσδαμ καὶ κατόπιν ἐν τῇ πρωτευούσῃ, τῷ Βερολίνῳ. Ἡ συνέντευξις ἦτο ἐγκαρδιωτάτη καὶ αἱ ἀποδοθεῖσαι τιμαὶ κατάλληλοι τοῖς ξενιζομένοις ταυτοχρόνως τὰ κυριώτερα τῶν ἐν Ρώμῃ φύλλων ἐξαίροντα πάντα τὰ γενόμενα, ἀλλὰ καὶ φοβούμενα μὴ ὁ λαὸς ἀνεύρῃ ὑπὸ τὰς ἀποδοθείσας τιμὰς ὑποχρεώσεων τῆς χώρας αὐτοῦ εἰς νέας δαπάνας χάριν πολεμικῶν παρασκευῶν, ἐξήγγειλαν ὅτι ἡ ἐν Πότσδαμ καὶ Βερολίνῳ συνέντευξις, ἄμοιρος ὅλως πολιτικοῦ χαρακτῆρος, ἀπλῆ φιλοφρόνησις τυγχάνει καὶ ἀσχετος ἐπομένως εὐρηται πρὸς τὰ ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τῆς διπλωματίας ζητήματα· ἀτυχῶς τοὺς λόγους δὲν ἐπεκύρωσαν τὰ ἔργα καὶ ἔνθεν μὲν ἠγγέλθη ὅτι κατὰ τὰς μακρὰς συνδιαλέξεις τῶν δύο μοναρχῶν καὶ τὰς συσκέψεις τῶν οἰκείων ὑπουργῶν σπουδαία ἐγένετο ἀνταλλαγὴ ἰδεῶν περὶ τῶν ἐκκρεμῶν ἐν Εὐρώπῃ ζητημάτων, καταλήξασα εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦ ὅτι αἱ ἰδέαι τῶν δύο κυβερνήσεων ἐν πᾶσι συμπίπτουσιν, ἔνθεν δὲ τὰ ὑπουργικὰ τοῦ Λονδίνου ὄργανα, ἐμμένοντα εἰς τὴν πολιτικὴν σημασίαν τῆς συνεντεύξεως, ἐπειράθησαν νὰ καταδείξωσι τὴν εὐεργετικὴν τοῦ οἴκου τῆς Σαβοΐας συνδρομὴν εἰς τὸ εἰρηνικὸν ἔργον τῆς μέσης Εὐρώπης καὶ νὰ τεκμηριώσωσιν ὅτι διὰ τῆς συνεντεύξεως Γουλιέλμου καὶ Οὐμβέρτου μεγάλως ἐνισχύθη τὸ ἔργον τοῦτο, ὅπερ περὶ πλείστου ποιεῖται καὶ ἡ μεγάλη Βρετανία κἂν τε ἐπὶ τὴν ἐξουσίαν ὑπάρχη τὸ συντηρητικὸν κόμμα κἂν τε μὴ.

Τοιαύτην δὲ τροπὴν τῶν πραγμάτων λαβόντων ἐπὶ τῇ συνεντεύξει τῶν συμμάχων, σπουδαίως ἀνεκινήθη τὸ τῶν συμμαχιῶν ζήτημα καὶ ἐν πολλοῖς τῶν Εὐρωπαϊκῶν κύκλων ἀνεζητήθησαν τὰ κατάλληλα ἐπιχειρήματα ὅπως πεισθῶσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι περὶ τοῦ ἀδιασπᾶστος τῆς τριπλῆς συμμαχίας καὶ τῆς ἀποσοδύσεως παντὸς κινδύνου διαρρήξεως ταύτης. Οἱ τε ἐν Βερολίνῳ καὶ οἱ ἐν Βιέννῃ, ἀφορμὴν λαμβάνοντες ἐκ τῆς συνεντεύξεως

Γουλιέλμου και Ουμβέρτου, ἐξῆραν τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς καὶ ἐζήτησαν ν' ἀποδείξωσιν ὅτι ὅλως ἐσφαλμένη τυγχάνει ἡ ἰδέα τῶν διατεινομένων ὅτι ὁ τῆς τριπλῆς συμμαχίας κίνδυνος ἐξ Ἰταλίας νὰ προέλθῃ δύναται· συνάμα τὰ ὄργανα τοῦ μαρκησίου Σαλισβουρῆ διατείνονται ὅτι ἐν μεγάλῃ εὐφροναίᾳ πλάνῃ οἱ φρονούντες ὅτι διὰ τῆς πτώσεως τοῦ μαρκησίου Σαλισβουρῆ καὶ τῆς εἰς τὴν ἐξουσίαν ἀνόδου τοῦ κ. Γλάδστωνος ἐκλείπει ἡ τῆς μεγάλης Βρετανίας ἀρωγὴ εἰς τὴν τριπλῆν συμμαχίαν· ἀτυχῶς αἱ σκέψεις αὗται ἀπόρροια τυγχάνουσι τῶν ἀτομικῶν αἰσθημάτων τῶν ταύτας ἐκφραζόντων καὶ μικρὸν ὑπὸ τῶν πραγμάτων ἐπικυροῦνται.

Βεβαίως ἡ Ἰταλία δὲν δύναται ν' ἀποσπασθῆ τῆς μεθ' ἧς συνδέεται τριπλῆς συμμαχίας ὡς ἔχει ἡ νῦν κοινοβουλευτικὴ κατάστασις αὐτῆς· ἀλλ' ἐὰν κατὰ τὰς γεννησομένας τὸν προσεχῆ νοέμβριον γενικὰς ἐκλογὰς ὑπερισχύσῃ τὸ φιλελεύθερον ἄμα καὶ δημοκρατικὸν κόμμα, πρόδηλον ὅτι τὸ ἔργον τῶν νεωτέρων Χεώπων μέγαν θὰ διέλθῃ κίνδυνον· ἀπανταχοῦ τοῦ βασιλείου μία καὶ μόνη κατακραυγὴ ἀκούεται ἐπὶ τῇ δεινῇ καταστάσει τῶν οἰκονομικῶν, κατακραυγὴ προϊούσα ἐκ τῶν ὑπερόγκων δαπανῶν, εἰς ἃς τὸ βασιλεῖον ὑπεβλήθη καὶ ὑποβάλλεται συνεπείᾳ τῶν στενῶν αὐτοῦ μετὰ τῶν αὐτοκρατοριῶν τῆς μέσης Εὐρώπης συμμαχικῶν δεσμῶν· πρὸ τῆς τοιαύτης δεινῆς τῷ ὄντι καταφορᾶς ἐναντίον τῶν πολεμικῶν προπαρασκευῶν, ὧν οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχει ἡ Ἰταλία, ἄτε οὐδένα πολέμιον φοβουμένη ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, πρὸ τῆς ἐξάψεως τῆς κοινῆς γνώμης οἱ Ἰταλοὶ ἐκλογεῖς ἀδυνατοῦσι νὰ μείνωσιν ἀπαθείς καὶ ἐντεῦθεν ὁ φόβος τῶν κυβερνητικῶν κύκλων μὴ ἡ νέα ἀντιπροσωπεῖα ἀποκρηρῆξῃ τὰς ἀρχάς, ἐφ' ὧν ὁ τῆς Στραδέλλας πολιτευτῆς τὴν ἐξωτερικὴν τῆς πατρίδος αὐτοῦ βασιζὼν πολιτικὴν ἀνέτρεπε τὰς βάσεις τοῦ ἰταλικοῦ οἰκοδομήματος, τοῦ ἐδραζομένου ἐπὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς πολιτικῆς τοῦ βασιλείου καὶ ἐπὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ὑπὸ ξένον σκῆπτρον ἀδελφῶν. Δεπρῆτης, Κρίσπης καὶ λοιποὶ ἐνόμισαν ὅτι διὰ τῆς προσχωρήσεως εἰς τὴν τριπλῆν συμμαχίαν ἡ Ἰταλία μείζονα ἀνακτᾶται δόξαν καὶ τοὶ παρῆλθον οἱ χρόνοι, καθ' οὓς ἡ Εὐρώπη ἀνάστατος γινομένη, ἐδημιούργει τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἀδρία καὶ οἱ μεγάλοι πολιτικοὶ αὐτοῦ ἄνδρες, ἐπωφελούμενοι τὴν διαμάχην τῶν ἄλλων, τὸ ἔβδομον προσετίθουν κράτος εἰς τὴν χορείαν τῶν μεγάλων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν· ἀλλ' ὁ λαὸς πληρῆστατα πλέον καθορᾶ τὸ κρίσιμον τῆς τῶν πραγμάτων καταστάσεως καὶ πολλῶ κάλλιον τῶν ἰθυνόντων τὰ τῆς χώρας αὐτοῦ διαβλέπει ὅτι ἀνετράπησαν νῦν οἱ ὄροι καὶ ὅτι ἐν τῇ ἐλαχίστῃ διεθνῇ περιπλοκῇ τὸ ἰταλικὸν βασιλεῖον ὑποστήσεται τὰς σοβαρωτέρας συνεπειὰς ἐπὶ τῇ ἀπολακτίσει τῆς γαλλικῆς πολιτικῆς, ἧς τέκνον τυγχάνει ἡ σημερινὴ Ἰταλία· εὐνόητον ὅτι πρὸ τῶν τοιοῦτων πραγμάτων ἡ τριπλῆ συμμαχία εὐρίσκειται ἐν περιορισμῷ καὶ ἐντεῦθεν ἡ ταραχὴ τῶν ἐν Βερολίῳ καὶ Βιέννῃ, ἀγωνιζομένων νὰ διαπιστώσωσιν ὅτι τὰ πάντα εὐφροναίᾳ ἐν τῷ κρατίστῳ τῶν δυνατῶν κόσμων· ἀλλὰ τότε τίς ἡ ἀνάγκη τοῦ ἐκθειάζειν τὴν ἀγγλικὴν σύμπραξιν ἐν τῇ τριπλῇ συμμαχίᾳ καὶ τοῦ ἐπιζητεῖν τὴν εἰς ταύτην προσχώρησιν τῶν μικροτέρων τῆς Εὐρώπης κρατῶν, τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας π. χ. τῆς Ρουμανίας, ἧς τὴν πρὸς τὸ Βερολίνον κλίσιν θεωροῦσι λῖαν ἐξησθενημένην· ἐνεκα τῶν νέων μετὰ τῆς ρωσικῆς αὐτῆς δεσμῶν τοῦ βασιλείου διὰ τῶν γάμων τοῦ διαδόχου μετ' ἀνεμίας τοῦ τσάρου; Τί τὸ δικαιολογοῦν τὰς νέας πολεμικὰς προπαρασκευὰς, αἰτινες συμπαρα-

σύρουσι τὰ τε κρατίδια, οἷα ἡ Ἑλβετία, ἡ ἀποφασίσασα τὴν ὀχύρωσιν τοῦ Ἁγίου Μαυρικού πρὸς πρόληψιν πάσης ἐκ νότου ἐπιδρομῆς, καὶ αὐτὴν ἐτι τὴν μεγάλην τῆς Εὐρώπης δημοκρατίαν, τὴν ἀνακινήσασαν τὸ ζήτημα τῆς Σαβοΐας, ὅπου ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς Φρεσινέ, διαγραφῆς σχεδίων σπουδαίᾳ ν ὀχυρωματικῶν ἔργων, προῦκάλεσε τὴν μῆνιν τῶν ἐν Ρώμῃ ἀναμνησθέντων τὸ περὶ οὐδετερότητος ἄρθρον τῆς βιενναίας τοῦ 1815 συνθήκης, ὅπερ ἄθικτον διετέλεσε καὶ τῷ 1860 κατὰ τὴν εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ναπολέοντα παραχώρησιν τῆς Σαβοΐας παρὰ τοῦ Βικτώρος Ἐμμανουήλ.

Πρὸς τὴν γενικὴν ἐν Εὐρώπῃ πολιτικὴν οὐ μικρὰν ἔχει συνάφειαν καὶ ἡ ἐπικειμένη ἐκλογικὴ πάλη πρὸς ἀνανέωσιν τοῦ κατὰ τὰ τέλη ἰουνίου διαλυμένου κοινοβουλίου· ἀπὸ τοῦδε τὰ κυριώτερα τῶν ὀργάνων τῆς πρωτευούσης τῆς μεγάλης Βρετανίας, βλέποντα τὰς ὀλίγας πιθανότητας νίκης τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος, συνεπείᾳ τῆς στρεβλῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς τοῦ μαρκησίου Σαλισβουρῆ, τῆς δυσαρεστησίας τὰ μέγιστα τῷ ἐργατικῷ κόσμῳ καὶ προκαλεσάσης σοβαρὰς διαδηλώσεις ἐν τοῖς κυριώτεροις βιομηχανικοῖς κέντροις ἐπὶ βλάβῃ τῆς ἀγγλικῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, στρέφουσι τὸν λόγον περὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς καὶ διατείνονται ὅτι ταύτης μεταβαλλομένης, μεγάλως κλονίζεται τὸ ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ Εὐρώπῃ κύρος τοῦ Ἡνωμένου βασιλείου. Ὁ φόβος τῶν περὶ τῶν λόρδων Σαλισβουρῆν προκύπτει ἐκ τῆς ὑπονοίας μὴ ὁ κ. Γλάδστων, ἐρχόμενος ἐπὶ τὴν ἐξουσίαν, ἐπιζητήσῃ ὡς ἄλλοτε τὴν πρὸς τὴν Ρωσίαν προσέγγισιν ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ἀφαιρέσαι τὰς ἀφορμὰς ἀντεκδικήσεως ἐν Ἀσίᾳ ἐπὶ τοῖς ἐν Εὐρώπῃ γενομένοις πρὸς βλάβην τῆς τῶν τσάρων αὐτοκρατορίας διὰ τῆς ἐν τῷ Βερολίνῳ συνεδρίῳ πολιτείας τοῦ λόρδου Δισραέλν καὶ εἶτα τῆς τοῦ διαδόχου αὐτοῦ μαρκησίου Σαλισβουρῆ ἐν τῷ βουλγαρικῷ ζήτηματι. Ὁ τοῦ Χάβαρδεν ὑλοτόμος πολιτεύεται ἐν ταῖς ἐν Ἀσίᾳ ἀναφυομέναις διαφωνίαις τῆς χώρας αὐτοῦ πρὸς τὴν μεγάλην τοῦ Βορρᾶ δύναμιν ὡν τρόπον οἱ ἐν Βερολίνῳ, ἦτοι ὡς οὗτοι ζητοῦσι τὴν ἀνασύνδεσιν τῶν πρὸς τὴν Ρωσίαν πατροπαραδότων σχέσεων, ἐξ ὧν τσαυτὰ καὶ τληκαῦτα ἀπέρρευσαν ἀγαθὰ τῇ μικρᾷ Πρωσίᾳ, οὕτω καὶ ὁ γηραιὸς τοῦ φιλελευθέρου ἐν Ἀγγλίᾳ κόμματος ἠγέτης πειράται νὰ μὴ θίξῃ τὰ συμφέροντα τῆς Ρωσίας ὅπως καὶ αὐτὴ, ἀνταποδίδουσα τὰ ἴσα, ἐγκαταλίπῃ ἡσυχον τὴν μεγάλην Βρετανίαν ἐν τῷ μεγάλῳ αὐτῆς ἀποικιακῷ κράτει, τῷ ἐξασφαλίζοντι ἐκεῖνη ἐξέχουσαν ἐν τῷ Ἰνδικῷ Ὠκεανῷ θέσιν.

Ἐκ τῶν κατὰ τόπους δὲ κυριωτέρων ζητημάτων ἡ Γερμανία παρέχει πλεῖον τὸ ἐνδιαφέρον οὐ μόνον ἐπὶ ταῖς κοιμματικαῖς διαφωνίαις ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ διεξαγομένῃ ἐργασίᾳ πρὸς τὴν ἐκ τῶν προτέρων κατήχησιν τοῦ κοινοβουλίου ἐπὶ σκοπῷ ἐπισηφίσεως τοῦ περὶ διετοῦς θητείας νομοσχεδίου. Συνάμα καὶ οἱ ἐν Βιέννῃ τελεσθέντες γάμοι τοῦ υἱοῦ τοῦ πρώην ἀρχιγραμματέως τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας προῦκάλεσαν οὐκ ὀλίγον πάταγον ἐπὶ ταῖς διοργανωθεῖσαις ἐκδηλώσεσιν ὑπὲρ ἐκείνου παρὰ τὰ ληφθέντα ἀπαγορευτικὰ μέσα, καὶ ἀπαξ ἐτι ἐτεκμηρίωσαν ὅτι ὁ τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας ἰδρυτῆς μεγάλως ἀπολαύει ἀπανταχοῦ τῆς πατρίδος ἀγάπης καὶ συμπαθείας. Ὁ πρίγκηψ Βίσμαρκ τῶν αὐτῶν ἐτυχε δειγμάτων καὶ ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς τῶν Ἀψβούργων αὐτοκρατορίας, ὅπου οἱ πάντες ἀναμνησκόμενοι τῆς ἐκεῖ παρουσίας αὐτοῦ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1879, ὅτε ἐτίθει τὰς βάσεις τῆς τριπλῆς συμμαχίας μετὰ τοῦ προκατόχου τοῦ κόμματος Καλνόκν κόμπος Ἀνδράσση, καὶ

παραβάλλοντες τὰς τότε ἀποδοθείσας τῷ πρίγκιπι τιμὰς πρὸς τὸ ἄσπιμον τῆς νῦν ὑποδοχῆς παρὰ τῶν ἀρχῶν, ἐμυθήθησαν βεβαίως τὸν Χρυσορρήμονα καὶ ἀνεφώνησαν μετ' αὐτοῦ «ποῦ νῦν ἡ λαμπρὰ τῆς ὑπατείας περιβολή; ματαιότης ματαιοτήτων καὶ τὰ πάντα ματαιότης» ἀλλὰ τὸ ἄδοξον τῆς ἐν Βιέννῃ παρουσίας εὐρέως ἀνεπλήρωσεν ἢ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ πλήθους ἐννυπάρχουσα συναίσθησις τοῦ μεγαλείου τοῦ ἀνδρός, ἢ αὐθόρμητος ἐκείνου πρὸς τοῦτον ἐνδειξίς σεβασμοῦ καὶ ἢ πρόφρων ἐκδύλωσις τῆς ὑπερβαλλούσης τιμῆς, ἢ προβάσα ἄχρι καὶ τοῦ διακινδυνεύσαι τὴν ζωὴν πολλῶν.

Ἐν Γαλλίᾳ πλήρης κρατούσης τάξεως παρὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως τοῦ Ραβασόλ, τὴν προκαλοῦσαν τοὺς φόβους μὴ ἐπὶ τῇ καταδίκῃ αὐτοῦ εἰς θάνατον διαδραματισθῶσι σκηναί ὡς ἐν τῷ ξενοδοχείῳ Βερρύ, συνάμα δὲ ἐξασθενησάσης καὶ τῆς ἐναντίον τῆς δημοκρατίας πάλης τῶν μοναρχικῶν μετὰ τὴν γνωστὴν τοῦ Πάπα ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς κορυφαίους τούτων, ἡ κυβένησις ἀγωνίζεται νὰ διαλευκάνῃ ἐκκρεμῆ τινα ζητήματα, οἷον εἶναι ἡ ὀχύρωσις τῶν νοτιανατολικῶν μεθοριῶν, ἡ ἐξομάλισις τῶν πρὸς τὴν Ἰσπανίαν ἐμπορικῶν διαπραγματεύσεων, τῶν προσκοπιουσῶν ἐν μόνῳ τῷ περὶ οἴνων κεφαλαίῳ, καὶ αἱ προπαρασκευαί, αἱ κατ' ἔτος γενόμεναι πρὸς λαμπροτέραν πανήγυριν τῆς μεγάλης ἐθνικῆς ἐορτῆς, τῆς ἀλώσεως τῆς Βασιλείας. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ οἱ ριζοσπαστικοὶ ἥκιστα ἀνεχόμενοι τὴν ὑπεροχὴν τῶν μετριοπαθῶν δημοκρατικῶν, πειρῶνται νὰ ἐνσπείρωσι ζιζάνια καὶ νὰ προκαλέσωσι διαφωνίας ἐν τῷ ὑπουργικῷ συμβουλίῳ, ἐπὶ τούτῳ δ' ἐχάλκευσαν τὸν μῦθον ὅτι ὁ κ. Φρεσινέ, ἐποφθαλμῶν τὴν προεδρικὴν ἔδραν, ἀγωνίζεται νὰ συμφιλιωθῇ μετὰ τοῦ κ. Κωνσταντίνου, ὅστις, ἐπιδείξας μεγάλαν περὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς δραστηριότητα καὶ συντελέσας εἰς τὴν ὑπερίσχυσιν τοῦ δημοκρατικοῦ κόμματος διὰ τῆς σφοδρᾶς τῆ ἀληθείας καταπολεμήσεως τοῦ βουλιανζερισμού καὶ τῶν βοναπαρτιστῶν, δύναται νὰ προκατηχήσῃ τὰ πνεύματα κατὰ τρόπον, ὑποδοθησῶντα μεγάλως τὴν εἰς τὴν ἔδραν τοῦ προέδου τῆς δημοκρατίας ἄνοδον τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ. Εὐφυνῆς τῇ ἀληθείᾳ ὁ συνδυασμός, ἀλλ' ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ φιλοπατρία τοῦ κ. Φρεσινέ ὅταν στάθμισθῇ ὅτι ἕκαστος ὑπὲρ ἑαυτοῦ μᾶλλον ἢ ὑπὲρ τοῦ πλοσίου φροντίζει, πρόδηλον γίνεται ὅτι ὁ μὲν κ. Φρεσινέ οὐδέποτε θ' ἀποτολμήσῃ νὰ ραδιοιουρήσῃ πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ἀνωτάτου ἀξιώματος τῆς δημοκρατίας, ὁ δὲ κ. Κωνσταντίνος, ἐργαζόμενος, ὑπὸ τοιαύτην ἐνοίαν, ἀγωνισθήσεται ὑπὲρ ἑαυτοῦ μᾶλλον ἢ ὑπὲρ ἄλλου, διότι οὐδεὶς τὴν δόξαν ἐμίσησεν.

Ἐκ τῶν τοῦ Αἴμου κρατῶν τὴν μείζονα προσοχὴν ἐπισπάται ἡ Ἑλλάς, ὅπου ἐπανακάμψας ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς εἰς Εὐρώπην περιοδείας αὐτοῦ ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι τῶν γάμων τοῦ πατρὸς, παρέδωκε τὰς ἡνίας τῆς κυβερνήσεως εἰς τὸν νικητὴν τῆς 3 μαΐου, καταρτίσαντα ἥδη τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἔχοντα νῦν νὰ διεξαγάγῃ πάλιν ἐν εὐρυτέρῳ σταδίῳ καὶ νὰ νικήσῃ ἐν σπουδαιότερῳ ἀγῶνι, τῷ ἀγῶνι τῆς βελτιώσεως τῶν τοῦ βασιλείου οἰκονομικῶν καὶ τῆς ἐπανορθώσεως τῶν κακῶς κειμένων. Τὸ ἐλληνικὸν ἄπαν καὶ ἡ Εὐρώπη σύμπασα ἐστραυμένα ἔχουσι τὰ ὄμματα πρὸς τὸν ἐξοχὸν πολιτικόν, πάντες δὲ δι' ἐλπίδος ἔχουσιν ὅτι μετὰ μεγάλης ἐμβριθείας καὶ μετριοπαθείας ἐνεργῶν οὗτος δινηθήσεται νὰ διεξαγάγῃ εἰς πέρας τὸ ὄντως πολύμοχθον ἔργον.

ἘΡΩΤΗΣΙΟΥ ΚΟΥΡΤΙΟΥ

Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΖΟΜΕΝΗ ΥΠΟ

Μ. Ε. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ.

(Συνέχεια: ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Οἱ Ἕλληνας κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους.

Α'. Οἱ Φοίνικες ἐν Ἑλλάδι.—Οἱ Φοίνικες ἐν Κύπρῳ, ἐν Ρόδῳ καὶ ἐν τῷ Αἰγαίῳ. — Ἀλειεία τῆς πορφυράς ἐν ταῖς παραλείαις τῆς Πελοποννήσου, μεταλλουργία καὶ ἐμπόριον.

Β'. Ροπή τῶν Φοινικῶν ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων.—Φοίνικες καὶ Ἕλληνας. — Οἱ τῆς Ἀνατολῆς Ἕλληνας καὶ ἡ θάλασσα. — Οἱ Ἕλληνας ἐν Αἰγύπτῳ περὶ τὸ 1500 π. Χ. — Ὄνόματα δοθέντα τοῖς Ἕλλησιν ἐν Ἀνατολῇ. — Προσέγγισις τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀσίας καὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς Εὐρώπης. — Ἐννοια τῶν περὶ θεῶν καὶ ἡρώων μύθων. — Ἕλληνας μετημφισμένοι εἰς Φοίνικας καὶ Αἰγυπτίους. — Κἄρες καὶ Αἰελεγες. — Μεταμορφώσεις τῆς λατρείας. — Βάαλ-Σάλαμ, Ἀφροδίτη, Ἡρακλῆς. — Φοινικὴ λατρεία. — Ἐθνικὴ τῶν τῆς Ἀσίας Ἑλλήνων λατρεία. — Λατρεία ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας εἰσαχθεῖσα. — Ἐμπάνσις τοῦ Ἀπόλλωνος.

Γ'. Περίοδος καταγραφῆς ἡρωϊκοῦ χρόνου.—Θεοὶ καὶ ἥρωες. — ἥρωες διαφόρων κύκλων. — Ἐννοια καὶ ἱστορικὴ βάση τῶν ἡρωϊκῶν παραδόσεων τῆς Ἑλλάδος. — Ἀναδρομικὴ ἐπισκόπησις τῶν κατὰ τὴν προϊστορικὴν περίοδον ἐπιτελεσθεισῶν πράξεων.

Α'.

Οἱ Φοίνικες ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ ἐλληνικὴ ἱστορία τυγχάνει οὕσα τῶν νεωτάτων τῆς ἀρχαιότητος, ὅσονδήποτε δὲ πλήρης κἂν ἢ ἡ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν ἄλλων λαῶν ἀντίθεσις, ὅσονδήποτε καὶ ἂν αὐτοὶ οἱ Ἕλληνας, ὑπερήφανοι ἐπὶ τῇ ὑπεροχῇ αὐτῶν, ἐμερίμνησαν πρὸς πίστωσιν τῆς ἀντιθέσεως ταύτης, οὐχ ἦττον ἀληθές ἐστὶν ὅτι οὐδὲν ἐξ ἀρχῆς ἐδημιούργησαν, ἀλλὰ πλουσίως ἐπωφελήθησαν ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν προγενεστέρων φυλῶν καταλειφθέντων ἐκπολιτευτικῶν στοιχείων.

Ἀναμφιβόλως αἱ ἐστὶαι τῶν ἀρχαίων τούτων πολιτισμῶν, ἡ Ἰνδία, ἡ Βακτριανή, ἡ Αἴγυπτος, αἱ κοιλάδες τοῦ Ἀδοῦ καὶ τοῦ Βαβέλ, αἵτινες ἐκχέουσι τὰ ὕδατα αὐτῶν εἰς ἄλλας θαλάσσας, μακρῶν ἀπέχον καὶ ἦσαν ἀπρόσιτοι· ἀλλὰ πρωίμως σημαντικαὶ φυλαί, καταλιποῦσαι τὴν ὑπερπλήθουσαν κατοικῶν Μεσοποταμίαν, ὤδυσαν πρὸς δυσμὰς καὶ ἀφίκοντο εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογείου, ἐν αὐταῖς δὲ ἦν καὶ ὁ λαὸς τῆς ἀποκαλιψέως.

Ὅτε ὁ λαὸς οὗτος ἀφίκετο παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Δύσεως, εὔρε τὴν χώραν κατεληγμένην ἤδη ὑπὸ ἄλλων λαῶν, ἀνικόντων ὡσαύτως τῇ φυλῇ τοῦ Σῆμ, οἵτινες δὲ κατὰ τὰς παραδόσεις αὐτῶν ἐξήρχοντο ὁμοίως ἐκ τῆς κοιλάδος τοῦ Εὐφράτου. Ἦσαν οὗτοι οἱ Χανααῖοι, οὕτω καλούμενοι ἀπὸ τῆς χώρας Χαναάν, ἢ, ὡς καλοῦμεν αὐτοὺς σήμερον ἐτι τοῖς Ἕλλησιν ἐπόμενοι, οἱ Φοίνικες².

1) Κυρίως Κενναάν, ὅπερ σημαίνει Χθαμαλήν γῆν, τὸ κοίλον τῆς Συρίας, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα Κοίλη Συρία.

2) Περὶ τοῦ Φοίνικος Ἀγίνορος, υἱοῦ τοῦ Χνα, ἴδε Bekker, *Anecdota graeca*, σ. 1181. Οἱ Φοίνικες κατάγονται ἐκ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης: «ἐντεῦθεν ὑπερβάντες, τῆς Συρίας οἰκεῖται τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν (Ἡρόδοτος., Ζ', 89)». Ἡ αὐτὴ παράδοσις ἀπαντᾷ παρὰ Στράβωνι (Α', β', 35), ἀλλὰ σαφεστέρα, τοῦ Περσικοῦ κόλπου ὀριζομένου διὰ τοῦ γενικωτέρου ὀνόματος τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ἴδε καὶ Ἰουστίνων, XVIII, 3.

Οὗτοι, ὠθούμενοι ὑπὸ τῶν ἀκολουθούντων αὐτοῖς λαῶν, ἴδρυσαν τὰς πόλεις αὐτῶν, τὴν Βύβλον, τὴν Σιδῶνα, τὴν Τύρον, ἐπὶ στενῆς γηίνης ταινίας, περισφιγγομένης μεταξύ τοῦ Λιβάνου καὶ τῆς θαλάσσης, οὕτω δὲ πληθυνόμενοι μόνον πρὸς τὴν θάλασσαν ἠδύναντο νὰ ἐπεκταθῶσι. Πρὸς βορρᾶν εἶχον τὴν Συρίαν καὶ τὴν Κιλικίαν, χώρας γονίμους καὶ προσιωτέρας διὰ θαλάσσης ἢ διὰ ξηρᾶς, πρὸς δυσμᾶς δὲ τὰ ὄρη τῆς Κύπρου, ὁρατὰ ἀπὸ τοῦ Λιβάνου, ἔνθα δὲ ἐν ἕσση δι' ἀπλοῦ ἀκατίου, ὑπὸ τοῦ ρεύματος φερομένου, διαπεραιοῦνται τις ἀκινδύνως.

Οὕτως ἡ Κύπρος ἐγένετο ὁ πρῶτος τῶν Φοινίκων σταθμός ἐπὶ τῆς πρὸ αὐτῶν ἐκτεινομένης θαλάσσης, τῆς μεγάλης ἐκείνης θαλάσσης, ἣν οὐπω εἶχε διαπλευσεί πλοῖον καὶ ἢς αἱ ἄγνωστοὶ ἀκταὶ ἐξέλειπον ἐν τῷ ὀρίζοντι. Ἡ Κύπρος ἀπέβη αὐτοῖς ἡ ψιλὰ τῆς Δύσεως, ἡ ἀφῆρη, ἐξ ἧς ὄρμησαν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν νέας ἡπειρῶν. Πρὸς τοῦτο οὐδεμίαν εἶχον χρεῖαν Κολόμβου, διότι ἀπὸ σταθμοῦ εἰς σταθμὸν ἡ ὁδὸς ἦν κεχαραγμένη ἐκ τῶν προτέρων· ἐκ Κύπρου, παραπλέον τις τὴν ἀκτὴν, ἀφικνεῖται εἰς Ρόδον, τὴν πύλιν τοῦ Αἰγαίου, ἐκ Ρόδου δὲ δύναται νὰ προσορμηθῆ ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς Κρήτην, ἀφ' ἑτέρου δὲ, διαπλέον τὰς νήσους, εἰς τὰς χειρσονησοειδεῖς προεσοχὰς τῆς Ἑλλάδος.

Τότε οἱ Φοίνικες εἶδον χώρας πληρέστερον ὑπὸ τῆς θαλάσσης περιβαλλομένας, εἰς αἷς δὲ ἡ θάλασσα εἰσεχώρει πλείωτερον ἢ εἰς τὰς τῶς γνωστὰς αὐτοῖς· τοῦτο ἐνεκα ὀνόμασαν αὐτὰς «Ναυτικὴν γῆν» (Ἑλισαῖ). Αὐτόθι εἶδον φύλιν ἀνθρώπων, πρὸς ἦν ἀνευ δυσχερείας συνῆσαν ποικιλωτάτας σχέσεις. Ἐκτοτε ἡ ὁδὸς ἠνεόχηται τῇ ἐμπορίᾳ. Οἱ νεώλυδες, ναῦται καὶ ἐμποροὶ ταυτοχρόνως, ἐπλήρωσαν τὸ πλοῖον αὐτῶν ποικίλων ἐμπορευμάτων· τὰ ἐμπορεύματα ἐκομίσθησαν εἰς τὴν ψαμμῶδη ἀκτὴν, ἐξετέθησαν ὑπὸ σκηνᾶς καὶ περιετοιχίσθησαν καὶ ἐθαυμάσθησαν ὑπὸ τῶν αὐτοχθόνων, οἵτινες προθύμως δίδουσιν ὅ τι ἔχουσιν ἀντὶ τῶν ποθητῶν αὐτοῖς τούτων πραγμάτων.

Πολλαχοῦ τῆς παραλίας ἐσφίζοντο ἀρχαῖαι παραδόσεις, μνημονεύουσαι ἔτι τῆς ἐμπορίας ταύτης· ἀλλὰ τί λέγω; αὐτὸς ὁ Ἡρόδοτος ἀρχεται τῆς ἱστορίας αὐτοῦ διὰ ζωηρᾶς περιγραφῆς τοῦ ἀρχαίου Ἄργου, ἔνθα ξένοι ναῦται ἴδρυσαν ἀγορᾶν προϊόντων φοινικικῆς, ἀσσυριακῆς καὶ αἰγυπτιακῆς βιομηχανίας, ἥτις προσελαύει ἀθρόους τοὺς κατοίκους τῆς παραλίου. Τὰ ἐμπορεύματα, λέγει ὁ Ἡρόδοτος, διέμεναν ἐκτεθειμένα πέντε ἢ ἕξ ἡμέρας· ἡ ἀγορὰ ἦν ἐβδομαδιαία, λήγουσα τὴν ἑκτὴν ἡμέραν κατὰ τὸ ἔθος τῶν σημιτικῶν λαῶν. Οἱ ἐμποροὶ ἀνεκόμιζον ἐπὶ τοῦ πλοίου τὰ μὴ πωληθέντα, ἀλλὰ τὰ μέγιστα κέρδη ἐπορίζοντο κύριως, ὅτε κατόρθουν νὰ προσελκύσωσιν ἐπὶ τῆς ἀποβάθρας διὰ τοῦ δέλτους τῆς περιεργίας τὰς παρθένους τῆς χώρας, ὡς συνέβη, καθ' ἃ λέγεται, ἐν Ἴψ. Τότε συνεσκευάζοντο λάθρα πρὸς ἀπόπλουν εἰς ἀπαγωγὴν καὶ πώλησιν αὐτῶν μακρὰν ἐν ταῖς τῶν δούλων ἀγοραῖς.

Οἱ Φοίνικες ναῦται ἐπλεον πρὸς πορισμὸν παντοίων κερδῶν, μάλιστα δὲ εἰς προμήθειαν πρώτων ὑλῶν τῇ βιομηχανίᾳ τῶν μεγάλων αὐτῶν πόλεων. Τὰ κυριώτατα εἶδη τῆς βιομηχανίας αὐτῶν ἦσαν ἡ ὑφαντουργία καὶ ἡ βαφικὴ. Ἐν πάσῃ τῇ Ἀνατολῇ οἱ μεγάλοι τῆς γῆς περιεβάλλοντο πορφύραν, τὴν χρωστικὴν δὲ ταύτην ὑλὴν παρεῖχον ὄστρεον, μόνον κατὰ τινα πρόσγεια τῆς Μεσογείου ἀπαντίων καὶ οὐδέποτε ἐν μεγάλῃ ποσότητι. Ὁ ἐπικερδὴς οὗτος κλάδος τῆς φοινικικῆς βιομηχανίας ἀπῆτει μὲν μὴ μόνον προμήθειαν ὑλῆς, δὲν ἐπὶ ἀρκεῖ δὲ ἡ πλῆθειν θάλασσα. Ἐβουλδοσκοπήσαν μετ' ἀκαμάτου ζήλου πάντα τὰ πρόσγεια τοῦ Αἰγαίου, οὐδὲν δ' ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ συνετέλεσεν οὕτως ἰσχυρῶς

πρὸς δύναμιν τοῦ ἀρχαίου καὶ νέου κόσμου, ὅσον τὸ ταπεινὸν τοῦτο ὄστρεον, ὅπερ οὐδεμίαν σήμερον ἀξιοῦται προσδοχῆς· διότι ἀνεκαλύθη ὅτι μετὰ τὴν θάλασσαν τῆς Τύρου πλουσιωτάτη εἰς πορφύραν θάλασσα ἦν ἡ παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Πελοποννησίου, ἡ τῶν βαθέων τῆς Λακωνίας καὶ Ἀργοῦδος ὄρμων καὶ ἀπωτέρω τὰ παράκτια τῆς Βοιωτίας μετὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Εὐρίπου.

Τὰ σκάφη ἦσαν μικρὰ· ἐπειδὴ δὲ ἐκάστη κογχύλη μικρὰν μόνον σταγόνα χυμοῦ παρεῖχε, ἀδύνατος ἦν ἡ αὐτῶν τῶν ὄστρεων εἰς τὰ ἐργοστάσια μετακόμιδις· ὄργανωσαν λοιπὸν τὴν ἄλιεῖαν οὕτως ὥστε νὰ προμηθεύη ἀμέσως ἐπὶ τόπου τὸ πολύτιμον ὑγρὸν. Αἱ ἀποδημῖαι ἐγένοντο μακρότεροι, τὰ πλοῖα δὲ διημεῖοντο. Ἀντὶ ν' ἀποφορτῶνται ὅτε μὲν ἐνταῦθα, ὅτε δ' ἀλλαχοῦ καὶ νὰ ἰδρῶσι τῆδε κἀκεῖσε κινητὰς ἀγορὰς, ἔπνεξαν σταθεροῦς σταθμούς καὶ ἐξέλεξαν πρὸς τοῦτο τὰς πληθυσιατάτας τῶν ἀκτῶν νήσους, τὰς παρεχούσας μετὰξὺ αὐτῶν καὶ τῶν παρακειμένων ἀκτῶν εὐόρμητον ἀγγυροβόλια, ὡς τὴν Τένεδον ἀπέναντι τῆς Τροίας, τὴν Κρανάνην ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Γυθείου, τὰ Κύθηρα ἢ καὶ τὰς προεχούσας χειρσονήσους, οἷαι τὸ Ναύπλιον ἐν Ἀργοῦδι καὶ ἡ Μαγνησία ἐν Θεσσαλίᾳ.

Οἱ Φοίνικες ἐγίνωσκον τὴν δύναμιν τοῦ ἐμπορικοῦ συνεταιρισμοῦ. Ὁ τι εὐτυχεῖς τυχοδιώκται εἶχον ἀνακαλύψει ἐξεμεταλλεύθησαν ἔταιραι ἐμπόρων, οἵτινες εἶχον ἐπαρκεῖς πόρους πρὸς ἴδρυσιν ἐμπορείων καὶ ἀσφάλισιν τῇ ἐπιχειρήσει διαρκοῦς ἐπιτυχίας. Ἐνῶ ἐν ταῖς πεπολιτευμέναις χώραις τὸ δικαίωμα τῆς ἐγκαταστάσεως παρεῖχτο ἀντὶ πολλοῦ καὶ ὑπεβάλλετο εἰς καταθλιπτικοὺς ὅρους, αἱ ραχίαι τῶν παρακτίων τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τῶν σπυγῶν τῶν ὀρτύγων μόνον μέχρῃς ἐκείνου θαμιζόμεναι, μόνον τὸν πρὸς κατάληψιν αὐτῶν κόπον ἀπῆτουν, ἢ κτῆσις δὲ αὐτῶν ἐπηγγέλλετο πολλὰ ὠφελήματα.

Πράγματι λαὸς ὀξυδερκῆς, ὡς οἱ Φοίνικες, δὲν παρέλιπε νὰ θεραπεύσῃ ταυτοχρόνως πολλοὺς κλάδους τῆς βιομηχανίας καὶ ἴδρυσά τι νὰ καταστήσῃ εὐχρηστον εἰς πολλοὺς σκοποὺς. Ὅτε ἡ παραλία κλιτύς τοῦ Λιβάνου καὶ τοῦ Ταύρου ἐξεντλήθη, τὰ ὄρη τῆς Ἑλλάδος εὐρέθησαν ἔτι ἀνεπάφα, τὰ ὄρη ταῦτα, ὧν τὸ σκιερὸν φῦλλωμα ψιθυρίζει ἐν τοῖς ὀμηρικοῖς ἐπιθέτοις, μετὰ τῶν δρυῶν δὲ τῶν καστανῶν, τῶν φηγῶν καὶ τῶν πιτύων αὐτῶν παρέχουσι ναυπηγίσιμον ὑλὴν πολὺ ποικιλωτέραν ἢ τὰ ὄρη τῆς Συρίας καὶ τῆς περιχόρου αὐτῆς, ἥτις πρὸς τοῦτοις καὶ μᾶλλον ἀπέχε τῆς παραλίας.

Αἱ δρυῖς, ὧν τοσαῦτα εἶδη ὑπάρχουσιν ἐν Ἑλλάδι, ἦσαν μυριοτρόπως χρήσιμοι, μάλιστα δὲ ἡ βαφικὴ δρυς, ὁ φλοῖος τῶν ῥιζῶν τῆς ὁποίας παρεῖχε τὴν ἀρίστην βυροδοεικτικὴν κόκκιν καὶ ἐν τοῖς ἐκθύμασι τῆς ὁποίας ἀνεκαλύθη βαθεῖα τις ἐρυθρὰ χρωστικὴ ὑλὴ, ἦν ἐσπευσε νὰ καταστήσῃ χροσίμον ἑαυτῇ ἢ βιομηχανία.

Ἐξερυνθθέντος τοῦ δάσους, αἱ ἔρευνοι ἐχώρησαν περαιτέρω. Ὁρύχθη τὸ ἔδαφος καὶ ἐν ταῖς νήσοις καὶ ταῖς ἄκραις εὐρέθησαν μεταλλικαὶ φλέβες, μεταλλεῖα χαλκοῦ, μεγίστης σπουδῆς ἀξια παρὰ τοῖς ναυτιλλομένοις, ἀργυροῦχα καὶ σιδηροῦχα μεταλλεῖα. Ἡ τῶν ἠθασαυῶν τούτων ἐκμετάλλευσις ἀπῆτει τὴν ἐπὶ τῆς χώρας διαρκὴ ἐγκατάστασιν, τὴν ἴδρυσιν πρακτορειῶν ἐπὶ τῶν προσφόρων σημεῖων, τὴν ὄργανωσιν μετακομιστικῶν μέσων,

1) Τὸ νῦν Μαραθῶνῃσι.

2) Πορφύρουχος κογχύλας παρὰ τὸ Γυθειὸν ἀναφέρει ὁ Παυσανίας (Γ', κα', 6): «Κόχλους εἰς βάφην πορφύρας παρέχεται τὰ ἐπιθαλάσσια τῆς Λακωνικῆς ἐπιτηδευστάτας μετὰ γε τὴν Φοινίκων θάλασσαν». Ἄλλοι φοινικικοὶ σταθμοὶ πρὸς ἄλιεῖαν τῆς πορφύρας ἦσαν ἡ «πορφύρεσσα» Κυθήρη (Κύθηρα), ἔνθα κατὰ τὸν Sauley ἀπαντῶσιν ἐν ἀφθονίᾳ αἱ κογχύλαι τοῦ murex brandaris, ἐνῶ παρὰ τὴν Τύρον μόνον τὸ murex trunculus εὐρίσκεται. Ἴδε Reue archeologique, N. S. IX, 216), ἡ Ἑρμιόνη (E. Curtius, *Peioponnesos*, II, 579), ἡ Νίσυρος, ἡ Κῶς, ἡ Γύβαρος. Ὡσαύτως ἡ Μελίβοια ἐν Μαγνησίᾳ (Lucr. II, 500-Schol. Veron. Aeneid. V, 251). Ὁ κύων τοῦ Ἡρακλεῖους βοηθεῖ αὐτῷ εἰς ἀνακάλυψιν τῆς πορφύρας (Πολ., I, 45).

3) Τὸ Πήλιον καὶ τὸ Νήριον ὁ Ὀμηρὸς καλεῖ «ὄρη εἰνοσίγυλλα», ὁ Παυσανίας δὲ (Γ', ἐβ', 7) λέγει: «Ἰδαί χωρῖα δασέα» καὶ ὁ Πίνδαρος ὕμνεῖ τὸν Ὀποῦντα ὡς «Λοκρῶν ματέρ' ἀγλαόθενδρον (Ὀλυμπ. Θ', 20)», ἐνῶ τὸν ἀντίον αἱ ἄκραι ἀποφλωμεῖσαι ταχύτερον ἢ τὰ ὄρη καλοῦνται «φαλάχρια» καὶ «ὄρη ἀπεφλωμένα» (Goetting. Nachricht. 1861. σ. 157).

1) Τὸ ὄνομα Ἑλισαῖ (Γενέσ., I, 4. Ἐξεκκιγλ., ΚΖ', 7. Α' Χρον. Α' 7) σημαίνει «Ἑλλὰδα ἐν τῇ συριακῇ καὶ χαλδαϊκῇ μεταφράσει. Ὁ Josephus μεταφράζει αὐτὸ διὰ τοῦ Αἰολία. Ἀπὸ Bochart ὑπελαμβάνετο ὡς Ἡλίς, ἀλλ' ἐσχάτως ὁ Knobel (*Valkertafel*, 1850) ὑπεστήριξε τὴν γνώμην τοῦ Josephus. ἥτις κυρίως μόνον ἐπὶ σφαλερᾶς ἐτυμολογίας ἐρείδεται. Τὸ βέβαιον εἶναι κατὰ τὸν Γ. Κούρτιον ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο σημαίνει νῆσον ἢ ἀκτὴν τοῦ Αἰγαίου. Δὲν δύναται τις νὰ ἔρῃσι εἰ τὸ Ἑλισαῖ εἶναι διαφθορὰ ἐλληνικοῦ ὀνόματος καὶ ποῖον εἶναι τὸ ὄνομα τοῦτο. Ὁ ἐπὶ τοῦ παρόντος πληρέστατος κατάλογος τῶν ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει φοινικικῶν ἀποικιῶν εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ Fr. Lenormant ἐκδοθεῖς (*Les premières Civilisations*, τ. Β', σ. 338—397).

2) Ἡρόδ. Α', 1. Ἴδε καὶ E. Curtius, *Die Phoenizier in Argos* παρὰ *Rhein Mus.*, 1850, σ. 455 καὶ ἐξῆς.

τήν κατασκευὴν ἀμαξιτῶν ὁδῶν πρὸς μετακόμισιν τῆς ξυλίας καὶ τοῦ μετάλλου εἰς τοὺς τόπους τῆς ἐπὶ τοῦ πλοίου φορτώσεως αὐτῶν. Κατεκύλιδαν εἰς τὴν θάλασσαν τοὺς πρῶτους βράχους πρὸς κατασκευὴν κυματοθραυστῶν, ἐνῷ σημεῖα καὶ πυρὰ διέγραψον τοῖς πλοίοις τὰς ὁδοὺς, τὰς ἀπὸ Τύρου καὶ Σιδῶνος εἰς τὰ παράλια τῆς Ἑλλάδος ἀγούσας.

Ἡ θάλασσα καὶ ἡ παράλος ἦσαν ὑποχείριτοι τοῖς ξένοις, οἵτινες ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐξεφόδων τοὺς ἱθαγενεῖς διὰ τοῦ δόλου καὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ συνῆπτον ἀδιακόπως συμφοροντοσκοπικὰς πρὸς αὐτοὺς σχέσεις. Ἡ περὶ τῆς Ἑλένης παρθάδοσις γὰνακαλεῖ ἐν τῇ μνήμῃ τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἡ νῆσος Κρανῆν μετὰ τοῦ τῆς Ἀφροδίτης ναοῦ αὐτῆς ἔκειτο αὐτόθι, δύο βῆματα ἀπέχουσα τῆς παραλίας τῆς Λακωνίας, ὡς ξένον εἶδος, ἀποθήκη τις διαμετακομίσεως, ἐν ἧ ἡ οἱ Φοῖνικες ἐκρυπτον τὰς ἀπαρχείδας γυναῖκας μετὰ τῶν ἄλλων προϊόντων τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν πειρατειῶν αὐτῶν.

Οὕτως ἄμεσος καὶ ὁσιμέριαι εὐρύτερα γινομένη δύναμει πρὸς τοὺς ξένους ἐμπόρους δὲν ἠδύνατο ἀλλ' ἢ μεγάλην νὰ ἔχη ῥοπὴν ἐπὶ τῶν ἱθαγενῶν. Ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἦν ἀναγκαίαι ἡ συνεννόησις περὶ τῶν ἀντικειμένων τῆς συναλλαγῆς, περὶ τοῦ ἀριθμοῦ, περὶ τῶν μέτρων καὶ περὶ τοῦ βάρους αὐτῶν ἑπειδὴ δὲ οἱ ξένοι ἐθεωροῦντο ὡς ἐμπειροτάτοι ἐν πᾶσι τοῖς εἰς τὸ ἐμπόριον ἀφορῶσιν, οἱ ἱθαγενεῖς, τελειῶς ἀπειροὶ τῶν ἐμπορικῶν καὶ ἐν γένει κερδοσκοπικῶν πραγμάτων, ἐπαίδευθησαν ἐν τῇ σχολῇ τῶν ξένων αὐτῶν. Οὕτως ἐγένοντο ἐνήμεροι πληθὺς ἐφευρέσεων, αἵτινες προήρχοντο ἐξ Ἀνατολῆς, τελειούμεναι ὑπὸ τοῦ πρακτικοῦ πνεύματος τῶν Φοινίκων· παρετήρησαν καὶ ἐδιδάχθησαν ἢ εὐφυῖα αὐτῶν ἀφυπνώθη καὶ διέκοψε τὴν γοητείαν, ἥτις ἐκράτει αὐτοὺς μέχρις ἐκεῖνου ἐν μονοτόνῳ ἀκινήσῃ. Αὐτὴ ἡ χώρα προσέλαβε νέαν ὄψιν οὐ μόνον ἕνεκα τῶν ὁδῶν, αἵτινες εἶχον χαραχθῆναι, καὶ τῶν λιμένων, οἵτινες εἶχον διευθετηθῆναι, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς εἰσραχθέντα νέα εἶδη γεωργίας, ὡς τὸ τῆς κυπαρίσσου, τοῦ φοίνικος, τῆς συκῆς, τῆς ἐλαίας καὶ τῆς ἀμπέλου, ἥτις, ἐκ Κρήτης πρὸς βορρᾶν μετενεχθεῖσα, ἐφυτεύθη ἐν Νάξῳ καὶ Χίῳ καὶ ἐκεῖθεν διεδόθη ἐπὶ τῶν πλησίον ἀκτῶν.

(Ἀκολουθεῖ).

Ἡ ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Γ'

ΠΕΡΙ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΔΡΑΜΑΤΟΥΡΓΙΑΣ.

Θέατρον ἰδίως ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὁ τόπος, ἀφ' οὗ ὅθεν τὴν ὑπόκρισιν, πολλάκις καὶ αὐτοὶ οἱ θεαταί, ἀλλ' οὐδέποτε ἡ σκηνή· ἦσαν δὲ μετὰ τοὺς ναοὺς τὰ περιφανέστερα καθιδρύματα καὶ ἐχρησίμευον οὐ μόνον πρὸς διασκέδασιν, ἀλλὰ περιεβάλλοντο καὶ θρησκευτικὸν τινα χαρακτῆρα. Τὸ θέατρον ἦν ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὁ τόπος, εἰς ὃν οἱ ἀρχαῖοι συνάγοντες τοὺς νέους δημοσῖα ἐπαίδευον «ὑπὸ κωμῳδίας καὶ τραγῳδίας, κατὰ τὸν Δουκιανόν, ἀρετὰς τε ἀνδρῶν παλαιῶν καὶ κακίας θεωμένων, ὡς τῶν μὲν ἀποτρέποντο, ἐπ' ἐκεῖνα δὲ σπευδόντων».

Τὰ θεάτρα ἦσαν ἄστεγα καὶ ὑπαίθρια, ῥοδομοῦντο δὲ δαπάναις τοῦ δημοσίου. Ἐκ τινῶν ἱστορικῶν παραδόσεων καὶ ἐκ

τῶν πρὸ μικροῦ γενομένων ἐν τῷ θεάτρῳ τῷ Διονυσιακῷ ἀνακαλύψεων, εἰκάζομεν ὅτι ὑπῆρχε καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὡς καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις διάκρισις τόπων· καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐδῶλια, ἦτοι τὸ καλὸν τοῦ θεάτρου, κατεῖχον πάντες οἱ ἐν ἀξιώματι καὶ οἱ ἐπίσημοι, οἷον στρατηγοί, ἄρχοντες, ἱερεῖς καὶ οἱ προσδευταί ἄλλων πόλεων, τὰ δὲ ἄλλα τοῦ θεάτρου ἐδῶλια κατελάμβανον πάντες οἱ λοιποὶ πολῖται κατὰ τὴν τιμὴν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰσιτηρίων, ἅτινα **δύμβολα** ἐλέγοντο, ὡς γίνετα ἄλλον ἐκ τινῶν περιδωθέντων θεάτρου συμβόλων, ἐξ ὀρειχάλκου καὶ ἐλέφαντος πεποιημένων, ἐν οἷς γέγραπται τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ καὶ ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἐδωλίου. Τὰ σύμβολα προηγόραζον οἱ θεαταὶ παρὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ τοῦ θεάτρου, ὅστις ἐκαλεῖτο **θεατρῶνης** καὶ **θεατροπώλης**. Τὰ εἰς τὴν θεωρίαν καταβαλλόμενα ἀργύρια ἐκαλοῦντο **θεωρικά**, ἀφ' ὧν χρημάτων ἐτηρεῖτο καὶ νύτρεπιζετο τὸ θέατρον. Ταῦτα δὲ τὰ θεωρικὰ ἐδίδοντο ἀπὸ Περικλέους πρὸς τοὺς ἀπόρους. Εἰς τὸ θέατρον παρῆσαν καὶ μέτοικοι καὶ δοῦλοι καὶ ἐταῖροι, εἰ δὲ συμπαρήσαν καὶ γυναῖκες, ἀμφισβητεῖται. Οἱ νεώτεροι τῶν ἀρχαιολόγων, οἱ περὶ τὸν Passow, ἀπέφηναντο ὅτι παρῆσαν καὶ γυναῖκες ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν τραγωδιῶν, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῇ τῶν κωμῳδιῶν.

Ἡ δραματικὴ ποίησις, ὁ περικαλλέστερος ἀκρογωνιαῖος λίθος τοῦ μεγαλοπρεποῦς τῆς ἑλληνικῆς ποιήσεως μνημείου, διαθροῦται ἀφ' ἑνὸς ἐν τῇ σεμνῇ τραγωδίᾳ καὶ τῷ μᾶλλον ψαιδρῷ σατυρικῷ δράματι, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐν τῇ ἀκολάστῳ καὶ εὐτραπέλῳ κωμῳδίᾳ. Ἡ τραγωδία καὶ τὸ σατυρικὸν δράμα παρήχθησαν ἐκ τῶν διθυραμβικῶν χορωδιῶν κατὰ τὰς ἐνθουσιαστικὰς τοῦ Διονύσου ἐορτάς. Ἐξ ἀπάντων τῶν λυρικῶν τῆς ποιήσεως εἰδῶν ἰδιαιτέρας καλλιτεργίας ἐτύγχανεν ὁ διθύραμβος, ὁ πρὸς τὸν ὀλιγοδότην θεὸν Διόνυσον ὕμνος. Λᾶσος ὁ ἐξ Ἑρμόνης, ὁ διδάσκαλος τοῦ Πινδαροῦ, μετέβαλε τὴν ὄδην εἰς ἐντεχνον χορωδίαν, πλουτίσας αὐτὴν διὰ διαφόρων καὶ ποικίλων ρυθμῶν διὰ δὲ τῆς παταγητικῆς αὐλητικῆς τοιαύτην αἰγλήν περιέβαλεν αὐτήν, ὥστε ἡμᾶρθεσε τὴν δόξαν τοῦ Ἀριόνου, τοῦ εὐρετοῦ τοῦ εἰδους τούτου. Ὁ Λᾶσος μετέφερε τὴν νέαν τέχνην ἐκ τῆς Πελοποννήσου εἰς Ἀθήνας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν Πεισιστρατιδῶν, καθ' ἣν ἐποχὴν πᾶν τὸ ἀφορῶν τὰς ἐορτάς τοῦ Διονύσου ἐξαιρετικῆς εὐνοίας ἀπέλαυεν, οὕτως ὥστε ὁ διθύραμβος εἰσῆχθη εἰς τὰς δημοσῖους τελετὰς τῶν μᾶλλον εὐπόρων ἀστῶν, συναμιλλωμένων περὶ τὸν καταρτισμὸν καὶ τὴν ἐπιτέλεσιν βακχικῶν χορωδιῶν, αἵτινες συναπαρτίζοντο ἐκ πεντήκοντα προσώπων ὄρχομένων περὶ τὸν καιῶνα τοῦ Διονύσου βωμόν, ἐφ' οὗ ἔθιον, ὅθεν καὶ θυμέλην οὗτος ἐκλήθη.

Ὁ διθύραμβος περιελάμβανεν οὐ μόνον τὰ εἶδη τῶν τόνων καὶ τοὺς ρυθμοὺς ἀπάντων τῶν προηγουμένων εἰδῶν τῆς λυρικῆς, ἀλλ' ἐνεῖχε καὶ τοιαῦτα στοιχεῖα, ἅτινα ἔτεινον νὰ ὑπερβῶσι τὰ ὅρια τῆς λυρικῆς ποιήσεως. Ἐπειδὴ οἱ χοροὶ ἐφαντάζοντο τὸν ὑπ' αὐτὸν ἐξυμνούμενον Θεὸν ἐγγύς καὶ παρόντα, καὶ ἐν ἐνθουσιαστικῇ διεγέρσει οἰοῦναι κοινῶν ἑγένοντο τῶν καταδιώξεων, τὸν νικῶν καὶ ἐν γένει τῶν περιπετειῶν αὐτοῦ, εὐνόηον ὅτι τὰ συμβεβηκότα, πρὸς ἃ συνέχοντο αἱ ᾠδαί, ὡς γνωστὰ προυπετίθεντο, διὰ δὲ τῆς ἀφηγησεως αὐτῶν ἐσκόπων ν' ἀνακαλέσασθαι αὐτὰ εἰς τὴν μνήμην ἢ διὰ τῆς παραστάσεως νὰ τὰ καταστήσῃ μᾶλλον καταληπτά. Οἱ προάδοντες τοῦ διθυραμβικοῦ χοροῦ διέκοπτον λοιπὸν τὰς ᾠδὰς διὰ τοῦ ἀφηγητικοῦ λόγου καὶ οὕτω ἠνοῦτο ἔπος καὶ ᾠδή. Ὁ Θέσπις (536) ἐπὶ Πεισιστράτῳ εἰσῆγαγεν εἰς τὸν χορὸν τὸν πρῶτον ὑποκριτὴν ὑπὲρ τοῦ διαναπαύεσθαι τὸν χορὸν, ὅστις ἐμμέτρως διαλεγόμενος μετὰ τοῦ ἐξάρχου τοῦ χοροῦ ὑπεκρίνετο ἐν τῇ ἰδίᾳ τραγωδίᾳ διάφορα πρόσωπα, ἅτινα ἐδηλοῦντο ἐκ τοῦ ἐξ ὀθόνης προσώπειου, ὅπερ οὗτος περιετίθετο. Οὕτω λοιπὸν ζωογονομένου τοῦ ἐπικοῦ λόγου διὰ πρᾶξεων καὶ μετεμψίσεων, ἐβλεπέ τις τὸν θεὸν αὐτὸν πάσχοντα καὶ θριαμβεύοντα. Ὁ χορηγὸς ὑπεκρίνετο τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ, οἱ χορευταὶ μετεμορφοῦντο εἰς Σατύρους, τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ θεοῦ καὶ κοινῶν τῶν περιπετειῶν αὐτοῦ, καὶ οὕτω ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀρχαιοτέρων εἰδῶν τῆς ποιήσεως παρήχθη νέον εἶδος, τὸ πλουσιώτερον καὶ τελειότερον ἀπάντων, τὸ δράμα.

Αἱ ἀρχαὶ τοῦ δράματος νύδοκίμηνσαν ἰδίως ἐν Ἀθήναις, ἐνθα καὶ περιῦλθεν αὐτὸ εἰς πλήρη τελειότητα. Ὅπως τὸ ἔπος ἦν ὁ εἰδοπτρισιμὸς τῆς ἠρωικῆς ἐποχῆς καὶ εἶτα ἡ λυρικὴ, μετὰ τὴν παρακμὴν αὐτοῦ, προάγεται παραλλήλως πρὸς τὴν ἀνά-

1) Περὶ τῆς Κρανῆς ὡς ἐπινομίου τῶν Τυρίων ἔδε E. Curtius, Peloponnesos. II, 269.

2) Ὁ Hehn (Culturpflanzen., κτλ.) ἐρευνᾷ τὴν γεωργίαν τῆς κυπαρίσσου (σ. 192), τῆς συκῆς (σ. 41), τοῦ φοίνικος, ἀγνώστου τῷ ποιητῇ τῆς Ἰλιάδος (σ. 182) καὶ τῆς ἀμπέλου (σ. 24). Οἱ ἄλλοι, καθ' οὓς ἀναπτύσσεται ἡ γεωργία τῆς ἐλαίας, ἄγουσιν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι αὕτη κατέγεται ἐκ Συρίας καὶ τῆς μεσημβρινῆς ἀκτῆς τῆς Μικρῆς Ἀσίας (σ. 44). Ὁ Grisebach τὸνναντίον θεωρεῖ τὴν ἐλαίαν ὡς ἱθαγενὲς τῆς Ἑλλάδος δένδρον.

πτυξιν τοῦ λαοῦ ἐπὶ τρεῖς ὄλας ἑκατονταετηρίδας, οὕτω καὶ τὸ δράμα. ἀποτελεῖ τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς ποιήσεως, οὗτινος ἢ ἀνάπτυξις προβαίνει ἐφ' ὅσον καὶ αἱ Ἀθῆναι ἀποκαθίστανται τὸ κέντρον τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας. Ἐκ ταπεινῶν ἀρχῶν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Σόλωνος ἀρξάμενον τὸ δράμα, ἀνεπτύχθη καὶ ἐνισχύθη σὺν τῇ βαθμιαίᾳ προόδῳ τῆς πόλεως, παρεπόμενον τῆς ἐνδόξου αὐτῆς ἱστορίας δι' ἀπασῶν τῶν βαθμίδων τῆς ἐξέλιξεως.

Καὶ ὁ μὲν Σόλων, ὡς διηγοῦνται, δὲν ἀπέδιδε μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν νέαν τέχνην, θεωρῶν ἐπιβλαβὴν τὴν διὰ φανταστικῶν παραστάσεων ἰσχυρὰν πτόσιν τοῦ αἰσθητικοῦ, ἀλλ' οἱ Τύραννοι, περὶ πολλοῦ ποιοῦμενοι τῆς πνευματικῆς τοῦ λαοῦ ψυχαγωγίας ὡς καὶ παντὸς τοῦ πρὸς τὸ δημοκρατικὸν πολιτεύμα συνάδοντος, μετεκατέδσαντο (535 π. Χ.) τὸν ἐξ Ἰκαρίας χοροδιδάσκαλον Θέσπιν, ὅστις καὶ ἱδρύσεν τὴν ἄττικὴν τραγωδίαν, διευθετήσας τὴν τροπὴν τοῦ λόγου καὶ τῆς ᾠδῆς ὡς καὶ τὰ τῆς ἐνδυμασίας καὶ τῆς σκηνῆς. Οὕτως εἰσῆχθησαν οἱ ἀγῶνες τραγικῶν χορῶν καὶ ἡ σκηνὴ παρὰ τὴν αἰγερὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ διετέλει τὸ κέντρον ἄττικῆς τέξεως καὶ καταθυμίας.

Διὰ τῆς παλινρθώσεως τῆς ἐλευθερίας αἱ δημοτικαὶ ἑορταὶ ἐλάτουν μεγαλιότεραν ἐπίδοσιν. Ἡ τραγῳδία προσέλαβε διὰ τοῦ Πρατίνου καὶ τοῦ Χοιρίλου παγιωτέραν μορφὴν τέχνης ἐκλέγουσα ἐλευθερώτερον τὴν ἔλιν αὐτῆς. Οὐχ ἦπτον τὸ ἀρχαῖον δὲν ἐγκατελείφθη τέλεον· ἡ χορὴ νεολαία δὲν ἠθελε νὰ στεγνηθῇ τῶν προσωπιδοφῶρον χορῶν καὶ οὕτω ἐδέσσε νὰ παραμεινωσὶν οἱ σατυρικοὶ χοροὶ χάριν τοῦ λαοῦ. Διεχώρισαν ὅμως πᾶν ὅ, τι ἀνεὺ ἀμοιβαιῆς βλάβης ἠδύνατο νὰ συνπαρῆ καὶ οὕτω παρήχθη πρὸς τῆ τραγῳδίᾳ καὶ τὸ σατυρικὸν δράμα. Ὁ Πρατίνας, ἐκ Φλιοῦντος εἰς Ἀθῆνας μετοικίας, ἔδοκεν εἰς τὸ τελευταῖον ἰδιαίτερον μορφῆν. Ἐν αὐτῷ διετηρήθησαν ὁ ἀρχικὸς χαρακτήρ τῶν βακχικῶν εὐθυμιῶν, τὸ χοριτικόν, ἢ εὐθυμος ἐταιρεία τῶν Σατύρων, ἀφ' ὧν καὶ ἐκλήθη οὕτω, μετὰ τῶν ἀκολάστων αὐτῶν ὀρχήσεωσ καὶ τῶν καταθυμιῶν ἐρεσχειλιῶν. Τὸ σατυρικόν δράμα ἦν συντεταγμένον ἐν ἰδιορρυθμῷ μέτρῳ καὶ συντομώτερον τῆς κωμωδίας, παριστάνετο δὲ μετὰ τὴν τραγῳδίαν πρὸς διάχυσιν. Ἡ ἐν αὐτῷ λαμβάνουσα χώραν τοῦ χοροῦ ὄρχησις ἐκαλεῖτο **σκίβνη** καὶ **οἰκίνης** ἀπὸ τοῦ εὐρετοῦ αὐτῆς Σκίβινος. Οὕτω λοιπὸν διετηρήθησαν καὶ τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἐν τῇ ποιητικῇ φιλοσοφίᾳ χωρὶς νὰ ὑποστῇ ἀλλοιωσὶν ἢ καὶ νὰ παρακωλυθῇ δι' αὐτῶν ἢ περαιτέρω ἀνάπτυξις τῆς τραγῳδίας.

Καθ' ὃν χρόνον αἱ Ἀθῆναι ἐλεύθεραι καὶ νικητρίαι ἠσχυλοῦντο περὶ τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς τέχνας, καὶ ὡς μεγάλη δύναμις ἐξαπέστειλλον τὰς τριήρεις αὐτῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατὰ τῶν Περσῶν ἐπαναστάσεως τῆς ἀποικίας αὐτῶν Ἰωνίας, διεκρίθη καὶ ἡ ἐποχὴ τῆς ἄττικῆς τραγῳδίας. Οἱ ξύλινοι ὀκρίδαντες, τὸ λογιεῖον λεγόμενον, ἀφ' ὧν ἐθεῶντο τοῖς ἀγῶνας τοῦ Πρατίνου, τοῦ Χοιρίλου, τοῦ Φρυγίχου καὶ τοῦ νέου Αἰσχύλου κατέπεσον καὶ τὸ δράμα προσέλαβεν ἠδὴ τοιαύτην σπουδαιότητα, ὥστε ἐπεχειροῦσαν τὴν οἰκοδόμησιν μεγαλοπροποῦς καὶ πολυδαπάνου θεάτρου ἐν Ἀθῆναις. Ταῦτοχρόνως ἐβελτιοῦτο καὶ αὐτὴ ἡ τραγῳδία· ἢ ἔλιν ἐγένετο ποικιλώτερα, ἢ μουσικὴ καὶ ἢ ὄρχησις πλουσίως διεργουθμίσθησαν καὶ γυναικεῖα πρόσωπα προστεθήσαν εἰς τὰ τῶν ἀνδρῶν.

Ὡς ἐν τῇ λυρικῇ ποιήσει τρεῖς μόνον ἐκ τῆς πληθῆος τῶν ἀοιδῶν, ὁ Σιμωνίδης, ὁ Πίνδαρος καὶ ὁ Βακχυλίδης διεκρίθησαν, οὕτω καὶ ἐν τῇ τραγικῇ. ἐκ τῶν πολλῶν συναγωνιζομένων δραματικῶν ποιητῶν, τρεῖς σύγχρονοι, ἂν μὴ συνήλικες, ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφοκλῆς καὶ ὁ Εὐριπίδης, ἀνεδείχθησαν νικηταί.

Τὴν σημασίαν τῆς μεγάλης ἐποχῆς τῆς τραγικῆς τέχνης ἦν προωρισμένος ν' ἀναδείξῃ κατ' ἐξοχὴν ὁ ἐξ Ἐλευσίνος Αἰσχύλος (525—456). Παῖς ὃν εἶδε τὴν κατάλυσιν τῆς Τυραννίας, ἀνδρωθεὶς ἐπολέμησε 35έτης τὴν ἡλικίαν ἐν Μαραθῶνι, ἐφ' ᾧ καὶ ἐσεμνύετο, ὡς διὰ τοῦ αὐτοσχεδίου ἐπιτυμβίου αὐτὸς οὗτος ἐξαγγέλλει,

Αἰσχύλον Εὐφορίωνος Ἀθηναῖον τόδε κεύθει
μνήμα καταφθίμενον πυροφόροιο Γέλας,
Ἄλκην δ' εὐδόκιμον Μαραθῶνιον ἄλδος ἂν εἴποι
καὶ βαθυχαιτήεις Μῆδος ἐπιστάμενος.

μὴ ἐπαιρόμενος ἐπὶ ταῖς τραγῳδίαις, ἀλλ' ἐπὶ τῇ μετοχῇ αὐτοῦ ταῦτα εἰς τὴν ἐνδοξὸν ἐκείνην ἡμέραν, καίτοι ἐνταῦθα ἦν ἀ-

πλοῦς πολίτης μεταξύ ἄλλων συμμαχομένων πολιτῶν, ἐνῶ ὡς ποιητῆς κατεῖχεν ἀπαράμιλλον θέσιν ἐν τῇ χορείᾳ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ, διότι αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ μετὰ δημιουργικῆς δυνάμεως τὴν ἄττικὴν τραγῳδίαν εὐστόχος διαρροθμίδας, τὸν δευτεράγωνιστὴν εἰσαγαγὼν καὶ διὰ τῆς δυνατῆς οὕτω γενομένης ζώσεως συνδιαλέξεως, τοῦ διαλόγου, παρέσχεν εἰς τὰς δραματικὰς ὑποθέσεις πλείονα ζῶην καὶ ποικιλίαν προαγαγῶν οὕτω τὴν θεατρικὴν σκηνὴν εἰς ἀληθῆς δράμα.

Ὁ ἐνδοξότερος τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν τῆς Ἑλλάδος ποιητῶν, ὁ εἰκοδάκις εἰς τοὺς ποιητικούς διαγωνισμούς νικήσας, ἦν ὁ ἐκ Κολωνοῦ Σοφοκλῆς (496—806), ὅστις εἰσήγαγε τὸ τρίτον πρόσωπον καὶ διὰ τῆς συντομῆς τῆς ᾠδῆς τοῦ χοροῦ κατέστησεν αὐτὸν πρόσωπον ἠρεμαῖον, ἀνεψώσας τὴν τραγῳδίαν εἰς τὸ ἰδεῖσθε τοῦ ὑψηλοῦ καὶ τοῦ ὠραίου. Ἡ τραγικὴ ποίησις παρ' αὐτῷ ἦν τὸ πιστόν κάτοπτρον τοῦ σάλου καὶ τοῦ πάθους, τῆς κλίσεως καὶ τοῦ ἀγῶνος τῆς ψυχῆς, οὐδενὸς τῶν ποιητῶν τῆς ἀρχαιότητος κατορθώσαντος νὰ ἐκφράσῃ τόσον θαυμασίως τὰ μύχια τῆς ψυχῆς αἰσθήματα· ἔγραψε δὲ οὗτος τὰ δράματα πρὸς τὰς φύσεις τῶν γνωστῶν αὐτῷ τυγχανόντων ὑποκριτῶν, προορίζων τὰ διαδραματιζόμενα πρόσωπα ἀναλόγως τῆς ἰδιοψυχίας αὐτῶν, καὶ οὕτω προήγαγε τὸ δράμα εἰς τὸ ἀκρον τῆς τελειότητος ὡς ἀριστοῦργημα τέχνης.

Ὁ τρίτος ἐν τῇ χορείᾳ τῶν τραγικῶν ποιητῶν, ὁ ἐκ Σαλαμῖνος Εὐριπίδης (480—406), υἱὸς τοῦ Μνησάρχου καὶ τῆς λαχονοπωλιτρίας Κλειτοῦς, ἦν γνήσιος ἀντιπρόσωπος τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ διακρινόμενης ἐπὶ τῇ σοφιστικῇ παιδείᾳ, τερθρεία τῶν λόγων καὶ ἠδυπαθεῖ εὐαισθησία. Διὰ τῆς ἐπικοινωνίας αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἀναξαγόρου, τοῦ Προδίκου, τοῦ Πρωταγόρου καὶ τοῦ Σωκράτους, ἀρεσκόμενος εἰς τὰς ἐπαγωγικὰς τῶν σοφιστῶν διδαχὰς, ἐνεθάθυνεν εἰς τὰς σκεπτικὰς αὐτῶν ἰδέας, ἀναβιάσας ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὴν γλώσσαν τῆς φιλοσοφίας, ἐξ οὗ καὶ φιλόσοφος σκηνικός ἐκλήθη· ἦν δὲ ὁ πεφιλημένος τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ τραγικώτατος ποιητῆς.

Εἰς τὴν ἀγλαοφανῆ ταύτην τῆς τραγικῆς ποιήσεως τριάδα συγκαταλέγεται καὶ ὁ ἐκ Χίου Ἴων (440) καὶ ὁ ἐξ Ἐρετρίας Ἀχαιοὶς (447), ὡς ἕκτος δὲ ὑπὸ τινῶν καὶ ὁ ἀθηναῖος Ἀγάθων (448—401).

Τὸ κυρίως χαρακτηρίζον τὰς τραγῳδίας τοῦ Αἰσχύλου εἶναι ἡ περιπάθεια, ἢ ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν θεϊκὴν δύναμιν. Θρόσος καὶ ὑπεροψία τοῦ ἀσθενοῦς διεγειροῦσι τὴν τῶν ἀθῶν καὶ ἐνόχων ἐκδίκησιν τοῦ ἰσχυροτέρου, ἦν μόνη ἢ ταπεινωτικὴ ὑποταγὴ δύναται νὰ ἐξιλεύσῃ. Τὰς δὲ Σοφοκλείους τραγῳδίας χαρακτηρίζει τὸ ἠθικόν, ἢ ἀμφιλογία τῶν καθικόντων. Τὸ ἀνθρώπινον παραπτώμα προκαλεῖ τὴν θεϊκὴν τιμωρίαν τῆς κατὰ Σχιλλερον «μεγάλης, γιγαντιαίας ἐιμαμένης, ἥτις ἀνεψοῖ τὸν ἀνθρωπον, ἐνῶ αὐτὴ τὸν κατασυντρίβει». Οὕτω ἢ τραγῳδία τοῦ Σοφοκλέους διὰ τῆς καθαρᾶς αὐτῆς ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως προσπελάζει μᾶλλον τῷ ἀνθρώπῳ, διίστησι δὲ ἀπὸ τοῦ ἀκροατοῦ μετὰ τινος σεμνῆς εὐλαβείας ἐν εὐσεβεῖ διαστάσει τὸ θεῖον, ὅπερ διαδραματίζει, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἢ τραγῳδία τοῦ Αἰσχύλου. Παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ τέλος ὁ ἀνθρώπος τέλεον ἀψίδεται τῶν θεῶν. Ἡ ἀνθρωπίνην εὐδουλία διορᾷ ἐν τοῖς θεοῖς φαντασιώδη πλάσματα ἢ αὐθαιρέτους τυράννοους· τὰ δὲ παθήματα τῶν ἠρώων εἶναι ἀδικοὶ τῶν θεῶν πράξεις, αἵτινες ἐξερεθίζουσιν, ἢ ἀπόρροια ἑτεροδοξίας, ἥτις ἐκφαυλίζει τὸν πάσχοντα εἰς οἰκτρὸν ἄφρονα. Ὁ τε Αἰσχύλος καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἦσαν ἀληθῶς θεοσεβεῖς ποιηταὶ ὑπὸ τῆς ζωηρᾶς συναισθήσεως ἐμφορούμενοι ὅτι ἡ ἠθικὴ δύναμις ὑπερνικᾷ ἐν τέλει τὴν φυσικὴν ἀνάγκην.

Οὕτω ἢ τραγῳδίᾳ, ἥς τὴν ὀριστικὴν διεύθυνσιν διὰ παντὸς προδιέγραψεν, ὡς πρὸς τὸ οὐσιώδες, ὁ Αἰσχύλος καὶ ὁ Σοφοκλῆς, ἦν κατὰ τὸν Ἀριστοτέλειον ὀρισμόν:

Ἔστιν οὖν τραγῳδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας μέγεθος ἐχούσης ἠδυσμένῳ λόγῳ χωρὶς ἐκάστῳ τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις δρώντων καὶ οὐ δι' ἀπαγγελίας δι' ἔλλεου καὶ φόδου περαίνουσα τὴν τῶν τοιοῦτων παθημάτων κάθαρσιν.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας ἐτίμων ἐξαιρετικῶς τοὺς τρεῖς μεγάλους ἀνδρας, οἵτινες ποικιλοτρόπως διεργουθμίσθησαν καὶ ἐτελείωσαν τὴν ἄττικὴν τραγῳδίαν, καὶ ὡς πρὸς τὸν χρόνον ἀκόμην νὰ θεωρῶσιν ὡς κοινὸν ἔχειν ἀλλήλοισιν, ἀνάγοντες τὸν βίον αὐτῶν εἰς τὴν ἐνδοξὸν τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας ἡμέραν. Ἐπὶ τῆς πε-

οικλεοῦς ταύτης νήσου ἔδοξε τῇ τραγικῇ Μοῦσῃ ἵνα συνενώσῃ ἐν μᾶ προπαιδευτικῇ βαθμολογίᾳ τοὺς τρεῖς αὐτῇ πεφλημένους ποιητάς, διότι ὁ μὲν γενναῖος Αἰσχύλος, τὸ 45ον τῆς ηλικίας ἔτος ἄγων, ἐμάχετο καὶ αὖθις ἐν τοῖς στίχοις τῶν πολεμιστῶν, ὁ δὲ 15έτης τότε Σοφοκλῆς, κρατῶν τὴν λύραν κατὰ τὴν ἐπινίκιον ἑορτήν, συνώδευε τὸν περὶ τὰ τρόπαια χορὸν τῶν αἰδῶν, καὶ ὁ Εὐριπίδης, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς νίκης, εἶδε τὸ φῶς ἐπὶ τῆς ὀλβίου ταύτης νήσου. Ἄλλ' ἢ ἀνομοιότης τῶν ποιητικῶν αὐτῶν ἔργων, ὡς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὸν χαρακτήρα, παρέχεται ἡμῖν τρανώτατον τεκμήριον περὶ τοῦ ὁπόσον κραταῖα ἦσαν τὰ στάδια καὶ αἱ μεταβολαί, αἵτινες συντελεσθῆσαν ἐν τὸς μᾶς γενεὰς ἐν τῷ πνευματικῷ βίῳ τῶν Ἀθηνῶν, τῆς διδασκάλου τῆς Ἑλλάδος, κατὰ Θουκυδίδων, καὶ καθ' ἡμᾶς, τῆς Οἰκουμένης.

Ἐν Βιέννῃ.

Κ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ.

ΙΔΙΟΥ ΠΕΡΣΙΣ.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

κατ' ἑμμετρον παράφρασιν

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Σ. ΚΑΛΣΔΑΓΛΗ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

Εἶπε καὶ πόδα γηραιὸν πρὸς τὴν ἀκτὴν κινουῦσα,¹
καὶ τὴν λευκὴν τοῖς ὄνυξι σπαραττομένη κόμην,
«Υἱοῦ δότε μοι, φωνεῖ, ὦ σύνδουλοι Τρωάδες!»
καὶ ὕδωρ ἢ ταλαίπωρος ν' ἀντήσῃ βουλομένη,
τὰ μέλη ἔλκει τὰ ρικνά, ἀλλ' ἐκδύπτον ἐξαιψῆς,
καὶ τῷ φασγάνῳ τοῦ Θρακῆος διάτρητον τὸ στῆθος,
τοῦ Πολυδώρου τὸν νεκρὸν ἐπὶ τῆς ἄμμου βλέπει.
Αἱ μὲν Τρωάδες γοερὸν ἐφώνησαν ἰδοῦσαι,
ὑπὸ τῆς λύπης δ' ἄφρονος ἀπέμεινε ἢ μήτηρ,
καὶ πᾶσαν ἑναρθρὸν φωνὴν καταπιὼν τὸ ἄλγος,
τὰ δάκρυα συνέκλεισεν ἐν τῷ μητρώῳ στῆθει.
Ὅμοια λίθῳ κατὰ πᾶν ἢ γραῦς ἀκινητοῦσα,
νῦν μὲν τὰς ὄψεις κατὰ γῆς περιδινούσα πῆγει,
νῦν δὲ τὰ κοῖλα ὄμματα πρὸς τὸν αἰθέρα αἶρει
καὶ νῦν τὴν ὄψιν τοῦ παιδὸς καὶ τὰς πληγὰς προσβλέπει,
ἀλλὰ πρὸ πάντων τὰς πληγὰς σκοπεῖται τὰς χαινούσας,
καὶ μᾶλλον ἦδη ἔμμανῆς ὑπὸ ὀργῆς ἢ λύπης,
πρὸς φοβερὰν ἐκδίκησιν ὄλην αὐτὴν ὀπλιζει·
ὡς δ' εἶπερ ἔτι ἀνασσα μεγάλη δυναμένη,
ποιήν κατὰ τοῦ κτείναντος βουλευέται βαρεῖαν,
οὐδέ τι ἄλλο σκέπτεται ἢ τῆς ποινῆς τὸ εἶδος·
καὶ ὡς λυσσῶσα λέαινα τοῦ σκύμνου συληθεῖσα,
πρὶν ἢ ἐντύχῃ τῷ ἔχθρῳ, ἀλλὰ δεινὴ τὴν ὄψιν
τὸν ἀδικήσαντα ζητεῖ, ὁμοίως ἢ Ἐκάβη,
λύπη νῦν ἅμα καὶ ὀργῆ τὸν νοῦν συνεχομένη,
τοῦ πολλοῦ μὲν γήρατος ἀμνημονοῦσα ὄλωσ,
ἀλλ' οὐ καὶ λήσμων τῆς ψυχῆς ἢ τῆς προτέρας ρώμης,
εἰς τοῦ φρονέως ἔρχεται τοῦ ἀνοσιωτάτου²,
καὶ εἰς κρυφίους πρὸς αὐτὸν αἰτεῖ νὰ ἔλθῃ λόγους·
λέγει δὲ ὅτι θησαυρὸν ἐπιθυμεῖ νὰ δεῖξῃ,
ἐν ἀπορορῆτῳ ὑπ' αὐτῆς κατωρυγμένον τόπῳ,
ὄνπερ αὐτὸς παραλαβὼν νὰ ἀποδῶ τῷ τέκνῳ.
Τοῖς φίλοις λόγοις τῆς γραῖς ὁ βασιλεὺς πιστεύσας,
καὶ τῷ τοῦ κέρδους ἔρωτι ἀκόρεστος τυγχάνων,
εἰς τόπον ἔρχεται κρυπτόν, καὶ δι' ἠπίας γλώσσης,
«Ἐκάβη, ὁ παμπόνηρος, τοῦ χρόνου φείδου, λέγει,
τῷ τέκνῳ δὸς τὸν θησαυρὸν, καὶ γινῶθι ὅτι ἅπαν
ὄπερ καὶ πρὶν παρέδωκας καὶ νῦν μοι παραδίδεις,

μὰ τοὺς θεοὺς, ἀκέραιον τῷ σῶ παιδί ἀνίκει».

Ἡ δὲ δεινὸς τὸν λέγοντα καὶ ψευδοροκοῦντα βλέπει,
καὶ ὄλη ἐμφλοξ τῷ θυμῷ τὸν ἄνδρα συναρπάζει,
καὶ σύμμαχον καλέσασα τὸ τῶν Τρωάδων πλῆθος³,
εἰς τοὺς ἀπίστους ὀφθαλμοὺς ἐμπήγει τοὺς ὀακτύλους,
βιαίως δ' ἐξορύξασα τὰς τῶν ὀμμάτων κόρας,
καὶ αὖθις, ὡς ἠδύνατο, τὰς ἡμαγμένας χεῖρας⁴
εἰς τὰς κενὰς τῶν ὀφθαλμῶν καταβυθίζει κόγχας,
καὶ τοῦ θυμοῦ τοῖς ὄνυξι παρέχοντος τὴν ρώμην,
οὐχὶ νῦν πλέον ὀφθαλμοῦς, ἀλλὰ τὰς ἔδρας τούτων
ὡσεὶ παράφρων ὑπ' ὀργῆς ἀνπλεῶς ἀρπάζει.
Ἄλλὰ τοῦ Πολυμήστορος τὴν συμφορὰν μαθόντες,
ἀθρόοι ἅμα καὶ πυκνοὶ οἱ Βίστονες ὀρμῶσι,
καὶ τὴν Φρυγίαν δέσποιναν περικυκλοῦντες πάντες,
βέλη καὶ λίθους κατ' αὐτῆς λυσσῶντες σφενδονοῶσιν.
Ἡ δὲ βραγχῶδει τῇ φωνῇ τὰς πέτρας δεχομένη,
τὰς μὲν ἐπέχει δάκνουσα, τὰς δὲ ἀντακοντίζει,
καὶ νὰ λαλήσῃ θέλουσα ἀνοίγει μὲν τὸ στόμα,
ἀλλ' ἀντὶ λόγων ὑλακὰς ἢ δυστυχίης ἐκπέμπει⁵
ἐκτοτε δ' αὐτῆ τῶν δεινῶν ἀναμνησκόμενη,
οἰκτρῶν πληροὶ ὀλολυγμῶν τοὺς Σιθονίους τόπους·
τὸ μέρος ἔτι ὄρατὸν τοῖς ναυτικοῖς τυγχάνει,
καὶ δῆμα λέγεται κινὸς ἀπὸ τοῦ πεπραγμένου⁶.
Οὐδεὶς ἀκούσας τὴν οἰκτρὰν τῆς Κισσηνίδος τύχην,
ἀδάκρυτος παρέμεινε τῶν Τρώων ἢ Ἀργείων·
ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ θεοὶ ἐξ οὐρανοῦ ἰδόντες,
εἰς οἶκτον ἐκινήθησαν, οὕτω δὲ πάντες, ὥστε
καὶ ἢ ἀμείλικτος θεά, ἢ Ἥρα ἢ Κρονία,
βαρεῖαν ὄντως ἔκρινε τὴν τῆς Ἐκάβης μοῖραν⁷.

Ἄλλ' εἰ καὶ ὄντως εὐμενῆς τοῖς Δαρδανίοις ὄπλοισ⁸,
οὐχὶ τοσαύτης νῦν σχολῆς καὶ ἢ Ἥως τυγχάνει,
ὥστε τὴν τύχην τὴν οἰκτρὰν τῆς Κισσηνίδος γνοῦσα,
ἐπ' ἀλλοτρίαις συμφοραῖς νὰ κινήθῃ εἰς οἶκτον·
ὅτι οἰκεία νῦν φροντίς καὶ ἐγγυτέρα λύπη,
ὁ θάνατος τοῦ Μέμνονος αὐτῆς τὰ στέρα θλίβει,
ὄν ἄπνον κατακείμενον τῷ τοῦ Πηλεΐδου ξίθει,
ἢ μήτηρ ἢ ροδόσπεπλος ἐν τῷ πεδίῳ εἶδεν.
Εἶδεν· εὐθέως δ' ἢ χροιά ἢ πορφυρὰ ἐκείνη,
ὑφ' ἧς καταφονιῖσεται ἢ τῆς πρωίας ὄψις,
ὡχρὰ κατέστη ἅπασα ἐκ τῆς βαρεῖας λύπης⁹,
ἐν ταῖς νεφέλαις δ' ὁ αἰθὴρ ἀφανισθεὶς ἐκρύβη.
Ὅτε τὸ σῶμα δ' ἢ πυρὰ ἐδέχθη ἢ ὑστάτην,
ἀπὸ τῆς θέας ἢ θεὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπῆρε,
καὶ ὥσπερ ἦν λυσίκομος πρὸ τοῦ Διὸς παρεδῆν,
καὶ ταπεινῶς τοῖς γόνασιν ἐκείνου προσπεδοῦσα,
τοιαῦτα ἢ πολύστονος δακρυροοοῦσα λέγει·

«Ἦσδων ἐγὼ τῶν θεαινῶν καὶ ὑποδεεστέρα
παδῶν ἄς φέροι ὁ χροῦσθῆς τῶν αἰθερίων χώρος,
(ὅτι μεγέθει μὲν μικροὶ τὸν δ' ἀριθμὸν ὀλίγοι
ἐμοὶ τυγχάνουσι ναοὶ ἀνὰ τὸν κόσμον πάντα),
ἀλλὰ καὶ οὕτω νῦν θεὰ προσέρχομαι ἰκέτις,
οὐχὶ ναοὺς καὶ τελετὰς ὑπὲρ ἐμοῦ αἰτοῦσα
οὐδὲ βωμοὺς οὐδὲ πυρὰν οὐδὲ θυμάτων κνίσσαν·
ἀλλ' εἰ ὁπόσον τι ἐγὼ, καὶ θήλεια τὴν φύσιν,
παρέχομαι σοὶ εὐδοκεῖς, ὦ Ζεῦ, νὰ θεωρήσῃς,
οὕτω πιστῶς ὀρίζουσα τὴν τῆς νυκτὸς πορείαν,
καὶ ἀμοιβῆς τινος ἐμὲ θὰ ἔκρινες ἀξίαν.
Ἄλλ' οὐ τοιαῦτη νῦν φροντίς κατέχει μου τὰς φρένας,
οὐδὲ ἢ θέσις τῆς Ἡοῦς τοιαῦτη νῦν τυγχάνει,
ὅπως τιμὰς αἰτήσῃται αὐτῇ ὀφειλομένας.
Ἄλλὰ τοῦ Μέμνονος ἐμοῦ ὀφφανισθεῖσα ἦλθον,
ὃς μάτην ἄλκιμα λαβὼν ὑπὲρ τοῦ θεοῦ ὄπλα¹⁰,
νέος, (ὡς ἔδοτε ὑμεῖς), καὶ ἄωρος τὰ ἔτη,
τῷ ξίθει ἔπεσε νεκρὸς τοῦ κρατεροῦ Πηλεΐδου.
Τιμὴν τινα, ὦ ἕπατε τῶν οὐρανίων ἀναξ,
παραμυθίαν δὸς αὐτῷ τοῦ τέλους τοῦ προῦρου,
οὕτω μικρὸν δὲ μειῶσον τὴν τῆς μητροῦς ὀδύνην».

Ὁ Ζεὺς ἐπένευσεν αὐτῇ τὴν κεφαλὴν κινήσας·
καὶ τῆς πυρᾶς τοῦ Μέμνονος εἰς ὕψος νῦν ἀρθείσας,
καπνὸς τις Ἰαθῆνης μελανὸς σκοτίζει τὴν ἡμέραν,

οὐχί ἑτέρως ἢ ἀτμός ἀναδοθεὶς ἐκ ρεϊθρων, καὶ ὑπεραιωρούμενος εἰς νέφη συμπυκνοῦται, πᾶσαν ἐμφράσσω δίοδον τῷ φωτεινῷ ἡλίῳ· ἐκ μέσης δ' ἅμα τῆς πυρᾶς τῆς κατευναζομένης, εἰς τοὺς ἀέρας μέλαινα ἀνίπταται τις τέφρα, ἥτις εἰς ἕν μετ' οὐ πολὺ συσπειρωθεῖσα σώμα, σχῆμα καὶ χρῶμα καὶ ζῶν ἐκ τοῦ πυρὸς λαμβάνει, φύσει δὲ κούφη καὶ πτερά, καὶ πρῶτον μὲν ὡς ὄρνις, εἶτα δὲ ὄρνις ἀληθῆς ἀναροοιζεῖ σκιρτώσα· ἀπὸ τῆς τέφρας δ' ὑπαρξίν αὐτογενῆ λαβοῦσθαι, καὶ ἄλλαι ἅμα ὄρνιθες πολυπληθεῖς ὄρῳνται· αἵτινες τρεῖς μὲν τὴν πυρὰν περιελθοῦσαι πρῶτον, τριῶν κλαγγῶν ἀπὸ κοινοῦ πληροῦσι τὸ ἀέρα, πρὶν δὲ εἰς πέρας ἵκται ἢ πτῆσις ἢ τετάρτη, εἰς δύο αἱ γαμψώνυχες παραταχθεῖσαι λόχους, δεινῶς ἀλλήλαις μάχονται προτείνουσαι τὸ ράμφος, καὶ τοῖς ἀγκύλοις ὄνουξι σπαράττουσαι τὰ στῆθη· ἕως οὗ τέλος τῆ μακρᾷ ἀπειρηκυῖαι πάλῃ, θύματα πᾶσαι πίπτουσι τῆ τοῦ κειμένου κόνει· οὐδ' ἐπιλήσιμονές εἰσι τοῦ γένους τοῦ οικείου, ἀλλὰ ἐξ οὗ ἐγένοντο, ὑπὲρ αὐτοῦ πεδοῦσθαι, ἐκ τοῦ αἰτίου τῆς ζωῆς καλοῦνται Μεμνονίδες¹¹. καὶ τῶν ζωδίων τὴν φορὰν τελούντος τοῦ ἡλίου, ἐξ ἔθους αὐταὶ σπεύδουσιν εἰς τοῦ πατρὸς τὸν τάφον, καὶ πρὸς τιμὴν τοῦ ψύσαντος ἀλληλοθανατοῦνται. Οὕτω τοῖς ἄλλοις μὲν θεοῖς οἰκτρὸν ἐφάνη ὄντως, ὅτε ἀνολολύξασα ἢ Δυμαντὶς ἠκούσθη¹². οικεῖω ὅμως ἢ Ἥως συνεχομένη πένθει, καὶ νῦν εἰσέτι δάκρυα ὑπὲρ τοῦ τέκνου χέει, ψεκάσι δρόσου γαίνουσα τὴν οἰκουμένην πᾶσαν.

Ἐντεῦθεν ὁ ποιητὴς μεταβαίνει εἰς σύντονον ἀφήγησιν τῶν τυχῶν τοῦ Αἰνείου, αἷς ποικίλα συνείρονται τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας θέματα. οἷον τὰ κατὰ Ἄκιν καὶ Γαλάτειαν, τὰ κατὰ Γλαῦκον καὶ Σκύλλαν, καὶ πολλὰ ἄλλα. Φρονοῦμεν ὅμως ὅτι ἐκ τῶν δημοσιευθέντων ὑπερχιλίων στίχων, οἱ ἐντυχάνοντες τοῖς πρώτοις τούτοις δοκιμίοις θὰ δυνηθῶσι νὰ σχηματίσωσιν ἰδέαν τινὰ περὶ τῆς ὅλης μεταφράσεως.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

- 1) Ἐνταῦθα ὁ Ποιητὴς ἐκτρέπεται τοῦ Εὐριπίδου, παρ' ᾧ ἡ θεοράπινα κομίζει πρὸς τὴν Ἑκάβην τὸν νεκρὸν τοῦ Πολυδώρου· ἀλλ' ἡ ὑπὸ τοῦ Ὀβιδίου ἀπεικόνισις τῆς μητρὸς, τῆς ποτὲ βασιλείσσης, ἀντλοῦσης ὕδωρ ἐκ τῆς θαλάσσης, ὅπως πλύνῃ τὸν νεκρὸν τῆς σφαγιασθείσης κόρης, ἐξαιφνης δὲ ὄρωσης τὸν φίλτατον παῖδα ἐκβλήτων καὶ διάτρητον τὸ στῆθος, ἔχει πολὺ τὸ δραματικώτερον.
  - 2) Παρ' Εὐριπίδῃ ἡ Ἑκάβη προσκαλεῖ τὸν Πολυμήστορα μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ εἰς τὰς σκηνὰς τῶν αἰχμαλωτῶν. ἔνθα τοὺς μὲν υἱοὺς σφαγιάζει, αὐτὸν δὲ ἀποστερεῖ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν. Πρβλ. Εὐρ. Ἐκ. 968—1020.
  - 3) Εὐρ. Ἐκ. 802, 1043.
  - 4) Παρ' Εὐριπίδῃ ὁ Πολυμήστωρ λέγει ὅτι αἱ αἰχμαλωτίδες ἐτύφλωσαν αὐτόν· ἀλλ' ὁ Ὀβιδίος παρίστησιν ἡμῖν αὐτὴν τὴν μητέρα ἐκδικουμένην τὸν φόνον τοῦ παιδὸς μετὰ ὀμότητος ὑπερβαίνουσης πᾶν ὄριον ἀνθρωπίνης ἐκδικήσεως· διότι, οὐ μόνον ἐξορύττει τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀλλὰ
- καὶ αὐθις, ὡς ἡδύνατο τὰς ἡμαγμένας χεῖρας εἰς τὰς κενὰς τῶν ὀφθαλμῶν καταβυθίζει κόγχας, κτλ.
- 5) Τὴν εἰς χύνα μεταμόρφωσιν τῆς Ἑκάβης προλέγει ὁ Πολυμήστωρ παρ' Εὐριπίδῃ. Ἰδ. Ἐκ. 1265.
  - 6) Εὐρ. Ἐκ. 1273.
- κυνὸς ταλαίνης σῆμα, ναυτίλοις τέκμαρ.
- Ἰδε καὶ Πολυδ. Ὄνομ. Ε', ε' 45: «καὶ ἕτερον δὲ οὕτω σῆμα ἐν Ἑλλησπόντῳ κεκλήχασιν, ἀπὸ ἐνδόξου κυνός, εἰ μὴ πιστευτόν, ὅτι Ἑκάβης εἰς κυνὸς μορφὴν μεταβαλοῦσης, οὕτως ὠνομάσθη».
- 7) Γνωστὸν ὅτι ἡ Ἥρα ἦτο ἀσπονδὸς ἐχθρὰ τῶν Τρώων.
  - 8) Ἐντεῦθεν ἀρχεῖται ἡ περιλήψις τῆς τοῦ Ἀρκίνου «Αἰθιοπίδος», περὶ ἧς ἐπραγματεύσατο ἤδη διὰ μακρῶν ὁ κ. Π. Γ. Παπακωνσταντίνου ἐν τῇ τοῦ «Νεολόγου» «Ἐβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει», ἷς βλέπε σελ. 73—75 καὶ 88—90. Τὸ αὐτὸ θέμα πραγματεύεται καὶ ὁ Κρίντος Σμυρναῖος ἐν βιβλ. Β' τῶν μεθ' Ὀμηρον.

- 9) Πρβλ. Τρυφ. Ἀλ. Ἰλίου 30—33 Κοίν. Σμυρ. Β', 549.
- 10) Ὁ Τίμωνος, ἐξ οὗ ἡ Ἥως ἔσχε τὸν Μέμνονα ἦν ἀδελφὸς τοῦ Πριάμου.
- 11) Πρβλ. Κοίν. Σμυρ. Β' 634—655.
- 12) Ἡ Ἑκάβη. Ἰδ. Ἀπολλοδ. Βιβλ. Γ', 16' 5.

ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ.

Ἐν τῷ κειμένῳ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ Ὀδυσσεῶς, ἐν τῇ **Περὶ τῶν ὄπλων τοῦ Ἀχιλλέως κριθεί**, τῆς ἐκτυπωθείσεως ἐν ἀριθ. 31 τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ (σελ. 485—489), παρεσιέφερσαν τὰ ἐπόμενα τυπογραφικὰ παροράματα :

Σελ. Στήλ. Στίχ.	Ἐν τῷ κειμένῳ,	Ἐν ταῖς σημειώσεσιν,
486 α' 20	ἄλλως	γράφ. ἄλλο;
» » 35	πρόερχεται	» προσέρχεται
» » 6' 2	πέμπεται	» πέμπομαι
» » 31	ὠφέλειαν	» ὠφέλειαν
487 α' 12	ἐμοὶ ἀείποτε	» ἐμοὶ δ' ἀείποτε
» » 33	ἐαλωκότως	» ἐαλωκότως
» » 6' 28	πλειάδες	» Πλειάδες
» » 38	ὑποκρίνεσθαι	» ὑποκρίνασθαι
» » 67	συγκατανεύσατέ μοι	» συγκατανεύσατέ μοι
488 α' 6	εἰλικρίνια	» εἰλικρίνεια
» » 41	Τὸ νῦν	» Τί νῦν
» » 57	ὑποδείκνυε	» ὑποδείκνυε
» » 68	Αἴας	» Αἴας
» » 6' 3	Πολύτλας	» πολύτλας
» » 6	Ὀδυσσεῖω	» Ὀδυσσεῖως
» » 51	ἐμὸν τυγχάνει, κτῆμα	» ἐμὸν τυγχάνει κτῆμα
» » 57	Αἴας	» Αἴας

Ἐξέπεσε δὲ καὶ μία σελὶς τοῦ χειρογράφου, περιλαμβάνουσα εἴκοσι καὶ πέντε στίχους, ὧν τὸ κείμενον συναπτέον τῇ α'.

ἐγὼ δὲ ὄπλα, θέληντρα ἠρωϊκῆς ἀνδρείας, μετ' ἀρεστῶν ταῖς γυναῖξιν ἐγκαταμίξας κόσμων, πρὶν ἢ ὁ ἦρωες τὴν στολὴν ἀπεκδυθῆ τῆς κόρης, μόλις τῆς λόγχης ἦψατο, ὦ παῖ θεᾶς, προσεῖπον, τῷ δόρατί σου πέπρωται ἢ Ἰλιος νὰ πέρσῃ· τί τὰ μεγάλα Πέργαμα βραδύνεις ν' ἀνατρέψῃς; καὶ ἐπ' ἐκεῖνον πάραυτα ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα, πρὸς τὰ γενναῖα ἔτρεψε τῶν ἔργων τὸν γενναῖον ἄρ' οὖν ἐμοὶ ὀφείλονται οἱ τοῦ Πηλείδου ἄθλοι. Ὑπὸ ἐμοῦ ὁ Τίλεφος πολεμηθεὶς ἠττήθη, καὶ ἱκετεύσας ὑπ' ἐμοῦ ὁ ἠττηθεὶς ἐσώθη· ὅτι αἱ Θῆβαι ἐπεσον, ἐμὸν τυγχάνει ἔργον, ἐγὼ εἰμι ὁ πορθητὴς τῆς Λέσθου, τῆς Τενέδου, καὶ τῶν Φοιβείων πόλεων, τῆς Χρύσης καὶ τῆς Κίλλης, ἐγὼ τὴν Σκύρον, πεῖσθητε, τοῖς Ἀχαιοῖς παρέσχον· αὐτῆ μου ταῦτη τῇ χειρὶ εἰς γῆν καταδειδθέντα τὰ τεῖχη τὰ Λυγνήσια πιστεύσατε πεδόντα¹¹· καὶ ἵνα μὴ μακρογοῶ περὶ τῶν ἄλλων λέγων, ἐγὼ ὑμῖν τὸν ἦρωα τὸν κρατερόν παρέσχον, δὲ τὸν ἀνδρεῖον Ἐκτορα ἐπέπρωτο νὰ κτείνῃ· νεκρὸς ὁ Ἐκτωρ δι' ἐμοῦ ὁ ἀνδροφόνος κεῖται. Τῶν ὄπλων ἕνεκα δι' ὧν ὁ Ἀχιλλεὺς εὐρέθη, τὰ ὄπλα ταῦτα νῦν ἐγὼ ἀνταμοιβὴν αἰτοῦμαι· ζῶντι μὲν ὄπλα ἐδῶκα τῷ τοῦ Πηλέως γόνῳ, ὄπλα αἰτοῦμαι ἀμοιβὴν ἐκείνου οἰχομένου.

Τῷ κειμένῳ τούτῳ ἀντιστοιχεῖ ἡ ἐν σελ. 489 στήλῃ α' ὀπ' ἀριθ. 11 σημείωσις· οὕτως οἱ βουλόμενοι τῶν ἀναγνωστῶν δύνανται εὐκόλως νὰ ἐνώσωσι τὰ σχετιζόμενα μέρη διὰ καταλλήλων σημείων παραπομπῆς.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ἡ λαύρα τοῦ Ποτσαϊέβου. — Ἐσχάτως ἐπὶ τῇ 900ῃ ἐπετη-
ρίδι τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν Βολυνίᾳ ἐγένετο καὶ ἡ ἐν
ἐπιβλητικῇ πομπῇ μεταγωγὴ εἰς Βλαδιμήρ Βολύνσκην τῆς θαυματουργοῦ
εἰκόνας, ἧτις φυλάσσεται ἐν τῇ ἐν Ποτσαϊέβφ λαύρᾳ καὶ ἡ μετα-
γωγὴ τῆς ὁποίας διήρκεσεν ὀλόκληρον ὀκταήμερον (14—22 μαζου), ἐν
συρροῇ ἀπείρου κόσμου καὶ συμμετοχῇ πολλῶν συνταγματίων τοῦ πε-
ζικοῦ μετὰ μουσικῆς, ἴλης δραγόνων καὶ ἱκανῶν ἰλῶν κοζάκων. Ἡ
εἰκὼν αὕτη εὖρηται κατατεθειμένη ἐν πλακίσιφ· ἐξ μοναχοῦ συνώδευον
τὴν πομπὴν καὶ οὐδαμοῦ ἤρνούοντο τὴν τέλεσιν ἀγιασμοῦ. Ἡ ἀπὸ Πο-
τσαϊέβου εἰς Βλαδιμήρ-Βολύνσκ ἀπόστασις εἶναι 144 βερστίων· κατὰ
τὰς νύκτας ἐγένοντο διάφοροι σταθμοί, ὁ κλῆρος τῶν ἀγροτικῶν μερῶν,
δι' ὧν ἡ πομπὴ διήρχετο, ὑπεδέχετο αὐτὴν ἐπιβλητικῶς, τῆς εἰκόνας
εἰσαγομένης ἐν ἐκάστῳ ναφ̄ χάριν τελέσεως δοξολογίας.

Ἡ εἰκὼν αὕτη δὲν ἔχει μεγάλας διαστάσεις, ἀλλ' εἶναι κατὰ-
στικτος ἐκ πολυτίμων λίθων, τῆς στεφάνης περιστερομένης ὑπὸ ἀδα-
μάντων. Τὸ ἐξ ἐπιχρύσου ἀργύρου πλαίσιον αὐτῆς εἶναι δῶρον τῆς κο-
μῆσης Ὀρλώφ — Τσεσμένσκη. Τσοῦτον δὲ τιμωμένη ὑπὸ τε ὀρθοδό-
ξων καὶ καθολικῶν εἶχε μετενεχθῆ ἐκεῖ ἐκ Κων/πόλεως τῷ 1559, ἧτος
πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν Οὐνιτῶν ἐν τῇ χώρᾳ. Ταύτην εἶχε δωρήσει
ὁ ἄλλην μητροπολίτης Νεόφυτος πρὸς ἀρχαίαν ἰδιοκτήτριαν τοῦ νῦν
κτῆματος Οὐρλία. τὴν Ἄνναν Ροϊνσκη, ἧτις, κατόπιν θεραπείας, ἀ-
φιέρωσεν αὐτὴν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ποτσαϊέβου. Ὡς δὲ αἱ εἰκόνας τοῦ
Ζευστοσόβου καὶ τῆς Ὀστροβράμας τιμῶνται ἐν πάσαις τὰς τέως πο-
λωνικαῖς ἐπαρχίαις τοῦ ΒΑ κτῆματος, οὕτω καὶ ἡ τοῦ Ποτσαϊέβου
πολλῆς ἀξιοῦται τιμῆς οὐ μόνον ἐν τῇ Νοτίῳ Ρωσίᾳ ἀλλὰ καὶ παρ' ἄ-
πασαν τοῖς Σλαβοῖς τοῦ Νότου ἐν τε Αὐστρίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ γερσον-
νήσῳ τοῦ Αἰμου.

Καθὸσον ἀρροῖ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν λαύραν τοῦ Ποτσαϊέβου,
αὕτη ἱεραρχικῶς εἶναι ἡ τετάρτη ἐν τῇ ρωσικῇ αυτοκρατορίᾳ, ὡς
τοποθεσίᾳ δὲ καὶ διὰ τὸ γραφικὸν τῶν μετ' ἐπιχρύσων τρούλων μνη-
μείων αὐτῆς χαίρει τὰ πρωτεῖα. Καθορᾶται, οὕτως εἰπεῖν, πλεῖστα
ἐν τῷ διαστήματι εἰς ἀπόστασιν μεῖζονα τῶν πεντεκαίδεκα βερστίων.

Ἡ λαύρα τοῦ Ποτσαϊέβου εὖρηται ἐν ἀποστάσει ὀκτῶ βερστίων
ἀπὸ τῶν αὐστριακῶν μεθορίων καὶ εἰκοσίτεσσάρων βερστίων ἀπὸ τινος
τῶν σταθμῶν τῆς ἐν Ἰαδζιβίλωφ διακλαδώσεως τῶν ΝΑ σιδηροδρομι-
κῶν γραμμῶν. Ἡ μονή, ἰδρύεται ἐπὶ ὑψώματος περιβαλλομένου ἐκ
τριῶν πλευρῶν ὑπὸ κώμης, ὀπισθεν τῆς ὁποίας ἐκτείνεται ὠραῖον δά-
σος δρυῶν, ἀνήκον εἰς τὴν λαύραν καὶ παρέχον τὸ θέρος ἄστυλον εἰς χι-
λιθάδας προσκνητῶν. Ὀπισθεν τῆς ἱερᾶς πύλης παρατηρεῖται λαμπρὰ
δενδρόστοιχία ἐξ ἰταλικῶν αἰγείρων.

Ἡ μονὴ τοῦ Ποτσαϊέβου ἰδρύθη κατὰ τὴν πρώτην πεντηκονταε-
τίαν τοῦ ΙΓ αἰῶνος ὑπὸ μοναχῶν τοῦ Κεΐβου φευγόντων τὴν ἐπιδρομὴν
τοῦ μογγόλου ἀρχηγοῦ Βάτνυ. Εἰς τοὺς Οὐνίτας εἶχε παραδοθῆ μόνον
ἀπὸ τοῦ 1720—1831, ὀλόκληρον δὲ τὸν λοιπὸν χρόνον παρέμεινεν ὀρ-
θόδοξος. Πρὶν ἢ ὅμως παραχωρηθῆ εἰς τὴν τῶν ὀρθοδόξων κυριότητα
τῷ 1831 (λαύρα δὲ εἶλεν ἀποκληθῆ μόνον μετὰ διετίαν) ἡ μονὴ αὕτη
ἐληλατήθη ὑπὸ τῶν ἐναντίων, ἀπαγαγόντων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν πολλὰ
αὐτῆς κειμήλια.

Ἡ λαύρα συντηρεῖται ἐξ οἰκειῶν προσόδων, τὰ δὲ κεφάλαια αὐ-
τῆς, προΐοντα δωρεῶν πριγκηπισσῶν καὶ πριγκήπων, φυλάσσονται ἐν
τῇ Τραπεζῇ τῆς Ρωσίας.

Καταπολέμησις τοῦ καρκίνου. — Ὁ διδάκτωρ Σούλτζ τῆς
Βουδαπέστης ἐποίησατο πειράματα τινα διὰ τοῦ οἰνοπνεύματος ἐν τῇ
καταπολεμῆσει τοῦ καρκίνου. Τὸ οἰνόπνευμα ἐγγέεται εἰς αὐτὸ τὸ
σῶμα τοῦ καρκινωματοῦ γεννήματος. Φαίνεται δ' ὅτι ἐπετεύχθη
ποιά τις ὠφέλεια. Τὰ πειράματα ἐγένοντο ἐν δέκα διαφόροις περιπτώ-
σεσι· μολοντί δὲ δὲν δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἐπετεύχθη θετικὴ τις θερα-
πεία, βεβαιούται ὅτι ἐν πολλοῖς τῶν ἀσθενῶν ἡ περικτερω πρόδος τοῦ
νοσήματος ἀνεστάλη. Τοῦτο ὅμως δὲν ἔχει βεβαίως μεγάλην ἀξίαν,
διότι ἐν πολλοῖς περιπτώσεσι δυνατὸν μῆνες ὅλοι νὰ παρέλθωσι χωρὶς

ποσῶς νὰ δύναται ὁ παρατηρητὴς νὰ κατῆλθ ἂν ἰδιαίτερόν τι καρκινι-
κὸν οἶδημα αὐξάνη, ὅταν ἡ αὐξήσις ἐπέρχεται ἕσωθεν· πᾶσαι δὲ αἱ πε-
ριπτώσεις, ἐν αἷς ἐργάσθη ὁ κ. Σούλτζ, τοιοῦτου ἦσαν χαρακτῆρος.
Ὅπως δὲ ποτε ἐκ τῶν ἀνωτέρω πειραμάτων δὲν φαίνεται προκύψαν
ἀξιοπιστόν τι ἢ διαρκὲς ἀποτέλεσμα.

Πειρώτος λαὸς ἐν Βρασίλιᾳ. — Ὁ διδάκτωρ Παῦλος Ἐρεν-
ράιχ περιέγραψεν ἄρτι περίεργον λαὸν κατοικοῦνται παρὰ τοὺς ποτα-
μοὺς Ἀραγοῦαν καὶ Ποῦρον ἐν Βρασίλιᾳ. Ὁ λαὸς οὗτος εἶναι οἱ Καρα-
γιαί, αἱ γυναῖκες καὶ ἄνδρες τῶν ὁποίων ὀμιλοῦσι διαφόρους διαλέκτους.
Ἡ πρὸς τὰ ζῶα ἀγάπη αὐτῶν, τοῦθ' ὅπερ δὲν εἶναι κοινὸν χαρακτηρι-
στικὸν ἐν τῷ ἀγρίῳ χαρακτῆρι, εἶναι ὅλοις ἰδιαίτερα. Τὰ χωρία αὐ-
τῶν ὀμοιάζουσι κατὰ τὸν κ. Ἐρενράιχ πρὸς θηριοτροφεία ἢ ζωολογι-
κοὺς κήπους, διότι κύνες, ὄρνεις, γαλαῖ, ψιττακοί, χελῶναι, ἰχθυόμο-
νες καὶ πλεῖστα ἄλλα ζῶα προκαλοῦσιν ἐκπληξιν παρὰ τῷ ἐπισκέπτῃ.
Οἱ ἰθαγενεῖς δὲν θεωροῦσιν αὐτὰ ὡς κατώτερα ζῶα. Κατὰ τὴν γνώμην
αὐτῶν οἱ ἑταῖροι οὗτοι εὐρίσκονται «ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου τῆς
ὑπάρξεως», ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ αὐτοὶ καὶ κατὰ συνέπειαν δέον νὰ
τυγχάνωσιν ἀναλόγου περιποιήσεως.

Ἀπόγονος τοῦ Κολόμβου ἐν Ἀμερικῇ. — Ἐφημερὶς τοῦ Σι-
κάγου ἀναφέρει ὅτι ὁ Τζάκομος Γαλέττης, ζῶν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, βε-
βαιῶς μετὰ θετικότητος ὅτι ἡ σύζυγος αὐτοῦ εἶναι ἐξ εὐθείας γραμμῆς
ἀπόγονος τοῦ ἀνακαλύψαντος τὴν Ἀμερικὴν. Τὸ ὄνομα τῆς συζύγου
ἦτο Μαρία Κολόμβου. Ὁ πατὴρ αὐτῆς ἐγεννήθη ἐν Βεττόλαφ, ἐν τῇ
ἐπαρχίᾳ τῆς Πλακεντίας, ὅπου ἡ οἰκογένεια ἔζη ἐπὶ δώδεκα αἰῶνας.
Ὁ Γαλέττης καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἐξελέγησαν ἐπίτιμα μέλη τῆς Κο-
λομβιανῆς Ἐπιτροπῆς ἐν Βεττόλαφ. Ὁ Γαλέττης κατέχει πολλὰ φυλ-
λάδια ἐκ διαφόρων πηγῶν, δι' ὧν ἐπιδιώκεται ν' ἀποδειχθῆ ὅτι ἡ Βετ-
τόλα ἦτο ἡ γεννέτειρα τοῦ Κολόμβου. Ἐν ἐνὶ τῶν φυλλαδίων τούτων
ἀναφέρεται ὅτι ἐν τῷ κτηματολογίῳ τοῦ τύπου περιλαμβάνεται τὸ οἰ-
κογενειακὸν ὄνομα ὡς κατόχου κτῆματος τινος ἐν Πραδίλλῳ, κατατε-
ταγμένον καὶ φορολογούμενον ὡς Terra Rosa (ἢ Ἐρυθρὰ Γῆ), λέξεις,
τὰς ὁποίας συνείθιζε νὰ γράφῃ ὁ Κολόμβος ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς ὑπο-
γραφῆς αὐτοῦ, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ καταδείξει ὅτι ἦτο ἰδιοκτήτης
κτῆματος φορολογουμένου, ἀναλόγως τοῦ ἐδάφους αὐτοῦ, ἐν τῇ τάξει
τῆς ἐρυθρᾶς γῆς.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΕΝ ΚΥΠΡῳ.

ΥΠΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΦΟΙΝΙΚΩΝ ΗΓΕΜΟΝΩΝ

ΚΟΙΝΕΝΤΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ.

ΤΑ ΤΑΜΑΣΣΟΥ

ΑΒΕΒΑΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

17) Ἐμπ. Ἡρακλῆς, ἀριστερὰ φοινικικοῖς γράμμασι τὸ ὄνομα τοῦ
βασιλέως, ὅπερ ἀπετρίβη σχεδόν.

Ὅπ. Κεφαλὴ Ἀφροδίτης, πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἡμισφαιρική φέρουσα
περιδέραιον καὶ ἐνώτια· τὸ ὄλον ἐν κύκλῳ ἐκ σφαιριδίων. Χαλκοῦν.

ΤΑ ΑΜΑΘΟΥΝΤΟΣ.

ΜΕΛΕΚΡΑΜ.

18) Ἐμπ. Ἡρακλῆς, περιβεβλημένος τῇ λεοντῇ καὶ μαχόμενος
πρὸς τὰ δεξιὰ· κρατῶν τὸ τόξον ἐν τῇ ἀριστερᾷ καὶ ρόπαλον ἐν τῇ δεξιᾷ.
Ὅπ. ὁ αὐτὸς τύπος, ἄνω δὲ φοινικικοῖς γράμμασι τὸ ὄνομα Με-
λὲ κ-Ρ ἀ μ ἐν ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ. Χαλκοῦν.

ΤΑ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ
ΒΑΑΛΡΑΜ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

*Εμπ. Ἡρακλῆς μαχόμενος πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἐγείρων ῥοπαλον διὰ τῆς ἐξεξιᾶς.

*Οπ. Βααλ-ράμ ἐν φοινικικοῖς γράμμασι· πρὸς τὰ δεξιὰ Λέων καταβάλλων ἔλαφον.

ΤΑ ΜΑΡΙΟΥ
ΣΤΑΣΙΟΙΚΟΥ.

1) *Εμπ. Κεφαλὴ Διὸς δαφνηφόρος πρὸς τὰ ἀριστερά, ἔχουσα τὴν κόμην μακρὰν· ὅπισθεν: πα=βασιλέως.

*Οπ. Κεφαλὴ Ἀφροδίτης, πρὸς τὰ δεξιὰ, στεφάνη ἐξωσμένη· ὅπισθεν: ΜΑ(ριεύς). Χρυσοῦν.

2) *Εμπ. Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ, πρὸς τὰ ἀριστερά, ἔχουσα τὴν κόμην βραχεῖαν· ὅπισθεν: πα. σι.=βασι.

*Οπ. Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ πρὸς τὰ δεξιὰ, ἐστεμμένη διὰ μυρσίνης μετὰ ἐνωτίων· ὅπισθεν: σα. τα.=Στα. Χρυσοῦν.

3) *Εμπ. Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ· ἔμπροσθεν σα. τα. σι. Fo. κο.=ΣτασίFo (ι)κο(ς).

*Οπ. Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ· ἔμπροσθεν ΜΑΡΙΕΥΣ. Ἄργυροῦν.

4) *Εμπ. Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ· ἔμπροσθεν: σα. τα.=Στα.

*Οπ. Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ· ὅπισθεν ΜΑΡΙ... καὶ κλάδος μυρσίνης. Ἄργυροῦν.

5) *Εμπ. Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ· πρὸς τὰ δεξιὰ, ἔμπροσθεν κλάδος μυρσίνης.

*Οπ. Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ μεταξὺ δύο κλάδων μυρσίνης· ὅπισθεν: ΜΑΡΙ(εύς)· ἔμπροσθεν: πα. σα. τα.=βα. Στα· τὸ ὄλον ἐν κύκλῳ. Ἄργυροῦν.

6) *Εμπ. Κεφαλὴ Ἀφροδίτης, πρὸς τὰ δεξιὰ.

*Οπ. Κεραυνὸς μεταξὺ: ΜΑΡΙΕ(ύς) καί: πα=ΒΑ.

7) *Εμπ. Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ· ἔμπροσθεν: σα. τα.=Στα.

*Οπ. Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ· ὅπισθεν: ΜΑΡ. Ἄργυροῦν.

ΤΑ ΚΟΥΡΙΟΥ
ΣΤΑΣΙΟΙΚΟΥ

*Εμπ. Κεφαλὴ δαφνηφόρος Ὑλάτου Ἀπόλλωνος¹, πρὸς τὰ δεξιὰ· ἔμπροσθεν καὶ ὅπισθεν (πα. σι. λε. υ. σε. σα. τα. σι.) Fo (ι), κο. σε. κο. ρι. ε. υ. σε.=βασιλεύς Στασί Fo (ι) κος Κοριεύς.

*Οπ. Ἐν ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ, Ἀφροδίτη καθημένη ἐπὶ ταύρου τρέχοντος πρὸς τὰ δεξιὰ, ὃν αὐτὴ κρατεῖ ἀπὸ τῶν κεράτων· ὑποκάτω καὶ ὑπεράνω: πα. σι. λε. ο. σε. τι. μο. κα. ρι. Fo. σε.=βασιλέως ΤιμοχάριFος. Ἄργυροῦν.

1) Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ· κύκλῳ πα. σι. λε. υ. σε. [ο. να.] σι. Fo. ι. κο. σε.=βασιλεύς [Ἄνα]σίFo(ι)κο(ς).

*Οπ. Ὁ αὐτὸς τύπος ἐν ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ· ὑποκάτω καὶ ὑπεράνω: πα. σι. λε. [Fo σε.] σα. τα. σι. Fo. ι. [κο. νε.] =βασιλέFος ΣτασιFo(ι)κων]. Ἄργυροῦν.

2) *Εμπ. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος πρὸς τὰ δεξιὰ· ὑπεράνω: πα. σι. λε. ε. σε... οἱ Fo. ε. κο. [σε.] =βασιλεύς [Ἄνα]σίFo(ι)κο(ς).

*Οπ. Ἀρτεμις ἐπὶ τρέχοντος ταύρου πρὸς τὰ δεξιὰ· ὑπεράνω καὶ ὑποκάτω: πα. σι. λε... σα. τα. σι. Fo. ι.=βασιλέ[Fος] ΣτασιFo(ι)κων]. Ἄργυροῦν.

ΤΑ ΠΑΦΟΥ
ΠΑΣΙΠΠΟΥ

1) Ταῦρος ἀνδρόμορφος γενειάτης, ὁ παταμὸς Βώκαρος γονατισμένος πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ στρέφων τὴν κεφαλὴν του· ὑπεράνω καὶ ὑποκάτω:

1) Ὅρα Δίγλωσσον ἐπιγραφὴν δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ «Νεολόγῳ» ἔτος 1890 ἀρ. 6,094· ἐν αὐτῇ γίνεται ἐκτενὴς λόγος ὑφ' ἡμῶν καὶ περὶ τοῦ Ὑλάτου Ἀπόλλωνος.

τω: πο. κα. ρο. σε=Βώκαρος· τὸ ὄλον ἐν κύκλῳ ἐκ σφαιριδίων.

*Οπ. Ἀστράγαλος, μεταξὺ: πα. σι.=Πασι· ἐν κύκλῳ σφαιριδίων. τὸ ὄλον ἐν ἐμβαδῷ κοίλῳ βαθεῖ. Ἄργυροῦν.

2) *Εμπ. Ὁ αὐτὸς τύπος· ὑποκάτω τὸ σύμβολον $\frac{\sigma}{\rho}$ · ὑπεράνω πο.=Βω.

*Οπ. Ὁ αὐτὸς τύπος καὶ ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ. Ἄργυροῦν.

3) *Εμπ. Ταῦρος (ὁ Βώκαρος) πρὸς τὰ ἀριστερά, στρέφων τὸ ἀνδρόμορφον πρόσωπόν του πρὸς τὰ δεξιὰ· ὑποκάτω...; ὑπεράνω πα.=Πα.

*Οπ. Ἐν ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ κεφαλὴ ἀετοῦ πρὸς τὰ ἀριστερά. Ἄργυροῦν.

ΠΝΥ(ΤΟΥ).

4) *Εμπ. Ταῦρος ὀρθίος πρὸς τὰ ἀριστερά.

*Οπ. Ἐν ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ περιπεφραγμένῳ ὑπὸ γραμμῶν ἐκ σφαιριδίων ἡ αὐτὴ κεφαλὴ τοῦ ἀετοῦ πρὸς τὰ ἀριστερά· ὑπεράνω φύλλα κισσοῦ μετὰ τοῦ μίσχου, οὗ ἡ ἄκρα πρὸς τὰ κάτω ἐστραμμένη. Ἄργυροῦν.

5) *Εμπ. Ἐτερον: πυ. νυ.=Πνυ, ὑπεράνω τοῦ ταύρου. Τοῦ φύλλου τοῦ κισσοῦ ἡ ἄκρα ἐστὶν ἐστραμμένη πρὸς τὰ ἄνω· ἡ ἐπιγραφὴ διευθύνεται ἀπ' ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ. Ἄργυροῦν.

6) *Εμπ. Ὁ αὐτὸς ταῦρος· ὑπεράνω δίσκος ἡλίου μετὰ πτερῶν καὶ οὐρᾶς περιστεράς.

*Οπ. Ἐν ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ περιπεφραγμένῳ ὑπὸ γραμμῶν σφαιριδίων, περιστερά ὀρθία πρὸς τὰ ἀριστερά· ἔμπροσθεν: πυ=Πυ, ὅπισθεν βλαστὸς ἐλαίας δίφυλλος. Ἄργυροῦν.

7) *Εμπ. Ἐτερον ὅμοιον: Βα. Πυ. Ἄργυροῦν.

ΣΤΑΣΑΝΔΡΟΥ.

8) *Εμπ. Ἐτερον ὅμοιον· ἔμπροσθεν: Πα. σα.=Βα. Σα. Ἄργυροῦν.

9) *Εμπ. Ὁ αὐτὸς τύπος καὶ τὸ αὐτὸ σύμβολον· ἔμπροσθεν τὸ σύμβολον $\frac{\sigma}{\rho}$.

*Οπ. Ἡ αὐτὴ περιστέρα ἐν ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ περιπεφραγμένῳ ὑπὸ σφαιριδίων· ἔμπροσθεν ἀνθέμιον καί: πα. σι.=βασι, καὶ τὸ σύμβολον $\frac{\sigma}{\rho}$.

*Οπισθεν: σα. τα. σα. το. ρο.=Στασά(ν)δρω. Ἄργυροῦν.

10) *Εμπ. Ἐτερον ὅμοιον· ἔμπροσθεν: πα. σι.=βασι καὶ τὸ σύμβολον $\frac{\sigma}{\rho}$.

*Οπισθεν: σα. τα. σα. το.=Στασά(ν)δρω. Ἄργυροῦν.

11) *Εμπ. Ἐτερον ὅμοιον· ἔμπροσθεν: πα. σι.=βασι, καὶ ἀγγεῖον μόνωτον.

*Οπισθεν: σα. τα. σα.=Στασα. Ἀνθέμιον ἐν τῷ ἐξέρῳ τῷ ἔμπροσθεν τοῦ νομίσματος. Ἄργυροῦν.

ΜΟΑΓΕΤΟΥ.

12) *Εμπ. Ὁ αὐτὸς ταῦρος· ἔμπροσθεν καὶ ὑποκάτω: μο. α. κε, τα.=Μοαγέτα· ὑπεράνω: Fa, ἀρχτικὸν τοῦ Fάνασσα, ὠχυρωμένου ὑπὸ μεγάλων πτερῶν.

*Οπ. Ἀετὸς ἱπτάμενος, πρὸς τὰ ἀριστερά ἐν ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ περιπεφραγμένῳ ὑπὸ γραμμῶν ἐκ σφαιριδίων· ἀνθέμια εἰς τὰς δύο ἀριστεράς γωνίας.

ΑΡΙΣΤΑΓΟΡΟΥ.

13) *Εμπ. Ἐτερον ὅμοιον, τὸ σύμβολον $\frac{\sigma}{\rho}$ ἔμπροσθεν τοῦ ταύρου. ὑποκάτω: α. ρι.=Ἀρι(στα)γόρας.

*Οπ. Ἄνευ γραμμῶν ἐκ σφαιριδίων ἐν τῷ ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ. Ἄργυροῦν.

Πλῆρες τὸ ὄνομα Ἀρισταγόρας εὐρέσκειται ἐν ἐπιγραφῇ².

ΠΑΣΙΠΠΟΥ ΝΑΣΙΩΤΟΥ.

14) *Εμπ. Ὁ αὐτὸς ταῦρος καὶ τὸ αὐτὸ σύμβολον· ἔμπροσθεν τὸ $\frac{\sigma}{\rho}$ ὑπεράνω: πα. σι. πο. σε. να. σι. ο. τα. υ.=Πάσιππος Νασιώτου.

*Οπ. Τὸ αὐτὸ ὅπισθεν. Ἄργυροῦν.

ΝΙΚΟΚΛΕΟΥΣ.

15) *Εμπ. Κεφαλή Ἀφροδίτης ἀνωπός, τοὺς ὤμους μεθ' ἱματίου, μετὰ περιδέραιον καὶ ἐνωτίων. Φέρει στέφανον κεκοσμημένον δι' ἀνθεμίων καὶ στέφανον ἐκ μερσίνης.

*Οπ. Ἀετὸς ἰστάμενος πρὸς τὰ ἀριστερά, ἔμπροσθεν βότρυς καὶ δύο φύλλα. Χρυσοῦν.

16) *Εμπ. Ἡ αὐτὴ κεφαλή, πρὸς τὰ ἀριστερά, ἄνευ τοῦ στεφάνου τοῦ ἐκ μερσίνης· τὸ ὄλον ἐν κύκλῳ ἐκ σφαιριδίων.

*Οπ. Περιστερά, πρὸς τὰ δεξιὰ. Ὑπεράνω ἀστράγαλος, ὑποκάτω ΠΑΦΙ. Ἀργυροῦν.

17) *Εμπ. Ἡ αὐτὴ κεφαλή μετὰ στεφάνου περὶ τὴν στεφάνην, κεκοσμημένην δι' ἀνθεμίων· ἔτι περιδέραιον καὶ ἐνώτια· ὀπισθεν: Π(άφου) ΒΑ (σιλέως).

*Οπ. Ἀπόλλων Ὑλάτης καθήμενος, πρὸς τὰ ἀριστερά, ἐπὶ ὄμφαλοῦ, κρατῶν ἐν τῇ δεξιᾷ βέλος, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ τόξον· ἔμπροσθεν αὐτοῦ κλάδος δάφνης, ἔτι: ΝΙΚΟΚΛΕΟΥΣ ΠΑΦΙΩΝ. Ἀργυροῦν.

ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΑΦΟΥ

18) *Εμπ. Κεφαλή Ἀφροδίτης ἑστραμμένη πρὸς τὰ ἀριστερά, φέρουσα πλουσιῶς κεκοσμημένον διάδημα, ἐνώτια καὶ περιδέραιον.

*Οπ. Περιστερά ἀναπαυομένη καὶ ἑστραμμένη πρὸς τὰ ἀριστερά· κάτωθεν αὐτῆς: ΠΑΦΙ καὶ ἄνωθεν ἐντὸς ἐμβαδοῦ ἀστράγαλος. Ἀργυροῦν.

19) *Εμπ. Λέοντος στόμα χαίτων πρὸς τὰ δεξιὰ, ἄνευ ἐπιγραφῆς.

*Οπ. Κεφαλή ταύρου πρὸς τὰ δεξιὰ· ὑπεράνω: πα. πι.=Παφίων. Ἀργυροῦν.

ΤΑ ΣΟΛΩΝ

ΑΡΙΣΤΟΚΥΠΡΟΥ.

1) *Εμπ. Κεφαλή λέοντος πρὸς τὰ δεξιὰ, τὸ στόμα κεκλιμένον, μέρος τοῦ λαίμου ἑσχηματισμένον διὰ σειρᾶς σφαιριδίων μεταξύ δύο γραμμῶν.

*Οπ. Κεφαλή Μεδούσης ἀνωπὸς ἐν ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ· ὑποκάτω: πα. α.=βα(σιλέως) Ἀ(ριστοκύπρου). Ἀργυροῦν.

ΦΙΛΟΚΥΠΡΟΥ.

2) *Εμπ. Κεφαλή ταύρου· ὑπεράνω: πα. πι.=βα(σιλέως) Φι(λοκύπρου). Ἀργυροῦν.

ΣΤΑΣΙΚΡΑΤΟΥΣ.

3) *Εμπ. Κεφαλή Παλλάδος πρὸς τὰ ἀριστερά, φέρουσα τὸ ἀττικὸν κράνος μετὰ λόφου.

*Οπ. Ταῦρος βαδίζων πρὸς τὰ δεξιὰ· ὑπεράνω: βα. σι.=Στα Χρυσοῦν.

4) *Εμπ. Κεφαλή Παλλάδος πρὸς τὰ ἀριστερά, φέρουσα τὸ ἀττικὸν κράνος μετὰ λόφου, περιδέραιον καὶ ἐνώτια.

*Οπ. Τὸ ἔμπροσθεν μέρος ταύρου κοιμημένου, πρὸς τὰ ἀριστερά. ἔμπροσθεν: Σ. Χαλκοῦν.

5) *Εμπ. Ἐτερον ὅμοιον, οὗ ἡ ἐπιγραφή σχεδὸν ἀπετρίβη. Χαλκοῦν. Πιθανῶς ἀνήκουσι ταῦτα εἰς τὸν Στασικράτη τὸν βασιλεῖα τῶν Σόλων.

ΕΥΝΟΣΤΟΥ Α'.

6) *Εμπ. Κεφαλή λέοντος πρὸς τὰ ἀριστερά.

*Οπ. Τὸ σύμβολον $\oplus$ μεταξύ δύο κλάδων μερσίνης, ἐν ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ περιπεφραγμένῳ ὑπὸ γραμμῶν. Πρὸς τὰ δεξιὰ: πα.=βα, ὑποκάτω: Ε=Εὐνόστου. Ἀργυροῦν.

7) *Εμπ. Ἡ αὐτὴ κεφαλή.

*Οπ. Κεφαλή ταύρου πρὸς τὰ δεξιὰ, ἐν ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ περιπεφραγμένῳ ὑπὸ σφαιριδίων· ἔμπροσθεν: πα. ε.=βα(σιλέως) Ε(ὐνόστου). Ἀργυροῦν.

ΕΥΝΟΣΤΟΥ Β'.

8) *Εμπ. Κεφαλή Ἀπόλλωνος δαφνηφόρος πρὸς τὰ ἀριστερά, τοὺς ὤμους μεθ' ἱματίου καὶ ὀπισθεν: ΕΥ(νόστος).

*Οπ. Κεφαλή Ἀφροδίτης πρὸς τὰ δεξιὰ μετὰ ἐνωτίων, τοὺς ὤμους μεθ' ἱματίου: ΒΑ(σιλέως). Χρυσοῦν.

ΤΑ ΛΑΠΗΘΟΥ

ΠΡΑΞΙΠΠΟΥ

Κεφαλή Ἀφροδίτης μετὰ διαδήματος πρὸς τὰ ἀριστερά, μερσίνη ἑστεμμένη καὶ φέρουσα καὶ ἐνώτια καὶ ὀπισθεν: Πράξιππος.

*Οπ. ΒΑ(σιλέως) μέγας κρατῆρ δίωτος. Χαλκοῦν.

ΑΒΕΒΑΙΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

1) *Εμπ. Κεφαλή ταύρου πρὸς τὰ δεξιὰ.

*Οπ. Τὸ ὀπισθεν μέρος τοῦ λέοντος πρὸς τὰ δεξιὰ ἐν ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ· ὑπεράνω: ρο.=Ρο. Ἀργυροῦν.

2) *Εμπ. Λέων παρακείμενος τὴν λείαν του πρὸς τὰ δεξιὰ.

*Οπ. Τὸ σύμβολον $\oplus$ ἐν ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ· ἀνθέμιον ἐν ἐκάστη γωνίᾳ. Ἀργυροῦν.

3) *Εμπ. Ὁ αὐτὸς τύπος· ἐν τῷ ἐξέργῳ Λ, ΚΟ ἢ Γο· τὸ ὄλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

*Οπ. Ταῦρος κυρίσων πρὸς τὰ ἀριστερά· ὑποκάτω Λ· τὸ ὄλον ἐν ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ περιπεφραγμένῳ ὑπὸ σφαιριδίων. Ἀργυροῦν.

4) *Εμπ. Λέων κατακείμενος καὶ μυκόμενος· ὑπεράνω αετὸς ἰστάμενος πρὸς τὰ δεξιὰ, ἐν τῷ ἐξέργῳ: λυ. σα. το. ρο.=Λυσά(ν)δρου

*Οπ. Λυ. σα. το. ρο.=Λυσά(ν)δρου. Ἀργυροῦν.

5) *Εμπ. Κῦων ἢ λύκος πρὸς τὰ δεξιὰ, ζυόμενος διὰ τοῦ ὀπισθίου ποδός, τὴν κεφαλὴν ἔχων ἑστραμμένην πρὸς τὰ ἀριστερά.

*Οπ. Ἀφροδίτη καθήμενη ἐπὶ κροῦ τρέχοντος πρὸς τὰ ἀριστερά καὶ οὐτινος αὐτὴ ἐναγκαλιζέται τὸν λαίμονα διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός· ὑποκάτω: κυ. πο? Ἀργυροῦν.

6) *Εμπ. Δελφίς πρὸς τὰ δεξιὰ· ὑποκάτω: πο=Πο.

*Οπ. Ὀφθαλμὸς ἐν ἐγκοίλῳ τετραγώνῳ. Ἀργυροῦν.

7) *Εμπ. Ἐρμῆς πρὸς τὰ ἀριστερά· ἔμπροσθεν: πα. σα. κα.=βασιλέως Σάκα?

*Οπ. Κεφαλή Διὸς Ἀμμωνος πρὸς τὰ ἀριστερά. Ἀργυροῦν.

Δημοσιεύοντες οὖν ἐν συνόψει ἐν τῇ Ἐπιθεωρήσει τοῦ ἐγκρίτου Νεολόγου τὴν ἡμετέραν μελέτην περὶ τῶν πρώτων ἐν Κῦπρῳ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ Φοινίκων ἡγεμόνων κοπέντων νομισμάτων χάριν τῆς προαγωγῆς τῆς ποιητρῆς ἡμῶν νομισματικῆς φιλολογίας, ὀφείλομεν ὁμολογήσαι ὅτι ἐν τοῖς μέχρι νῦν νομισματικοῖς συγγράμμασι τῆς Κῦπρου ὑπάρχουσι μόνον τῶν ἐπτὰ Κυπρίων βασιλέων τὰ νομίσματα.

Ἐκ τῆς ἡμετέρας δὲ συλλογῆς ἀνεῦρον καὶ συνεπλήρωσα καὶ ἑτέρων βασιλείων νομίσματα, οἷον τῆς Ἀμαθούνης, τῆς Ταμασσού καὶ τῆς Κυρηνείας. Ταῦτα πάντα ὡς ἔχοντα πολὺ τὸ διάφορον συνιστῶμεν εἰς τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐγκρίτους νομισματολόγους ἵνα ἀποφανθῶσι περὶ αὐτῶν.

ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

(Πρόεδρος τοῦ ἐν Πρεσβύτῃ Αὐτοκρ. Ἐμποροδικείου).

ΤΑ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΙ ΜΕΤΕΩΡΑ.

Α'.

ΑΙΓΙΝΙΟΝ, ΣΤΑΓΟΙ, ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ, ΜΕΤΕΩΡΑ.

Πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τῶν Τρικκάλων μεταξύ τῆς ἀρχαίας Αἰθικίας, Περραιβίας καὶ Ἐστιαϊώτιδος ἔκειτο τὸ ἀρχαῖον Αἰγίνιον¹, πόλις ὄχυρά καὶ ἀπόρθητος, ὑπερασπιζομένη μάλιστα ὑπὸ μικρᾶς στρατιωτικῆς δυνάμεως. Ἡ θέσις τῆς πόλεως ταύτης ἐγνώσθη ἔκ τινων ἐπιγραφῶν ἐντετυχισμένων ἐπὶ τῆς βρύσεως τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Προδρόμου τῆς νεωτέρας πόλεως Κ α λ α μ π ά κ α ς, πρὸς τὴν ἀνταποκρίνεται ἐκείνη. Ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς ταύταις, δημοσιευθεῖσαις ὑπὸ τοῦ Λήκ², ἀναφέρεται ὅτι ὁ δῆμος Αἰγινίου ψηφίζει τιμὰς εἰς τινὰς Ῥωμαίους στρατηγούς ἐπὶ τῆς βασιλείας Σευήρου καὶ Καρακάλλα. Ἐν τῷ κατὰ τοῦ Ἀντιόχου, βασιλέως τῆς Συρίας, πολέμῳ ὁ Ἀμύνανδρος³ βασι-

λεὺς τῶν Ἀθαμιάων, σύμμαχος ὦν τοῦ Ἀντιόχου καὶ τῶν Αἰτωλῶν, κατέλαβε τὸ Αἰγίνιον, καὶ ὁ Φίλιππος ἀνεκτίησάτο αὐτό⁴. Ὁ Λομίτιος μετὰ ταχίστην πορείαν ἀπὸ τῆς Λυχνίτιδος λίμνης μέχρι τοῦ Πίνδου αὐτόθι ἠνώθη μετὰ τοῦ Καίσαρος⁵. Ἡ πόλις αὕτη, κειμένη ἐν τῇ διεκβολῇ τῶν δύο στενῶν Β. καὶ ΒΑ. καὶ ἐστραμμένη πρὸς τὴν Θεσσαλίαν, ὑπερέκειτο τῆς ἀνωτέρας κοιλάδος τοῦ Πηνειοῦ καὶ εἶχε μεγίστην σπουδαιότητα πρὸς κατακτῆσιν τῆς Θεσσαλίας.

Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἀναφαίνεται ἡ πόλις ὑπὸ τὸ ὄνομα Σ τ α γ ο ἶ (στοὺς ἁγίους = Σταγούς): κατέστη δὲ περίπυτος διὰ τοὺς ὑπὲρ αὐτὴν ὑψομένους βράχους τῶν Μετεώρων καὶ διὰ τὰ ἐπ' αὐτῶν κείμενα βυζαντινὰ μοναστήρια. Οἱ βράχοι οὗτοι, οἵτινες διεγείρουσι τὴν ἐκπληξιν καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν νεωτέρων, οὐδόλως ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. Ἡ σιωπὴ αὕτη τῶν ἀρχαίων ἔδωκεν εἰς τινὰς τῶν νεωτέρων ἀφορμὴν νὰ τοποθετήσωσιν αὐτόθι τὴν ἐρυμνὴν καὶ κλωμακόθεσαν Ἰ θ ὠ μ η ν, κειμένην, κατ' ἄλλους, παρὰ τὴν νῦν κώμην Φανάριον⁶. Ἡ μεγαλοπρεπὴς καὶ ἀγρία τῶν Μετεώρων ὄψις μεταβάλλεται εἰς τερπνοτάτην καὶ μαγευτικωτάτην θέαν, ὅταν τις ἀνέλθῃ διὰ δικτυωτοῦ ἐπ' αὐτῶν. Τὸ εὐρὸν θεσσαλικὸν λεκανοπέδιον ἐκτείνεται ἐν ἕλῃ αὐτοῦ τῇ μεγαλοπρεπεῖα πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ θεατοῦ: οἱ ποταμοί, αἱ πόλεις, τὰ χωρία καὶ τὰ ὄρη διαγράφονται ὡς ἐπὶ χαρτοῦ πρὸς Α. εἰς τὸ βάθος ἐκτείνεται τὸ εἰσοσίφυλλον Πήλιον καὶ ἀμυδρῶς διακρίνονται αἱ κορυφαὶ τῆς Ὄθρου⁷ πρὸς τὸ Β. καὶ ΒΑ. μέρος ὑψοῦνται οἱ μεγαλοπρεπεῖς ὄγκοι τῆς κωνοειδοῦς Ὄσσης καὶ τοῦ γηραιοῦ Ὀλύμπου καὶ πρὸς Δ. ἡ πολυκόρυφος καὶ πολυσυγῆς σειρά τῆς Πίνδου. Ὁ δὲ ἀργυροδίνης Πηνειός, περιθρέγων διὰ τῶν θείων αὐτοῦ ναμάτων τοὺς πρόποδας τῶν Μετεώρων καὶ τὴν ἐριβώλακα Θεσσαλίαν, φαίνεται ὡσεὶ ἄλυτος συνδέουσα τὰ δύο ταῦτα μεγαλοπρεπῆ καὶ ἀξιοθέατα μέρη τῆς Θεσσαλίας, τὰ Μετέωρα καὶ τὰ Τέμπη. Τίς θνητός, ἐπισκεφθεὶς τὰς ὑψηλὰς καὶ ἀποκρίμνους κορυφὰς τῶν Μετεώρων, δὲν ἡσθάνθη ἀπερίγραπτον θαυμασμὸν; Τίς, ἐπισκεφθεὶς τὰ ἱερὰ Τέμπη, δὲν κατελήφθη ὑπὸ ἀκρατίτου ἐνθουσιασμοῦ καὶ δὲν ἀνεμνήσθη τῆς Πηνειδοῦς Λάφνης, τῆς ἐρασιμίας κόρης τοῦ Πηνειοῦ, ἥτις, φεύγουσα τὸν ἔρωτα τοῦ Ἀπόλλωνος, μετεμορφώθη εἰς ὀμνυμον δένδρον, καί, ὡς ὁ Falmerayer, ὅστις καίπερ κακοθούλως μυωπήσας περὶ τῆς γνησιότητος τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ, δὲν ἤδυνήθη ἡμῶς νὰ κρατήσῃ τὸν ἐκ τῆς θέας τῶν Τεμπῶν καὶ τῶν Μετεώρων ἐνθουσιασμὸν αὐτοῦ, καταλιπὼν ἡμῶν γλαφυρωτάτην περιγραφὴν αὐτῶν, ἀ μὴ ὀρέψῃ καὶ οὗτος, ὡς ἐκεῖνος, κλάδον δάφνης, φυλάττων αὐτὸν εἰς ἀνάμνησιν τῶν Τεμπῶν; Ἄπαντες οἱ περιηγηταὶ ἐνὶ στόματι καὶ διαφῶροι γλώσσαις καὶ λέξεσιν ἐκφράζουσι τὸν ἐνθουσιασμὸν αὐτῶν, καὶ ἀνακραζούσιν ὅτι οὐδὲν ἕτερον μέρος τῆς ὑψηλοῦ περιβάλλεται ὑπὸ τοσοῦτων φυσικῶν καλλωνῶν καὶ μυθολογικῶν ἀναμνήσεων, ὡς ὅσων ἡ περικαλλῆς Θεσσαλία.

Καὶ τὰ ἐπὶ τῶν Μετεώρων μοναστήρια; Τὰ μοναστήρια ταῦτα δίκην λευκῶν φωλεῶν ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν βράχων αἰωρούμενα, τίς δύναται νὰ μὴ θαυμάσῃ; Ὅποιος ἀνθρώπινος νοῦς συνέλαβε τὸ τολμηρὸν τοῦτο σχέδιον τῆς ἀνεγέρσεως τῶν εὐαγῶν τούτων ἰδρυμάτων ἐν τῷ μέσῳ ἀκατοικήτων βράχων; Ὅποια δὲ στιβαρὰ ἀνθρωπίνη χεὶρ ἔπληξεν αὐτὰ ἐκεῖ; Ὁ ἑλληνικὸς νοῦς, ὁ γνῶστης οὗτος τοῦ καλοῦ, ἠδύματο ἢ φήσῃ τοιαύτην τερπνοτάτην θέαν ἀνεκμετάλλευτον; Οὐχὶ βεβαίως καὶ ἰδοὺ τολμηροὶ μοναχοὶ ἀνέρχονται ἐπὶ τῶν βράχων τῶν Μετεώρων καὶ ἰδρύουσι μονὰς, αἵτινες ἐν ἡμέραις πονηραῖς, δίκην προμαχόνων, ἔσωσαν τὴν θρησκείαν, τὴν γλῶσσαν καὶ τὸν ἐθνισμὸν ἡμῶν, ἐμπνέουσαι, ὡς ἡ τοῦ Ὀλύμπου γλυκεῖα αὔρα, εἰς τοὺς κατοίκους τῆς θεσσαλικῆς πεδιδόδος τὸ αἶσθημα τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ.

Ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι ἔθεντο ἐπὶ τῶν κορυφῶν τοῦ γηραιοῦ Ὀλύμπου τὴν κατοικίαν τῶν θεῶν αἰτῶν καὶ πρὸς αὐτὸν ἠτένιζαν. αὐτῶ καὶ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα οἱ χριστιανοὶ ἡμῶν πρόγονοι ἰδρύσαν ἐπὶ τῶν βράχων τῶν Μετεώρων εὐαγῆ ἰδρύματα τῆς θείας ἡμῶν θρησκείας, καὶ πρὸς αὐτὰ ἠτένιζον ἐν ἡμέραις πονηραῖς.

Περὶ τῶν Μετεώρων καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἱερῶν μονῶν πολλοὶ τῶν τεξένων καὶ τῶν ἡμετέρων πολλὰ ἔγραψαν⁸. Ἡμεῖς δὲ ἀπὸ πάσης ἄλλης ἐπιστοφῆσεως παρακρίνομεν νὰ δημοσιεύσωμεν ὥδε γρονθὶ κόν τι τοῦ μέσου αἰῶνος ἀνευρεθῆν ἐν τοῖς ἀρχαίοις τῆς μονῆς τοῦ Μετεώρου ὑπὸ

τοῦ πολυμαθοῦς γαλάτου Heuzey καὶ δημοσιευθὲν ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ, τῷ ἐπιγραφομένῳ Mission dans la Macédoine (arpendice), τοσοῦτω μᾶλλον, ὅσῳ καὶ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Heuzey ὀλίγιστοι τῶν παρ' ἡμῶν εὐμοιροῦσι καὶ σχεδὸν τοῖς πολλοῖς εἶναι ἐντελῶς ἀγνωστον.

Β'.

ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΜΕΤΕΩΡΟΥ.

Γράμμα ἱστορικόν,

Ὡς ἐν συνόψει συντεθέν, δηλοῦν περὶ τῆς Σχίτσεως, ὅτι τέ ἐστι τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Δουπιάνου καὶ Σταγῶν καὶ πῶς σήμερον λέγεται τοῦ Μετεώρου.

Προκαθεζομένης τῆς ἐμῆς ταπεινότητος καὶ τῶν τιμιωτάτων αὐτῆς κληρικῶν, ἐζητήθη λόγος κοινωφελὴς παρὰ τῶν τιμιωτάτων ἱερομονάχων καὶ μοναχῶν τῶν ἐν τῇ σκίτῃ ἡμῶν εὐρισκομένων—φάσκοντες οὕτως.—Ἐπειδὴ ἡ θεία γραφὴ διδάσκει ἡμᾶς λέγουσα, «ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου καὶ ἀναγγελεῖ σοι τοὺς πρεσβυτέρους σου καὶ ἐροῦσί σοι», τούτου χάριν θέλομεν μαθεῖν καὶ αὐτοὶ περὶ τῆς σκίτσεως ἡμῶν, ὅθεν δὴ ἤρξατο, καὶ πῶς διεῖξεν, καὶ ποίας καταστάσεως ἔτυχεν, ὁμοίως καὶ τί τὸ συμβῆν αὐτῇ γούν καὶ πῶς ἀκαταστασίας πάσης πεπλήρωται. Καὶ δὴ ἀναπτύξαντες καὶ τὰ βασιλόγραμμα ἡμῶν συνοδικὰ τε καὶ ἀρχιερατικά, πολλὰ τε ὄντα καὶ ἀξιόλογα, ἄλλα τε καὶ ἐν τοῖς νεωδικοῖς ἡμῶν σημειούμενα, καὶ τὰ ἐν ταῖς ἱστορίαις τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ ἐν ταῖς ἀγίαις εἰκόσιν, ἅμα δὲ καὶ τὰς ἀπὸ τῶν τιμίων γερόντων ἀξιοπίστους μαρτυρίας, σαφῶς τὰς ἀποδείξεις παρεδώκαμεν.

Ἡ ἀγιωτάτη ἡμῶν αὕτη ἐπισκοπὴ κατεῖχε μὲν ἀνέκαθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τὰ προνόμια τῆς Σχίτσεως καθὼς καὶ τὰ συγγράμματα αὐτῆς διαλαμβάνουσιν. Ὁ δὲ ναὸς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς ἐπονομαζομένης Δουπιάνου εἰς κεφαλὴν τῆς Σχίτσεως προτεταίμητο, ὡς πρῶτα ἀνέχῃ καὶ τὰ περὶ αὐτὴν μονόδρια, ἃ μὲν εἰς καταφυγὴν, ἃ δὲ εἰς συνασπισμὸν. Ἐπεὶ αὕτη εἰς τὴν γῆν καὶ πρὸς ταῖς ρίζαις τῶν Μετεώρων λίθων ἀνάκειται. Τοῦ καιροῦ δοθέντες, εἰρήθη τις ἀγὴρ θεοφιλὴς καὶ ἀνήγειρεν ἐν τοῖς περὶ αὐτὰ σπηλαίοις ναοὺς τέσσαρας, πρὸς συνασπισμὸν καὶ βοήθειαν αὐτοῦ καὶ πάσης τῆς Σχίτσεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον «ἀδελφός ὑπ' ἀδελφοῦ βοηθούμενος. ἡ πόλις ὄχυρά». Πολλοῦ ὄντος τοῦ φόβου ἀπὸ τοῦς ληστᾶς, κατ' ἀλήθειαν, γράψας οὕτως, μετὰ τὴν κτῆσιν καὶ ἀπαρτισμὸν τῶν θείων ναῶν εἰς τὸ ἔτος τῆς ζωγραφίας: «Ἀνηγέρθη» ἐκ βάρων καὶ ἀνιστορήθη διὰ συνδρομῆς κόπων καὶ ἐξόδων τοῦ τιμιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κύρ Νείλου, καθηγουμένου τῆς σεβασμίας καὶ ἱερᾶς μονῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Δουπιάνης, τοῦ καὶ πρώτου τῆς Σχίτσεως τῶν Σταγῶν, βασιλεύοντος τοῦ εἰσεβεστάτου καὶ παντευχεστάτου δεσπότης ἡμῶν κυροῦ Συμεῶν τοῦ Παλαιολόγου τοῦ Ὀυρῶς ἐν Τρίκκῃ, ἐπισκοπούμενος δὲ τοῦ θεοριεστάτου ἐπισκόπου ἡμῶν κύρ Βησσαρίωνος Σταγῶν, ἐπὶ ἔτους, ἴσως, ἴσως.

Μετὰ τὴν τούτου ἀγίαν ἐξέλευσιν, ἐγένετο ἕτερος ὄνοματι κύρ Νεόφυτος, ὃν ἐγγράφως εὔρομεν ἐν τῷ συνοδικῷ γράμματι τῆς μεγάλης Πόρτας.

«Νεόφυτος ἱερομόναχος καὶ καθηγούμενος Δουπιάνης καὶ πρώτος τῆς Σχίτσεως Σταγῶν». Κἀκεῖσε εὔρομεν καὶ τὴν προσηγορίαν τοῦ Μετεώρου, ὅτι ἡγουμενεῖον οὐδέποτε ὠνομάσθη, ἀλλ' ὡς μονόδριον τῆς αὐτοῦ ὑπογραφῆς ἐγρήτο, οἶον: ὁ ἐν Ἱερομονάχοις Μακάριος καὶ πατήρ Μετεώρου, καθάπερ καὶ ἄλλαχθὺ εὔρηται: πατήρ Μετεώρου καὶ οὐκ ἄλλως.

Τούτου γούν τοῦ πρώτου τελειωθέντος ἐν Κυρίῳ, ἄλλος διάδοχος τούτου ἐγένετο Νίφων ὄνοματι, καὶ οὕτω κατὰ διαδοχὴν τῶν τῆς Δουπιάνης πρώτων, ἔφασεν ἡ τάξις αὐτῆς μέχρι τῶν νῦν εὐρισκομένων τιμίων γερόντων, τοῦ τε τιμιωτάτου ἐν ἱεροδικαίοις κύρ Κυπριανοῦ, καὶ τοῦ τιμιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κύρ Ἀκακίου. Τὸν ἡγουμένον τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Παντοκράτορος τῆς ἐν τῷ λίθῳ τῆς Δουπιάνης τὸν πλησίον ταύτης, καὶ πρῶτον ὄντα καὶ ὀνομαζόμενον τῆς Σχίτσεως Σταγῶν ἀνερχόμενον μετὰ βακτηρίας εἰς ἅπαντα τὰ μονόδρια τοῦ τε Μετεώρου καὶ ὕλης τῆς Σχίτσεως, διέποντα αὐτὰ καὶ διατάσσοντα, καὶ

οὐδείς ἦν ὁ ἀντιτασσόμενος αὐτῷ, ἀλλὰ κατὰ τὴν παλαιὴν συνήθειαν διεξήγοντο καὶ συνησιάζοντο παρ' αὐτοῦ.

Ἐβρομεν δὲ καὶ ἁγίαν εἰκόνα οὕσαν ὑπογεγραμμένην : « Δέησις τοῦ δουλοῦ τοῦ Θεοῦ Σεραπίωνος μοναχοῦ, τοῦ τέκτονος καὶ καθηγουμένου τῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ οὐ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἐπὶ ἔτους 594 ». Καὶ τούτῳ τῷ μοναχῷ οὐκ ἀσκόπως τὸ τῆς ἡγουμενείας ἐπιπέκλητο ὄνομα, ἀλλ' ἀπὸ τῆς τοῦ τόπου τάξεως ὠνομάζετο, καθὼς αὐτῇ ἡ τάξις ἐπεκράτησεν, ἕως εἰς τὸν καιρὸν τοῦ κυρ Ἀκακίου, ὃν καὶ ἐθεασάμεθα. Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ὁ ἐν ἱερομονάχοις κυρ Ἰωάσαφ χρόνος εἴ' ἀέπων καὶ αὐτός, κατὰ τὴν ἔκπαλαι συνήθειαν, ὡς πατὴρ τοῦ Μετεώρου. Ὁ δὲ κυρ Διονύσιος ὁ Λαρίσσης ἐτίμησεν εἰς τὴν ἡγουμενείαν τοῦ Μετεώρου τούτου καὶ ἐς ὕστερον ἐποίησεν ἐπίσκοπον Φαναρίου. Ἀπ' αὐτοῦ καὶ εἰς τοῦ νῦν ἐπέρασαν χρόνοι μ' καὶ ἡγούμενοι ε', ἄξιον δὲ ἰδεῖν πρότερον, οὐδείς ὄνομα ἡγουμένου ἐκέκτητο οὐδὲ εἰς τὸ Μετεώρον, οὐδὲ εἰς ἄλλην Μονήν· ὅτι δηλονότι παρεκτός τοῦ πρώτου τῆς σκήτεως τοῦ ἐν Δουπιάνῃ οὐδείς ἄλλος ἡγούμενος ὠνομάζετο ἐν ταῖς ἐν Μετεώροις μοναῖς ἀπάσαις· οὕτω γὰρ ἡ συνήθεια ἐπεκράτει, ὅτι ὁ πρῶτος τῆς σκήτεως ἔχει καὶ τῆς ἡγουμενείας ὄνομα. Ἐγένετο γοῦν ποτέ τις ὀνόματι Γαλακτίων, ὅστις διὰ χρημάτων ἐπισπάσας ἑαυτῷ τὸ τῆς ἡγουμενείας ὄνομα ἐν ταῖς ἐξωτερικοῖς ἀρχαῖς πάντα διέφθειρεν ὑπὸ ἰδιογνωμίας τὰ τῆς Μονῆς τοῦ Μετεώρου. Μόλις οὖν καὶ μετὰ πολλοῦ καμάτου ἐξέσταντες οἱ ἀρχιερεῖς αὐτόν, ὅτε ἅγιος Λαρίσσης κυρ Διονύσιος καὶ ὁ ἅγιος Νύμφων, ὁ πατριάρχης τῆς Θεσσαλονίκης τότε ὢν, κατέλιπον αὐτόν ἐπὶ ἀλύτῳ ἀφορισμῷ, ὥσπερ νῦν ὄραται τυμπανιαῖος, φρικτὸν θέαμα!, ἐν τοῖς τόποις τῆς Ἀρτης εἰς τὸ Κερακονησίον.

Ἀλλὰ διελθόμεν, εἰ δοκεῖ, κατ' ἀρχὰς αὐτῶν τῶν ἐν τῷ Μετεώρῳ, πῶς ἐκεῖσε εὐρέθησαν· ὁ κυρ Γρηγόριος ὁ Πολίτης, τίμιος γέρον καὶ πνευματικὸς ὢν πατήρ, ἔχων καὶ μαθητὴν τὸν κυρ Ἀθανάσιον⁸, ἐκατόκων ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει τοῦ Ἀθωνος· κἀκεῖσε, ταραχῆς γενομένης ἐξ ἐπιδρομῆς κουράρων, ἀνεχώρησαν ἀπὸ τοῦ ὄρους πρὸς τὸ ἐν τῇ σκῆτι τῆς Βερροίας ἀπελθεῖν· ἀλλ' ἀκούσαντες τὰς ἀνδραγαθίας τῶν ἐν τῇ σκῆτι τῶν Σταγῶν καὶ τὴν ἐνάρετον αὐτῶν διαγωγὴν, πρὸς δὲ καὶ τὴν τῶν Μετεώρων λίθων χαροποιὸν ἐπισημότητα, ἔκριναν διελθεῖν ἐκεῖθεν ἐν τῇ σκῆτι τῶν Σταγῶν. Καὶ δὴ ἐλθόντες ἐκατόκωνσαν πρῶτα εἰς τὸν λίθον, τὸν ἐπονομαζόμενον Στύλον. Τοῦ δὲ κυρ Γρηγορίου μὴ δυναμένου τὴν σκληρότητα τοῦ τόπου ὑπενεγκεῖν καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπελθόντος, ἀπελείβθη ὁ κυρ Ἀθανάσιος ἐν τοῖς σπηλαίοις τῶν Σταγῶν καὶ μετὰ πολλὸν χρόνον ἐζήτησε συγγνώμην παρὰ τοῦ εὐρισκομένου ἐπισκόπου Σταγῶν καὶ τοῦ τῆς σκήτεως πρώτου, ἵνα εἰς τὸν Πλατὺν λίθον ἀναβῆ· καὶ λαθὼν τὰ γράμματα κατὰ νόμους καὶ τάξιν, ἀνέβη καὶ ἔκτισε σμικρὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου, καὶ περάσας χρόνους ἱκανοὺς ἐν πολλῇ ἀσκήσει, ἔσχεν (:) ἦσαν (:) οἱ προσεκολληθήσαν αὐτῷ, ἦγουν καὶ λοιποὺς ἀδελφούς, ὥστε καταλιπεῖν ἐν τῇ αὐτοῦ τελειώσει θ' ἀδελφούς· (ἴδε ἐπιτύμβιον ἐπιγραφὴν ὑπ' ἀριθμὸν 3).

Ἐν ἰστέροις γοῦν ἦλθεν ὁ κυρὸς Ἰωάσαφ ὁ Παλαιολόγος ἀπὸ τοῦ ἁγίου ὄρους ἐκ τῆς ἑαυτοῦ φυγῆς, καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ κυρῆς Ἀγγελίνης καὶ δεσποίνης τῶν Ἰωαννίνων βοήθειαν καὶ αὔξησε τὸν ναὸν τοῦ Πλατέως λίθου, ἦγουν τοῦ Μετεώρου, καθὼς ὕπαρχει καὶ φαίνεται¹. Καὶ ἄλλα τινὰ σκευὴ ἢ Ἀγγελίνα ἐδωρήσατο αὐτῷ ἐκ τοῦ μοναστηρίου τῶν Ἰωαννίνων καὶ ἐκ τοῦ αὐτῆς ἀνδρὸς Θωμᾶ τοῦ δεσπότη, οὐ μὴν ἀλλὰ δὴ καὶ πρόβατα καὶ βοὺς. Κατὰ διαδοχὴν καὶ αὐτὸς πατὴρ Μετεώρων ἐπονομάσθη καὶ οὐχὶ ἡγούμενος. Τοῦτο γοῦν τοῦ κυρ Ἰωάσαφ αἰτησαμένου παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Σταγῶν καὶ τοῦ πρώτου τῆς σκήτεως τὸν Πύργον τῆς Δουπιάνης, ὅς ἐστιν εἰς τὸν λίθον τοῦ Προδρόμου, ἐπεδόθη αὐτῷ διὰ κηροδοσίας καὶ ἔσχον οἱ Μετεωρίται τὸ ἀγούριον αὐτῶν ἕως εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Λαρίσσης κυρ Διονυσίου.

Ὁ δὲ κυρ Διονύσιος προσποιούμενος ἀπ' αὐτοῦ, ἐπικουρίαν διδούς αὐτοῖς οὐκ ὀλίγην, ἔκτισε τὸ ἀγούριον καὶ τὴν τράπεζαν· ἀλλὰ καὶ μέγας ἀπὸ τῆς τοποθεσίας τοῦ Μεγίστου Νικολάου τοῦ Ἀναπαυσᾶ ἐπιχορηγήσας δι' εὐρυχωρίαν, ὡς εἶναι δῆλον, κατὰ τὰ παλαιγενῆ γράμματα

αὐτῶν καὶ τῆς σκήτεως, ὅτι οὐδὲ βῆμα ποδῶς ἔσχον ἀπὸ τὴν Δρακοσπήλαιαν καὶ κάτω. Καὶ γὰρ ἐὼν εἶχον τὸν Παντοκράτορα Μετόγη ὡς λέγουσι, οὐκ ἂν ὀλιγίστην γῆν διὰ κηροδοσίαν ἐζήτησαν, οὐδ' ἄλλους ἀμπελώνας ἐφύτευον μακρόθεν καὶ δι' ἀγορᾶς, οὔτε δυναστικῶς ἐκράτουν τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Κορινθοῦ, ἀλλὰ κρυπτῶς ἐσούλων καὶ ἐπιθούλως κατεδυναστεύον τοὺς ἀμπελώνας.

Τὸ δ' ὑπὸ τὴν Δρακοσπήλαιαν, ὃ ἐστὶν ὁ Λίθος τοῦ Βαρλαάμ (ιστογρονοὶ γὰρ ὄντες ὅτε Κύρ Βαρλαάμ καὶ ὁ κυρ Ἀθανάσιος, ὅστις κυρ Βαρλαάμ ἐφύλαττε διὰ σφενδόνης τοῦ κυρ Ἀθανασίου τὸ σπήλαιον ἀπὸ τῶν ληστῶν). Τὸ δὲ ἀπὸ τὴν Δρακοσπήλαιαν καὶ ἄνωθεν τὰ καλούμενα σκαφιδάκια, ἐπεδόθη αὐτοῖς ἕως εἰς τὸν Ἀχρόλοπον οὐκ οἶδ' ὅπως τὴν ἔκδοσιν ταύτην καλέσω — ἀφέντες ἄμοιρον τὸν λίθον τοῦτο τοῦ Βαρλαάμ — εἴπερ ἄρα καὶ ἀληθὴς ἐστὶν αὕτη ἡ ἔκδοσις τάχα ὅπως σιγῇ τιμάσθω.

Φέρε γοῦν περὶ τῆς σκήτεως, ἐπειδὴ ὁ λόγος σαφῶς ἀπέδειξε τὰς μαρτυρίας περὶ τῆς τάξεως καὶ καταστάσεως αὐτῆς, ὅπως τε τὰ ἴδια ἔσχεν ἕκαστος. Καὶ πρῶτον ἕνα ἐκέκτηντο ἅπαντες καθὼς ἐστὶν εὐρημον πανταχοῦ καὶ ἐν ὄλαις σκήτεσιν. Ἀποφραμισθείσης γὰρ τῆς σκήτεως αὐτοῦ καὶ πρῶτον ποιοῦμενος τὰ πάντα εἰς διαρπαγὴν καὶ ἀφανισμόν ἑναπελέφθησαν. Αὐτὰ γοῦν τὰ πράγματα παριστάτωσι τὴν ἀλήθειαν, ὅτι οἱ νῦν εὐρισκόμενοι ἐν ταῖς ἁγίαις ταύταις μοναῖς, ἡρωμιμένας ταύτας εὐρήκασιν. Τὰ πλεῖστα δὲ τούτων εἰς κοσμικῶν χειρῶν διείποντο καὶ ἠύρισκοντο, ἵνα μὴ εἴπω διεσπῶντο καὶ ἠφανίζοντο. Ἡ Ὑπαπαντὴ πς' χρόνους ὑπὸ τινος Μιχαὴλ Μουχθουρᾶ, ἔχοντας καὶ δύο παῖδας, ὑπάρχουσα πρότερον ἐν κοινότητι τάξει καὶ μοναδικῇ καταστάσει, καθὼς δηλοῦσι τὰ κόνδυκα καὶ τὰ χαλκώματα, ἄπερ ἐν τῷ Μετεώρῳ εὐρίσκονται, καὶ αὐτῶν ἡπηρεσίαν καὶ ἄλλα σημεῖα δηλοῦσι· ἡ δὲ μονὴ τοῦ Παντοκράτορος ὑπὸ τινος Στραβοθοδωρῆ, μηδένα ἄλλον τινα ἔσχοντος, εἴ μὴ γυναῖκα που κρυπτῶς, κλῆν ἐσῦστερον ἐπίγρε μίαν μετὰ καπῆν· ἀλλὰ τοὺς δύο ἀμπελώνας ἐκράτει καὶ οὐδείς ἦν ὁ ἀντιτασσόμενος αὐτῷ οὔτε εἰς τὰς γυναῖκας οὔτε εἰς τοὺς ἀμπελώνας. Ἴσως μόνον εἰς τὴν ὑστεραίαν εὐρέθη ὁ κυρ Βητσαρίων, ἐπίσκοπος Σταγῶν, ἀφώρεσε τὸν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ρουσάνου καὶ ἐκεῖ κοσμικῶς ἀπέθανεν ἦτο δὲ καὶ ἡρωμιζόμενον τῶν κατοίκων.

Εἰς δὲ τοῦ Καλλιστράτου Κατσιβέλοι ἀπλίκευαν καὶ ἑκατοίκουν. Εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα καὶ ἐκεῖ τὰ ὅμοια. Ἀφότου γοῦν ὁ Πνευματικὸς ὁ παπᾶ κυρ Ἀνθίμος ἀνέστησεν αὐτὰ καὶ ἐκαλλιέργησεν, τίς διηγήσεται τὰς τῶν Μετεώρων ἐπιβουλὰς τε καὶ ταραχὰς; οὐδὲ νὰ τὰ λέγη δύναται τις; οὐ μὴν δὲ νὰ τὰ γράψῃ; ἀφορισμοὺς ἀδέικους πολλάκις φυλακισμοὺς εἰς τὰ ἐξωτερικὰ πλειστάκις. Αὐτοὶ γὰρ ἦσαν ἀδικούντες, οὔτοι καὶ οἱ φυλακίζοντες καὶ διαβύλλοντες. Αἰγυπτιακὸν πόλεμον ἐποίησαν κρούοντες καὶ βοῶντες καὶ οὐδὲν ἔλειψαν τὸν εἰς αὐτὸν τὸν παπᾶ Ἀνθίμον ποιοῦντες, ὕβρεις αἰσχρὰς καὶ κακώσεις καὶ ζημίας ἀνηκέστους. ἀδύνατον γὰρ πάντα καταλέγειν τῇ συντομίᾳ γερωμένων.

Οὕτω γοῦν τῶν πραγμάτων κακῶς ἐχόντων, οἱ ἐν τῷ λίθῳ τοῦ Βαρλαάμ, ὃτε κυρ Νεκτάριος καὶ ὁ κυρ Θεοφάνης, οἱ δοσιτάτοι πατέρες, ἰβουλήθησαν ποιῆσαι εἰς τὸν λόγγον ὡς τίποτε περιβόλιον, ἵνα ἔλωσι μικρὰν ἀναχωρίαν, καὶ ἐν ὄλαις τρισὶν ἔτησιν ἐγεώργουν καὶ ἐφύτευον καὶ ἐπιμελῶς ἐκόπων, μάλιστα δὲ μετ' αὐτῶν τῶν Μετεωριτῶν τὰ ἀξινάρια καὶ τὰ σκαλιδια ἐξερίζωναν. Καὶ ὅτε εἰς τὸ τέλος τοῦτο καλῶς ἐφιλοκάλησαν καὶ ἐφραξαν, τότε ἀνήφθη ὁ φθόνος εἰς αὐτούς, καὶ οὐκ ἰδοῦντο ὕπνον τοῖς ἑαυτῶν ὀφθαλμοῖς, ἕως ἂν καταβῶσι νὰ τὸ ἀφανίσουν, ὃ καὶ λέγουσι. Καὶ γὰρ δι' ὅλης τῆς μεγάλης ἐβδομάδος οἱ ἄθλιοι καθ' ἑκάστην ἐποίησαν συναΐξεις τίνοι τρόπῳ ἀφανίσωσιν αὐτό; Τὴν γὰρ νέαν Δευτέραν, ὅτε τὸ ἅγιον Πάγκα οἱ χριστιανοὶ μετ' εὐφροσύνης μελοδοῦσι τὸ «εἴπωμεν, ἀδελφοί, καὶ τοῖς μισοῦσιν ἡμᾶς συγχωρήσωμεν πάντα τῇ Ἀναστάσει», τότε οὗτοι... τοῖς ἑαυτῶν πνευματικοῖς πατράσι καὶ ἡγούμενοις, οἵτινες τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν καὶ ζωὴν ἔφθειραν, διὰ τὴν ἐκείνων διόρθωσιν καὶ τιμὴν ψυχῆς τε καὶ ζωῆς. Τεσσαράκοντα γὰρ τεικορόπουλα λαθόντες, καὶ τὸν ἑαυτῶν ἡγούμενον κατέμπροσθεν βαλόντες, καὶ ἀνακουμπωθέντες ὡς εἰς τὸν πόλεμον ἔδραμον καὶ ἀφειδῶς κατέκοψαν τὸν περιβόλον ἐκεῖνον ὄλον, ἕως εἰς τέλος αὐτῶν ἠφάνισαν.

Τὰ τε περὶ τοῦ Παντοκράτορος ὀλίγα καὶ αὐτῶν ἐπιμνησθέντες ἐκ τῶν νεωστὶ γενομένων, μὴ ὅτι καὶ παλαιῶν — ἐπειδὴ καὶ οὗτοι ἔσχον ἔκπαλαι νομὴν διὰ μύλον πλησίον αὐτῶν καὶ εὐλαβούμενοι τὰ σκάνδαλα, οὐκ ἠθέλησαν ἐκεῖσε πλησιάσαι, ἀλλ' ἑαυτοὺς καὶ εἰς ἄλλον ποταμὸν ἦδρον καὶ . . . ὡς δ' ἔμαθον οὕτως πάντες ἐποίησαν τὰ κατ' αὐτούς, ὅσον καὶ προειδῶκαν αὐτὸν ἐκεῖ, ὅπου ἔδωκαν καὶ τῆς ἁγίας Τριάδος· ὡς δὲ καὶ τοῦτον προέδωκα, ἕτερον οὗτοι εἰς τὸ χορτάριόν τους καὶ εἰς τὸν ποτιστὴν τους ἠθέλησαν ποιῆσαι, καὶ μόνον ὅτι ἐδοκίμασαν, ἔφθανον οἱ φρονούντες μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων, σύροντες αὐτούς εἰς τοὺς ἔξω κριτάς, ἵνα καὶ ἀπὸ τὸ χωράφιν τους ὑποξενώσωσιν αὐτούς διὰ ψευδομαρτυριῶν. Ἄλλον πάλιν μύλον ἔσχον εἰς τὸν Μάρμαρον ὁμοῦ μετὰ τοῦ χωραφίου αὐτοῦ· ἤρπασαν (γὰρ) καὶ αὐτὸ μετὰ νταπίου δι' ἄσπρα φ'. Ἐν τούτοις ἅμα ἤρπασαν καὶ τὸν ἀμπελώνα αὐτῶν. Τὰ δὲ τῆς Ὑψηλοτέρας χωράφια καὶ πρόβατα, καὶ ὅσα ἔσχεν, τίς δύναται εἰπεῖν; Τὰ καλλιώτερα πάντα οὗτοι κατήσθιον τε καὶ κατέπινον. Τοῦ δὲ ἁγίου Νικολάου τοῦ Κορινθίου τοὺς ἀμπελώνας πόσους κατήσθιον καὶ ἡ μονὴ ἐστερεῖτο, διὰ τὸ μὴ ἔχειν τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας μοναχοὺς ἵνα κυβερνηθῶσι. Μόλις γὰρ καὶ μετὰ πολλοῦ κόπου ἐξωστραχίσαιεν αὐτούς ἐν ὄλοις δ' ἔτεσιν ὑπερυαχίσαντες.

Τεσσάρων γὰρ μονῶν ἐκ τῶν πολλῶν ἐπεμνήσθημεν. Ἐχόντες καταπαύομεν τὸν λόγον, διὰ τὸ μὴ τι ἄγχος φέρειν ταῦτα καὶ κατὰ τὸ λέγειν καὶ κατὰ τὸ ἀκούειν. Εἰ γὰρ ἀπάτης ἐβουλόμεθα εἰπεῖν καὶ τῶν ἰδ' μονῶν τὰς ἀρπαγὰς, οὐκ ἤρκει ὁ τῆς ζωῆς ἡμῶν χρόνος ἅπας εἰς τὴν καὶ ἐκτραγῶδησαι, πλὴν μόνος ὁ γιγνώσκων Θεὸς εἰξεύρει ταῦτα, καὶ ὅσοι τὰ ἔπαθον γιγνώσκουν καὶ πιστεύουσιν. Ἡμεῖς δὲ ὅσα εἰποῦμεν, οὕτε ἀκούομεθα οὕτε πιστεύομεθα, διότι εἶπεν ἡ γραφὴ «Πλοῦσις ἐλάλησεν καὶ πάντες ἐσίγησαν, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἤρην εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ὕψωσε, καὶ ὁ πτωχὸς ἔκραξεν καὶ οὐδεὶς ὁ ἀκρωμένος». Πόθεν γὰρ ἔχομεν ἀκουσθῆναι, οἱ μὴτε πρόβατα, μὴτε βουβάλια ἀμέλγοντες, καὶ μαρκάτα καὶ γκλωτσότυρα ἐπιστομίζοντες τῶν ἀρχόντων· ἀλλ' οὕτε ἡμίονους καὶ πωλάρια καὶ ἀγέλας βουβάλων ἐπιχορηγοῦντες τοῖς κριταῖς, καθὼς καὶ οὗτοι ποιῶσι καὶ ἀποκαλύπτουσι τὸ δίκαιον. Ἄντι πάντων οὖν τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην ἔχομεν μετὰ τῆς τοῦ Θεοῦ βοήθειας καὶ οὐκ ἄλλο. Ὁ εἰρηνάρχης Θεὸς ποιήσῃ σε πολύχρονον καὶ ὕγι᾽, καὶ ἡμᾶς ἀζιώτῃ ἀποθανεῖν ἐν τελείᾳ δικαιοσύνῃ εὐχαῖς τῆς Παναγιότητός σου. Ἀμήν.

Περὶ τοῦ βίου τοῦ ὁσίου τούτου Πατρὸς (Ἁγίου Ἀθανασίου) ἴδε εἰς προτεχῆς φύλλον διατριβὴν ἡμῶν.
Κατὰ τὴν εἰς Καλαμπάκην καὶ Μετέωρα ἐκδρομὴν ἡμῶν τῷ 1889 ἀντεγράψαμεν καὶ τὰς ἐξῆς ἐπιγραφάς, ἃς ὠδε δημοσιεύομεν.
1) Ἐν τῇ Μητροπόλει Καλαμπάκας ὑπάρχει ἐντετυχιμένη ἡ ἐξῆς ἐπιγραφὴ :

ΗΙΠΕΙ ΙΟΝΤΟ ΕΓΕΘΝΗ
Ι ΗΝΗΕΡΑΝ ΤΣ ΕΥΣΕΒΕΤΑ
ΤΣ Β' ΑΙΛΕΟΣ ΗΤΩΝΣ ΗΜΕΟΝΤ
ΟΣ ΠΑΛΕΟΛΟΓΣ Κ ΤΗΚ ΕΥΣΕΒΕΤΑ
ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΙΝΗΣ ΗΜΩΝ ΑΡ ΑΡ
ΧΙΕΡΑΤ ΑΟΝΤΟΣ ΝΙΛΟΥ ΤΣ ΠΑΝΙ
ΩΥ ΡΡΟ Α' ΝΑΕΧΗΤ ΑΡΙΦΤΤ ΑΞ
ΘΕΟΦΩΡΟΝ ΠΑ' ΟΣ

. . . . ἐγεγόνῃ α[κ|α|τὰ]
[τ]ὴν ἡμέραν τοῦ εὐσεβεστά-
του βασιλέως ἡμῶν Σημεόν-
τος Παλεολόγου κ[α|ι] τῆς εὐσεβεστά-
της δεσποίνης ἡμῶν Ἀν[ν]ης, ἀρ-
χιερατεύοντος Νίλου τοῦ Παν-
[ισρωτάτου] Μ[ητροπολίτου] Α[ρίστ-
σης]. Νὰ ἔγῃ [τ]ὴν ἀρ[χ]ῶν τῶν
τριακοσίων δεκα ὀκτῶ
θεοφῶρων πα[τέρων] ὁσ[τις]. . . .

- 2) Ἐν τῷ ἐπισκοπικῷ ναῷ Σταγῶν (Καλαμπάκας) :
- « + Ὁ Πανσεβάσμιος καὶ θεὸς ναὸς οὗτος τῆς ὑπεραγίας δεσποί-
νης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ἱστορίσθη διὰ συνδρομῆς
καὶ ἐξόδου παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκο-
πῆς Σταγῶν κυρ Ἰωάσαφ· ὁμοῦ δὲ καὶ μετὰ τῶν τιμιωτάτων κληρι-
κῶν καὶ ἀρχόντων τούτων . . . ἀρχιερατεύοντος Δαρίσσης Δανιὴλ
ἐν τῷ ς πα' ἰνδικτιῶνος α' καὶ ἐτελειώθη » .
- 3) Ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου μοναχοῦ ἐν Μετέωροις :
- « + Ἐκοιμήθη ὁ δούλος τοῦ Θεοῦ Ἀθανάσιος, καθολικὸς πατήρ καὶ
κτίτωρ τῆς μονῆς ταύτης, ἐν ἔτει ς ω' ἰνδ. ε' . »
- 4) Ἐπὶ τῆς ἀψίδος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Μετέωρου ἐπιγραφὴ ἐπὶ λί-
θου τοῦ 1388 :
- « + Ἐν ἔτει ς ω κ ς' ἀνοικοδομήθη ὁ πάνσεπτος οὗτος ναὸς τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ συνδρομῆς τοῦ τιμιωτάτου ἐν μονα-
χοῖς Ἰωάσαφ » .

ς ς ς ω
ς ω κ ς
ΑΝΟΙΚΟ
ΔΟΜΗΘΗ
Ο ΠΑΝΣΕ
ΠΤΟΣ ΣΤΟΣ
ΝΑΟΣ ΤΟΥ
ΚΥ ΙΕΜΩΝ
ΙΥ ΧΥ ΔΙ
Α ΣΥΔΡΟΜΗ
ΤΣ ΤΙΜΙΩΤΑΤΣ
ΕΝ ΜΟΝΑΧΟΙΣ
ΙΩ Α Σ Α Φ

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 81 φύλλῳ τῆς «Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως τοῦ Νεολόγου» παρεσέφρησαν τὰ ἐξῆς παροράματα ἐν τῷ ἄρθρῳ ἡμῶν :

Ἐν σελ. 491, στήλ. 6', στ. 17 ἀντὶ Μεθώνην γραπ. Μεθώνην.
αὐτόθι στίχ. 18 ἀντὶ δὲν ἀναφέρει οὐδόλως » οὐδόλως ἀναφέρεται.
» » 40 » λογευθεισομένων » λογευθεισομένων.
» » 42 » (Φαλλίνων) » (Φαλλίνων).
» » 48 » πολυτῶν » πολιτῶν.
» » 48 » ἐν τῷ χούρα » ἐν τῷ χούρα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

- 1) Στράβ. VII. c. VII. q. σ. 272.
2) Leake, Northern Greece I, p. 421.
3) Ἀμύνανδρος ὁ ἡγεμὼν τῶν Ἀθαμάνων ἤκουσε περὶ τὸ 200 π. χ. ἔτος (Πολύβ. ΙΣΤ', 27 ΙΖ'. 1. ΙΗ', 19, 30. — Διόδωρ. εxc. 23. Στράβ. Θ', 437). Ἐν τῇ φθιωτικῇ πόλει Μελιταίᾳ ἀνευρέθη ἐπιγραφὴ στιχηδὸν γεγραμμένη ὑπὸ τοῦ κ. Monceaux, ἐν ἣ ἀναγράφεται τὸ ὄνομα Ἀμυνάνδρου τοῦ Μαχαιρίου ὡς δωρητοῦ δέκα ταλάντων πρὸς ἐπισκευὴν τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, (Bulletin de Correspondance Hellénique. VII, 42. 43). Πιθανῶς ὡς ἐκ τῆς στρατηγικῆς θέσεως τῆς Μελιταίας, ἥτις, κειμένη μετὰ τῶν Θαυμακῶν καὶ Λαμίας, ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀπόρρητον ὀχυρῆσιν τῶν Ἀθαμάνων, ὁ Ἀμύνανδρος οὗτος ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐχρημάτισε κύριος τῆς πόλεως ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡδύνατο κατέχων αὐτὴν νὰ φανῇ εὐεργέτης αὐτῆς δωροῦμενος αὐτῇ 10 τάλαντα. Ὁ Διόδωρος λέγει ὅτι ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ ἦν σφόδρα πλουσία. Ὁ δὲ Λίβιος (XVII. 30) ἀναφέρει Ἀμύνανδρον βασιλεῖα (regem). Νόμισμα δὲ τῶν Ἀθαμάνων δημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Waddington ἐν τῇ Revue Numismatik (1859, 104, φέρει τὴν ἐπιγραφὴν : [Ἀθα]μάνων Ἀμύνανδρος. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπιγραφὴ τις μνημονεύουσα δύο στρατηγῶν τῶν Ἀθαμάνων ἔχει ὡς ἐξῆς : Ἀθαμάνων Πυθόδωρος καὶ Ἀμύνανδρος — (Le Bas et Waddington, Inscriptions d'Asie Mineure, N° 83).
4) Liv. XXVI, 13.
5) Caesaris, de bello civili III, 79.
6) Παράβ. Heuzey, Miss. dans la Macéd. — Leake, Northern

Greece 4. Desdviſes du-Dezert. Macédoine ancienne. I. Γεωργιάδου, Θεσσαλία κλπ.

7) Καλλίστην διατριβὴν περὶ τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ Μετεώρων ἱδημοσίευσεν ὁ Heuzey ἐν τῇ Revue Archéologique τοῦ ἔτους 1864. Παράβ. καὶ Ἐσπερ. τόμ. Α', 308.

8) Ἴδε ἐπιγραφὴν ὑπ' ἀριθ. 4.

Ἐν Δράμᾳ, μηνὶ Ἰουνίῳ 1892.

ΝΙΚΟΛ. Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΗΤΗΡ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν).

Ὁ φαέθων ἔβαινε ὡς βέλος ἀνὰ μέσον τῆς ἐξοχῆς, ἥτις ἦν χρυσῆ ἕνεκα τῆς φθινοπωρινῆς ἐποχῆς. Ἡ Ὑβελίνη, μεθυσκομένη ὑπὸ τῆς ζωηρᾶς αὔρας τῆς ἐλευθερίας, τῆς κόμης αὐτῆς περιπτωμένης περὶ τὸ πρόσωπον, ὑπὸ τὸν ἐλαφρὸν ψιχθινὸν πῖλον, ἐγεύετο τῆς θείας εὐχαριστήσεως πρώτης ἀποστασίας καὶ δὲν ἐσκέπτετο πλέον ἄλλ' ἢ τὴν ἐκπληξὴν τῆς προμήτορος κυρίας Βρις ὅταν θὰ τὴν ἔβλεπεν ἐνώπιον αὐτῆς. Ἐπαρουσιάσθη ὅμως ὁ Ἐδμόνδος φέρων τὸ ὄπλον ἐπὶ τοῦ ὤμου καὶ τὸν κυνηγετικὸν σάκκον κενὸν καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ κεκοπιακότος καὶ δι' αὐτὸ ἔχοντος κρεμαμένην ἔξω τὴν γλῶσσαν κυνὸς αὐτοῦ.

Ὁ Ζαφφὲ ἐστάθη ἀμέσως.

— Περιδιαβάζεις; ἠρώτησεν ὁ νέος καὶ ἄνευ προοιμίου, καθόσον ἐξεπλάγη βλέπων τὴν Ὑβελίνην μέχρι τοῦ σημείου ἐκεῖνου, ἀτμηλέητον ἔχουσαν τὴν κόμμωσιν καὶ καθημένην ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς ἀμάξης.

— Ὅχι, δραπετεύω! ἀπήντησεν ἡ νεῆνις ἐν θριάμβῳ. Ἐλα, ἀνέβα καὶ σύ, πάμε εἰς Πινόν.

— Καὶ ἡ γιαγιᾶ; ἠρώτησεν ὁ Ἐδμόνδος ἑνεός.

— Εἶναι θυμωμένη, ἀπήντησεν ἡ Ὑβελίνη. Ἐλα λοιπόν, ἀνέβα ἐδῶ πίσω! Καὶ τὸν σκύλο τί θὰ τὸν κάμης; μήπως θὰ τὸν ἀφήσης μέσ' τὸν δρόμον;

Ὁ Ἐδμόνδος ἀνέβη εἰς τὴν ἀμαξίαν, ἐδράξατο τοῦ κυνὸς ἐκ τοῦ δέρματος τοῦ αὐχένος, ὁ ὁποῖος κατάρθωσε νὰ εὖρη ἀρκετὸν χωρὸν ὥστε νὰ κατακλιθῆ, καὶ οἱ ἵπποι ἀνεχώρησαν καλπάζοντες ταχέως.

— Τί τρέχει; ἠρώτησεν ὁ Ἐδμόνδος.

Ἡ Ὑβελίνη ἠθέλησε νὰ τῷ ἐξηγήσῃ τὰ συμβῆντα εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν, ὥστε νὰ μὴ ἐνοηθῆ ὑπὸ τοῦ Ζαφφῆ, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἱστορίαν αὐτῆς.

— Ἐλα, πέ μου τα γαλλικὰ! εἶπεν ὁ Ἐδμόνδος. Ὁ Ζαφφὲ ἔξυφρει πολλὰ καὶ ποτὲ δὲν εἶπε τίποτε εἰς κανένα, εἶναι φίλος μου.

Ἡ Ὑβελίνη ἐδιηγήθη τότε τὰ συμβῆντα, παρασχούσα ἐξηγήσεις ὅπως συνήθεις, τοῦθ' ὅπερ κατέστησε τὸν Ἐδμόνδον σκεπτικόν.

— Ὁ κ. δὲ Βαρκούρ; ἠρώτησεν αἴφνης ὁ Ζαφφὲ, ἕνας ξανθός, ὁ ὁποῖος, μὲ συγχωρεῖτε διὰ τὴν φράσιν, ἔχει ἕνα δῆρυξ ὅσον γουρουνάκι! ποῦ βυζάνει ἀκόμη; ἐννοῶ τώρα διατί ἡ δεσποινὶς δὲν τὸν θέλει!

Ὁ ἀδελφός καὶ ἡ ἀδελφὴ ἐγέλασαν μέχρι δακρύων, γελῶντες ὅμως νευρικῶς καὶ κεκομμένως, ὡς συμβαίνει εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν ἡλικίαν ἐκεῖνην. Τοιοῦτοτρόπως εἰσήλθον εἰς Πινόν.

Ἡ Ὀδύλη καὶ ἡ κ. Βρις εἶχον ἰδεῖ τὸν φαέθοντα ἐκ τοῦ παρα-

θύρου, χωρὶς ὅμως νὰ ἐννοήσωσι τίνας οἱ ἐρχόμενοι πρὸς αὐτοὺς ζένοι, ἐπομένως κατήλθον εἰς τὸ προαύλιον ὅπως τοὺς ὑποδέχῳσι, μεγάλην δ' ἠσθάνθησαν ἐκπληξιν ὅταν εἶδον κατερχομένους τῆς ἀμάξης τὴν Ὑβελίνην, τὸν Ἐδμόνδον καὶ τὸν κύνα, ἐνῶ ὁ ἀτράχος Ζαφφὲ, ἀφοῦ ἀφήρησε τὸν πῖλον αὐτοῦ, ὠδήγει τὴν ἀμαξίαν εἰς τὸ ἵπποστάσιον.

— Μητέρα, εἶπεν ὁ Ἐδμόνδος, ὠθῶν τὴν Ὑβελίνην εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Ὀδύλης, σὰς φέρω τὴν κόρην σας τὴν ὁποῖαν εὖρον εἰς τοὺς δρόμους, καὶ σεις, γιαγιᾶ, φιλήσατέ τὴν γρήγορα καὶ ἐλάτε μαζὴ μου.

Ἐσυρε τότε τὴν κ. Βρις, ἐνῶ ἡ Ὀδύλη ἐλάμβανε ἡσυχῶς τὴν Ὑβελίνην ἐκ τῆς ὀσφύος ὅπως τὴν ὠδηγήσῃ εἰς τὸ δωμάτιόν της.

— Ἐλα εἰς τὸ δωμάτιόν μου, εἶπεν ἡ δευτέρα μήτηρ, ἐκεῖ θὰ εἶμεθα ἡσυχὸι νὰ συνομιλήσωμεν.

XX.

Ἐν τῷ σοβαρῷ καὶ εὐγενεῖ ἐκείνῳ ἀσύλῳ, ἐνθα τὰ πάντα ἐμαρτύρουν βίον ἐν καλοῖς ἔργοις καταδαπανώμενον. ἡ Ὑβελίνη ἠσθάνθη ὅτι ἡ καρδία αὐτῆς ἀπηλάσσετο τοῦ πιέζοντος αὐτὴν βάρους. Ἐπὶ τῆς ἐστίας, ἐπὶ τῶν τοίχων, πανταχοῦ, ὑπῆρχον φωτογραφίαι αὐτῆς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ της καθ' ὅλας τὰς ἡλικίας καὶ ὠραία εἰκὼν τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἡ ὁποία προσεῖλκυσε τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἅμα τῇ εἰσόδῳ. Βιβλία, χειροτεχνήματα, μέγα βιβλίον κεκλεισμένον ἐπὶ τοῦ γραφείου καὶ ἄλλα τινὰ ἀντικείμενα, ἐμαρτύρουν τὴν τάξιν τῆς οἰκοδεσποίνης. Ἦτο κοιτῶν ἀναπαύων τὴν ὄρασιν καὶ τὸν νοῦν, ἐξ ἐκείνων ἐν οἷς αἰσθάνεται τις ὅτι θὰ ἦτο εὐτυχὴς ζῶν καὶ ἀποθνήσκων. Ὁ θάνατος, ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ κλίνῃ, ἐν τῷ μέσῳ ὄλων ἐκείνων τῶν μαρτύρων ἐντίμου καὶ ἐργατικοῦ βίου, δὲν ἠδύνατο νὰ εἶναι ἄλλ' ἢ ἡρεμὸς καὶ ἐμπνέων σεβασμὸν.

Ἡ Ὑβελίνη, συγκεκνημένη, ἀφοῦ ἐπεσκόπησε τὰ πάντα, ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν Ὀδύλην καὶ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆς διεῖδε τρυφερότητα βαθεῖαν καὶ σοβαράν.

— Σὲ ἐστενοχώρησαν, κόρη μου, εἶπεν ἡ γλυκεῖα αὐτῆς φωνή, καὶ ἧλθες νὰ ζητήσης τὸν πατέρα σου! Θὰ εἶναι ἐδῶ τὸ βράδυ, ἐὰν ὅμως εἴπωρῶ νὰ σὲ παρηγορήσω, κόρη μου...

— Ἀ! ἀνέκραξεν ἡ Ὑβελίνη, ἠττηθείσα. Καὶ ῥίπτουσα τοὺς βραχίονας περὶ τὸν τράχηλον τῆς Ὀδύλης, ἐξηκολούθησεν: Ὁ Ἐδμόνδος εἶχε δίκαιον νὰ λέγῃ ὅτι εἴσθε πολὺ καλὴ!

Καθήμεναι ἀμφοτέραι ἀπέναντι ἀλλήλων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνακλιντροῦ, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα φαίνονται κατεσκευασμένα διὰ τὰς ἐκμυστηρεύσεις, συνδιελέξαντο ἐπὶ μακρὸν. Ἡ Ὑβελίνη ἐδιηγήθη τὰ διατρέξαντα καὶ ἡ Ὀδύλη, χωρὶς νὰ ἐπιδοκιμάσῃ τὸν τρόπον δι' οὗ ἀντίστη, ἐβεβαίωσεν αὐτῇ ὅτι, ἀρνούμενη τὸν ἀπαρέσκοντα αὐτῇ γάμον ἐκεῖνον, δὲν ἔκαμεν ἄλλο ἄλλ' ἢ νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματος αὐτῆς. Ἡ γυναικεῖα ὅμως αὐτῆς διορατικότης ἐγνωστοποίησεν αὐτῇ ὅτι ἡ ζωηρότης τῆς ἀντιστάσεως τῆς Ὑβελίνης δὲν ἦτο ὅλως φυσικὴ. Βλέπουσα δὲ ὅτι ἡ νεῆνις δὲν προσετίθει τι, εἶπε:

— Δὲν μοὶ τὰ εἶπες ὅλα, κόρη μου. Πῶς ὀνομάζεται καὶ ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος σὲ κάμνει νὰ εὐρίσκῃς τὸν κ. Βαρκούρ τὸσον ἄνοστον;

Τὸ μειδιάμα αὐτῆς ἦτο τὸσον τρυφερὸν καὶ τὸσον ἐνθαρρυντικόν, ὥστε ἡ Ὑβελίνη δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιστῆ.

— Μαντεύετε λοιπὸν τὰ πάντα; εἶπεν ἡ Ὑβελίνη. Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ εἶναι πτωχός, πεπαιδευμένος καὶ καλός. Δὲν ἠξέφρω ὅμως ἐὰν μὲ ἀγαπᾷ...

Καὶ ἡ καρδία της συνεσφίγγετο ἐπὶ τῇ ιδέῃ ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ἀγαπᾶται. Ἦσθάνετο ἐν ἑαυτῇ τὴν ἀνάγκην μεγάλων καὶ πολλῶν περιποιήσεων καὶ θωπειῶν. Ὁ τρόμος, ὃν ἠσθάνετο ἐπὶ τῇ πιθανῇ δυσαρσεκεῖᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῆς, καθίστα αὐτὴν μᾶλλον μειλίχιον καὶ συνεσταλαμένην. Ἐρριψεν ἐπὶ τῆς Ὀδύλης βλέμμα

παιδός, ὅστις συνελήφθη πράττων κικόν τι, καὶ ἀμέσως ἠγάπησεν αὐτὴν μετ' ἐκτίκτου τρυφερότητος.

— Μαρμὰ! εἶπε, παρακαλέσατε τὸν παππάκη νὰ μὴ μὲ ἐπιπλήξη, διότι θέλω καὶ ἔχω μεγάλην ἀνάγκη νὰ μὲ ἀγαποῦν!

Καὶ ἤρξατο κλαίουσα, ἀλλὰ κλαίουσα εὐχαρίστως, διότι τὰ χεῖλη τῆς Ὀδίλης, ὡς ἀληθοῦς μητρὸς, ἀσπάζόμενα τὰς παρειὰς αὐτῆς, ἐσπόγγιζον συνάμα αὐτὰ, οὕτω δὲ ἐνόησε τὴν ἡδύτητα τῶν θωπευτῶν, ἣν ἠγνόει μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, διότι ἡ προμήτωρ αὐτῆς, μολονότι τὴν ἠγάπη εἰλικρινῶς, δὲν τὴν ἐθώπευσε ποτέ.

Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν ὁ Ἐδμόνδος μετὰ τῆς κ. Βρίς, ἥτις εἶχε μάθει ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ τὰ τῆς πρωίας συμβάντα. Ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου ὑπικινιγμοῦ περὶ τοῦ μυστικοῦ τῆς Ὑβελίνης, ἤρξαντο νὰ συσκέπτονται περὶ τῆς τηρητέας διαγωγῆς. Ἡ προμήτωρ συνεμερίζετο τὰ αἰσθήματα τῆς Ὑβελίνης, διότι τὸ μῖσος ὅπερ ἔτρεφε πρὸς τὴν κ. Ρουβερὰι παρείχεν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ εὐχαριστήται ἐπὶ τῇ δυσχερείᾳ αὐτῆς θέσει, ἐνῶ ἀπ' ἐτέρου, ὡς προμήτωρ καὶ αὐτὴ, δὲν ἐθεώρει ἀξιεπικινον τὴν συμπεριφορὰν τῆς ἐγγόνης. Ἐνεκὰ τούτου προσηνέχθη λίαν ἐπιφυλακτικῶς πρὸς αὐτὴν, τὴν παρατηρεῖ ὀλίγον, ἐκ φόβου μὴ γελᾷ, ἐνῶ ἡ Ὑβελίνη ἐδιηγείτο τὴν τελευταίαν σκηνὴν τῆς κωμωδίας. Ὅσκις λοιπὸν ἡ Ὑβελίνη ἐστρέφετο πρὸς αὐτὴν προσελαμβανεν ὕφος σοβαρὸν.

— Τέλος πάντων, εἶπεν, ἀφοῦ τὰ πάντα διελευκάνησαν καὶ ἐξητήθη ἡ γνώμη αὐτῆς, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον βλέπω ἐγὼ καθαρὰ εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, εἶναι ὅτι ἡ Ὑβελίνη πρέπει νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ γρηγορότερον εἰς Ρουβερὰι καὶ νὰ ζητήσῃ συγγνώμην.

— ὦ! γιγαῖ! ὄχι ἔγωγε καὶ νὰ νυμφευθῶ ἐκεῖνον! . . .

— Βεβαίως ὄχι, ἀλλ' ὅπωςδῆποτε νὰ ζητήσῃ συγγνώμην, εἶπεν ἡ κ. Βρίς, μόλις κατορθοῦσα νὰ συγκρατήσῃ τὴν σοβαρότητα αὐτῆς, καὶ ἐπειδὴ δὲν δύνασαι νὰ ἐπιστρέψῃς μόνη θὰ σὲ συνοδεύσω ἐγὼ.

Ἡ Ὀδίλη κρητέρησε τὴν πενθερὰν αὐτῆς μετὰ τινος ἐκπλήξεως, καθόσον ἡ πρότασις ἦτο ὅπως ἀντιπρακτικὴ πρὸς τὸν ὑπερήφανον τῆς γριὰς χαρκιτῆρα. Ἴχνος κκεντρεχίας, τὸ ὁποῖον κρητέρησεν εἰς τὰ ὄμματα τῆς κ. Βρίς, ἀπεκάλυψεν αὐτῇ τὸ μυστήριον.

— Σὰς περκαλιῶ μόνον, εἶπεν ἡ Ὀδίλη, μὴ δυνήθεις νὰ συγκρατήσῃς μειδίαμα, μὴ πέρνετε τὸν Ζαφρέ ὡς ἀμαξηλάτην.

Ἡ προμήτωρ ἀπήντησεν αὐτῇ διὰ βλέμματος τὸσον ἀστραπηθόλου καὶ λάμποντος ἐκ πνευματώδους σκώμματος, ὥστε ἡ Ὀδίλη ἐταράχθη. Οἶα νεκρῆτος πνεύματος καὶ καρδίας ἔζη ἐτι ὑπὸ τὰς λευκὰς ἐκείνας τρίχας, ἐν τῇ πλήρει πάθους ἐκείνη ψυχῇ! ἦτο νεωτέρω τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, ὅστις ἦν καταβεβλημένος καὶ προῶρως ἐξητλημένος ὑπὸ τῶν οἰκογενειακῶν σκηνῶν, ἀπληπισμένος δὲ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ πατρικὰ αὐτοῦ αἰσθήματα. Ἡ ἰδέα ὅτι τέλος πάντων ἡ Ὑβελίνη θ' ἀπεδίδατο εἰς τὴν οἰκογενεῖαν αὐτῆς, ἀνεζωπύρησε τὴν καρδίαν τῆς Ὀδίλης. Ἀπρητεῖτο ὅμως μεγάλη φρόνησις ἐὰν δὲν ἦθελον νὰ χάσωσι τὰ πάντα διὰ μιᾶς! Ὅποια δὲ φροντίς καὶ ὁπὸς θὰ ἔβλεπε δάκρυα ἐὰν ὁ νεκρὸς ἀνὴρ, ὅστις ἤρσεν εἰς τὴν νεκρίδα, δὲν ἦτο ἀξίος τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς; Τὸ καθήκον αὐτῶν ὡς γονέων δὲν θὰ συνεκρούετο αὐτῶν πρὸς τὸ υἱικὸν φίλτρον; Ἐὰν δὲ τοιοῦτοτρόπως ἀπεσπᾶτο πάλιν ἀπ' αὐτῶν ἡ νεαρὰ ἐκείνη καρδία, δὲν ὑπῆρχε φόβος μὴ γείνη τοῦτο διὰ παντός;

— Κόρη μου, εἶπεν ἡ κ. Βρίς, διακόπτουσα τὸ νῆμα τῶν θλιβερῶν τούτων σκέψεων, σὰς ἀφίνω τὴν φροντίδα νὰ ὁμιλήσῃτε εἰς τὸν υἱὸν μου περὶ ὅλων αὐτῶν τῶν πραγμάτων, διότι σεις ἀντιπροσωπεύετε τὴν διπλωματίαν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, ἐγὼ θὰ τὰ χαλνοῦσα ὅλα . . .

Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐξῆλθον ἐν τῷ μεταξύ, τότε δὲ προσέθηκε μετὰ λεπτότητος:

— Ἐγὼ πέρνω ἐπάνω μου τὴν κ. Ρουβερὰι.

Ἡ ἀμαξ, ὀδηγομένη ὑπὸ εὐγενοῦς ἀμαξηλάτου, ἀπῆγαγε μετ' ὀλίγον τὴν προμήτορα μετὰ τῶν δύο ἐγγόνων. Ἡ Ὑβελίνη εἶχε τακτοποιήσει τὴν κόμμωσιν αὐτῆς, ἡ Ὀδίλη εἶχε δώσει αὐτῇ ζεῦγος χειροκτίων, ἐπομένως εἶχε καλὸν ἐξωτερικόν. Ὁ Ἐδμόνδος εἶχε καθαρίσει τὴν κυνηγετικὴν αὐτοῦ στολήν, εἶχε δὲ ὕφος σοβαρώτατον καὶ ἦτο λίαν λυπημένος. Ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἀμαξηλάτου ἦτο ὁ κύων καὶ τὸ πυροβόλον.

Ἐν τῇ ἀμαξῇ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἐσίγησαν, ἐν τέλει ὅμως ἡ κ. Βρίς, μὴ δυναμένη πλέον νὰ κρατηθῆ, ἀπευθυνομένη πρὸς τὴν νεκρίδα εἶπε:

— Τί ἀπήντησεν ἡ γιγαῖ σου, ὅταν τῇ εἶπες ὅτι ἐπήγαγες εἰς Πινόν;

— Τίποτε, γιγαῖ! εἶπεν ἡ Ὑβελίνη ὅπως ἐξεστηκυῖα.

Μειδίαμα πονηρίας ἐφάνη ἐπὶ τὰ χεῖλη τῆς κ. Βρίς, ἀμέσως ὅμως κατέστειλεν αὐτό.

— Νὰ σὲ εἰπῶ, κόρη μου, ἔκαμες πολὺ ἀσχημα. Τοῦλάχιστον ἠτοίμασες τί θὰ τῇ εἶπῃς;

Ἡ Ὑβελίνη δὲν εἶχε προετοιμάσει τίποτε. Ἡ κ. Βρίς, ἀνέπτυξε τότε αὐτῇ λεπτομερῶς τὰ σφάλματά της καὶ τῇ ἀπηύθυνε πολλὰς συμβουλὰς, τὰς ὁποίας ἐκείνη ἤκουσε μετὰ τῆς ἐπιθυμητῆς κατανύξεως, ἐνῶ ἡ ἀμαξ, συρομένη μεγαλοπρεπῶς ὑπὸ δύο μεγαλοσώμων ἵππων, ἐκινεῖτο ἠδέως ἐπὶ τῶν ἐλαστικῶν αὐτῆς ἔλατηριων. Ἡ ἐπιστροφή ἐκείνη δὲν ὁμοιάζε ποσῶς πρὸς τὴν φυγὴν τῆς πρωίας, ἡ δὲ Ὑβελίνη δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ χαρακτηρίσῃ αὐτὴν ἦττον εὐχάριστον.

— Καὶ σὺ, Ἐδμόνδε, τί θὰ εἶπῃς; ἠρώτησεν ἡ κ. Βρίς, ὅταν ἔφθασαν σχεδόν. Δὲν θὰ ὠμολόγῃ, ἀντὶ οὐδενὸς ἐν τῷ κόσμῳ, ὅτι ἐνδομύχως ἠγαρῖσται καὶ ἔχαιρεν ὑπερβαλόντως.

— Ὅθ' εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, γιγαῖ, ὅτι ἀπήντησα τὴν ἀδελφὴν μου καθ' ὁδὸν καὶ ἔκρινα εὐλογον νὰ τὴν συνοδεύσω, διὰ τὰ μάτια τοῦ κόσμου, τοῦλάχιστον. Πιστεύω ὅτι ἡ γιγαῖ Ρουβερὰι θὰ τὰ καταλάβῃ.

— ὦ! ἐψιθύρισεν ἡ κ. Βρίς ἀνεμέσον τῶν ὀδόντων της, ἀφοῦ κᾶμνεις ἐκκλησιν εἰς τὰ μάτια τοῦ κόσμου, θὰ σωθῆς!

Ἡ ὑποδοχὴ τῆς κ. Ρουβερὰι ὑπῆρξε ψυχροτάτη. Μολονότι ἐνδομύχως ἔχαιρε βλέπουσα τὴν κ. Βρίς προβαίνουσαν εἰς διάβημα, ὅπερ ὁμοιάζε πρὸς αἰτήσιν συγγνώμης, εἶχεν ὅμως προσβληθῆ καίριως καὶ ἦτο γυνὴ ἡ ὁποία δὲν ἐλησμόνει. Ἡ Ὑβελίνη, ὀλίγον ἐνθάρρυνόμενη, ἐξέφρασε τὴν θλιψίν της ἐν ὀλίγαις λέξεσιν, αἱ ὁποιαὶ ἐφαίνοντο βεβιασμένα. Μεθ' ὅλον τοῦτο ἡ προμήτωρ αὐτῆς εἶπεν ἐν γαλήνῃ:

— Καλὰ, σοὶ συγχαρῶ.

Ὁ Ἐδμόνδος ἐγένετο δεκτὸς διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου καὶ μετ' ὀλίγον οἱ δύο ἀδελφοὶ ἀπῆλθον ὅπως καταλίπωσιν εἰς τὰς δύο γριὰς τὸν καιρὸν νὰ ἐξηγηθῶσιν ἀμοιβαίως.

Τί εἶπον πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν ἀξιομνημόνευτον ταύτην συνέντευξιν; Ἐκρητήθη μυστικόν, διότι οὐδετέρα τούτων εἶπέ τι. Πιθανὸν ἡ κ. Βρίς νὰ ἐπεκαλέσθη τὴν ἀνάμνησιν τῆς πρώτης συζύγου τοῦ Ριχάρδου, τὴν ὁποίαν ἐνυμφεύθη ἄνευ ἔρωτος, ἔνεκα λόγων οἰκογενειακῶν καὶ ἄλλων, οὐχὶ ὅμως καὶ δι' ἐλευθέρας ἐκλογῆς τῶν συζύγων, ἡ ὁποία εἶναι ἡ βῆσις τῶν εὐτυχῶν συνοικεσίων. Ἐν τῷ θρικύβῳ αὐτῆς ἐγένετο πιθανῶς ὀλίγον σαρκαστικὴ, διότι ἡ κ. Ρουβερὰι, κατὰ τὴν ἐξοδὸν αὐτῆς ἐκ τῆς συναλλαγῆς ταύτης, ἦτο καταπόρφυρος, ὡς πρόσωπον τὸ ὁποῖον ὠμίλησε λίαν ζωηρῶς ὅπωςδῆποτε, αἱ δύο προμήτορες ἀπεχωρίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων, ἀν μὴ μὲ τρόπον ἐγκάρδιον, τοῦλάχιστον ὅμως εὐχρηστον.

(Ἀκολουθεῖ).

Ο ὙΠΕΡΘΥΝΟΣ

ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ.